

PLAN SOCIJALNIH USLUGA
VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE
ZA RAZDOBLJE OD 2019. DO 2022. GODINE

Prosinac 2018. godine

SADRŽAJ

1.	Uvod	3
2.	Polazište za izradu Plana socijalnih usluga za razdoblje od 2019. do 2022. godine	4
3.	Vizija razvoja	4
4.	Misija razvoja	4
5.	Načela	4
6.	Strateški ciljevi	5
7.	Opći podaci o Virovitičko-podravskoj županiji	5
	7.1. Položaj Virovitičko-podravske županije	5
	7.2. Teritorijalno-administrativni ustroj Virovitičko-podravske županije	6
	7.3. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti	7
	7.4. Obilježja kućanstava	12
	7.5. Obilježja obitelji	13
8.	Gospodarski pokazatelji	14
	8. 1. Struktura zaposlenih osoba	16
	8. 2. Plaće	19
	8. 3. Nezaposleni	20
	8. 4. Mirovine	23
	8. 5. Praćenje siromaštva	23
9.	Sustav socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji	26
	9. 1. Županija	26
	9. 2. Centri za socijalnu skrb	26
	9. 3. Domovi socijalne skrbi	27
	9. 4. Obiteljski domovi	28
	9. 5. Udomiteljske obitelji	29
	9. 6. Udruge	30
	9. 7. Novčane naknade / prava iz sustava socijalne skrbi	37

10.	Socijalno osjetljive skupine	42
10. 1.	Starije i nemoćne osobe	42
10. 2.	Osobe s invaliditetom	45
10. 3.	Nezaposlene osobe, osobe bez prihoda i beskućnici	50
10. 4.	Obitelji u riziku	54
10. 5.	Djeca i mladi	58
10. 6.	Branitelji	60
11.	Prioriteti i operativni ciljevi	62
12.	Praćenje, vrednovanje i izvještavanje	65
13.	Proces izrade plana socijalnih usluga	68
POPIS ČLANOVA RADNE GRUPE ZA IZRADU PLANA SOCIJALNIH USLUGA		69
POPIS TABLICA I SLIKA		70
POPIS UDRUGA KOJE OBAVLJAJU SOCIJALNU DJELATNOST		73

1. UVOD

Sustav socijalne skrbi definiran je Zakonom o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 157/13., 152/14., 99/15., 52/16., 16/17., i 130/17.) kao temeljnim zakonom kojim se uređuje način obavljanja i financiranja djelatnosti socijalne skrbi, korisnici, prava, postupak za ostvarivanje tih prava, te druga pitanja od značenja za obavljanje ove djelatnosti.

Člankom 195 Zakona o socijalnoj skrbi (Narodne novine, broj 157/13., 152/14., 99/15., 52/16., 16/17., i 130/17.) predviđeno je da jedinica područne (regionalne) samouprave osniva savjet za socijalnu skrb, radi planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na svom području. Savjet za socijalnu skrb predlaže socijalni plan skrbi za svoje područje, a donosi ga predstavničko tijelo.

Sukladno navedenom, dana 06. srpnja 2018. godine župan Virovitičko-podravske županije je donio Rješenje o imenovanju Savjeta za socijalnu skrb Virovitičko-podravske županije KLASA: 022-05/18-01/05; URBROJ:2189/1-10/03-18-01.

Članovi Savjeta za socijalnu skrb Virovitičko-podravske županije su:

1. Melita Sirovica, pročelnica Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb Virovitičke-podravske županije, za predsjednicu
2. Marija Bajan Prokl, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Virovitica, za članicu,
3. Ljiljana Randelj, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Slatina, za članicu,
4. Zlata Rončević, ravnateljica Doma za odrasle osobe Borova za članicu i
5. Ksenija Vujanović Juras, ravnateljica OŠ Josipa Kozarca Slatina, za članicu.

Socijalni plan obuhvaća analizu kapaciteta, dostupnost mreže socijalnih usluga i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti.

Strateški ciljevi razvoja usklađeni su sa relevantnim nacionalnim i europskim okvirom za područje socijalne skrbi kao i sa županijskim razvojnim dokumentima i smjernicama.

Ovaj dokument sadržava relevantne prioritete koji su ostvarivi u razdoblju od 2019. do 2022. godine ako se uspostavi adekvatan mehanizam za upravljanje programom i osigura vertikalna i horizontalna koordinacija različitih institucija i organizacija.

2. POLAZIŠTE ZA IZRADU PLANA SOCIJALNIH USLUGA ZA RAZDOBLJE OD 2019. DO 2022. GODINE

Socijalna politika mora biti sveobuhvatna i mora odgovarati potrebama svakog pojedinca i obitelji, koristeći sve raspoložive resurse. Cilj je socijalne politike kvalitetno planiranje usluga, učinkovita provedba i praćenje mjera i aktivnosti, uz poticanje aktivnog sudjelovanja i partnerstva svih sudionika. Osim zakonske obveze, mi ovaj Plan donosimo i kao izraz posebne senzibiliziranosti za najpotrebitije. Nema socijalne kategorije koja nije u značajnoj mjeri zastupljena u stanovništvu naše Županije pa želimo svima pokazati kako smo svjesni izuzetno socijalno osjetljivog vremena u kojem živimo i svima u socijalnoj potrebi dati na znanje kako je čovjek prioritet politike naše Županije.

Predloženi dokument je rezultat ozbiljnog rada na socijalnoj problematici, a ujedno i predstavlja podlogu za organiziran pristup u provedbi konkretnih socijalnih aktivnosti. Pri izradi Socijalnog plana i određivanju županijskih prioriteta vodilo se računa o usklađenosti sa EU strateškim okvirom razvoja Europa 2020, posebno u dijelu smjernica za uključiv rast i borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti kako bi se omogućilo sufinanciranje razvoja socijalnih usluga putem strukturnih EU fondova.

Socijalni plan bi trebao olakšati harmonizaciju planova i prioriteta pojedinih sustava (socijalna skrb, odgoj i obrazovanje, zapošljavanje, cjeloživotno obrazovanje, zdravstvo, djelatnosti u kulturi), a sve s ciljem zastupanja najboljih interesa stanovnika, te posebno interesa socijalno najranjivijih skupina. Između ostalog, plan daje osnovne smjernice za djelovanje pokazujući prioritete i usluge koje treba razvijati, u kontekstu strateških prioriteta Europske unije i prioritetnih projekata iz strukturnih fondova EU - Europskog fonda za regionalni razvoj i Europskog socijalnog fonda.

3. VIZIJA RAZVOJA

Socijalna politika Virovitičko-podravske županije zasniva se na poštivanju dostojanstva, različitosti, ravnopravnosti spolova, humanosti i socijalnoj uključenosti. Naša je vizija razvoj Virovitičko-podravske županije kao zajednice u kojoj će se svakom pojedincu i obitelji s posebnim naglaskom na ranjivije skupine ljudi, pružiti dostojanstven i kvalitetan životni standard i poboljšati položaj u društvu kroz partnerstvo svih relevantnih dionika.

4. MISIJA RAZVOJA

Naša misija je kontinuirano pratiti i razvijati mrežu pružatelja socijalnih usluga, poticati edukacije i usavršavanja pružatelja usluga. Svim ranjivim skupinama osigurati ujednačenu kvalitetu usluga prilagođenu individualnim potrebama, te brinuti da svaka osoba pravodobno dobije pomoć i podršku koja joj je potrebna. Koristimo raspoložive županijske, državne i resurse europskih fondova. Promičemo kvalitetu života, humanost, ravnopravnost spolova, poštivanje različitosti i osobnosti.

5. NAČELA

U pružanju socijalnih usluga bitno je poštovati sljedeća načela:

- dostupnost,

- poštivanje različitosti,
- međugeneracijska solidarnost,
- humanost,
- multikulturalnost,
- učinkovitost,
- primjerenost,
- ravnopravnost spolova,
- poštivanje dostojanstva i
- zaštita osobnosti.

6. STRATEŠKI CILJEVI

Strateško planiranje razvoja socijalnih usluga u Županiji započelo je krajem 2013. godine suradnjom županijskog Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, Savjeta za socijalnu skrb i drugih dionika na području socijalne skrbi koji su sudjelovali u radu Radne skupine za socijalno planiranje te su za razdoblje 2015.-2016. donijeli Akcijski plan socijalnih usluga. Dana 29. listopada 2018. godine župan je donio Odluku o izradi Plana socijalnih usluga za razdoblje od 2019. godine do 2022. godine., te imenovao Radnu grupu za izradu Plana socijalnih usluga.

Radna grupa je utvrdila sljedeće strateške ciljeve:

1. Uvođenje i provedba EU suvremenih načela i vrijednosti vezanih uz socijalno uključivanje, jednakost i ljudsko dostojanstvo svakog pojedinca koji živi u našoj Županiji, kao temelj održivog razvoja sustava socijalne skrbi.
2. Poboljšanje života svih ranjivih društvenih skupina u našoj lokalnoj zajednici kroz razvoj široke mreže održivih, dostupnih i ekonomski prihvatljivih socijalnih usluga u zajednici, koje odgovaraju potrebama pojedinaca i njihovih obitelji.
3. Osigurati zaštitu ljudskih prava i suzbijanje svih pojava diskriminacije te snažnije povezati socijalnu politiku i politiku zaštite ljudskih prava; smanjiti diskriminaciju skupina izloženih najvećem riziku od diskriminacije uvođenjem načela ravnopravnosti spolova u cjelokupnu politiku i mjere.
4. Jačati administrativne kapacitete lokalne uprave, unaprijediti horizontalnu i vertikalnu koordinaciju te umreženost različitih sustava u procesu razvoja mreže socijalnih usluga i povećati uključenost civilnog društva.

7. OPĆI PODACI O VIROVITIČKO-PODRAVSKOJ ŽUPANIJI

7.1. Položaj Virovitičko-podravske županije

Virovitičko-podravska županija, s administrativnim središtem u Virovitici, nalazi se u kontinentalnom dijelu Republike Hrvatske na prostoru dodira središnje i istočne Hrvatske te je po svom zemljopisnom položaju poveznica između Slavonije i Podravine. Osnovana je 1992. godine, kada je Hrvatski Državni Sabor donio Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj čime je u

pravnu i političku podjelu države ponovo uvedena tradicionalna povijesna podjela županija. Županija sa sjeverne strane graniči s Republikom Mađarskom, sa zapadne strane s Koprivničko-križevačkom županijom, s južne strane sa županijama Bjelovarsko-bilogorskom i Požeško-slavonskom te s istočne strane s Osječko-baranjskom županijom. Površina Županije je 2.022,03 km², što je 3,57% od kopnene površine RH. Broj stanovnika prema Popisu iz 2011. godine iznosi 84.836, gustoća naseljenosti je 41.92 st/km² te je time Županija jedna od rjeđe naseljenih županija u Republici Hrvatskoj.

7.2. Teritorijalno – administrativni ustroj Virovitičko-podravske županije

Županija ima u svom sastavu tri grada i trinaest općina i to: gradovi: Virovitica, koja je i sjedište Županije te Orahovica i Slatina, općine: Crnac, Čačinci, Čađavica, Gradina, Lukač, Mikleuš, Nova Bukovica, Pitomača, Sopje, Suhopolje, Špišić Bukovica, Voćin i Zdenci. Ukupno ima 188 naselja. na 1 km².

Tablica 1: Površina, broj naselja, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u Županiji

Red. broj	Grad	Općina	površina km ²	broj naselja	broj stanovnika	Gustoća naseljenosti i st/km ²
1.	Orahovica		123,67	13	5.304	43
2.	Slatina		166,75	15	13.686	82
3.	Virovitica		169,81	10	21.291	125
4.		Crnac	79,13	10	1.456	18
5.		Čačinci	145,02	12	2.802	19
6.		Čađavica	90,60	10	2.009	22
7.		Gradina	120,90	11	3.850	32
8.		Lukač	83,32	12	3.634	44
9.		Mikleuš	35,29	5	1.464	41
10.		Nova Bukovica	76,43	8	1.771	23
11.		Pitomača	158,14	12	10.059	64
12.		Sopje	117,8	11	2.320	20
13.		Suhopolje	166,55	22	6.683	40
14.		Špišić Bukovica	107,94	7	4.221	39
15.		Voćin	295,80	21	2.382	8
16.		Zdenci	84,88	9	1.904	22
	ŽUPANIJA UKUPNO:		2.022,03	188	84.836	42

Izvor: Popis stanovništva iz 2011., Državni zavod za statistiku; Županije, površina, stanovništvo, gradovi, općine i naselja, popis 2011.)

¹ Ured za katastarsko-geodetske poslove Županije usklađen prema teritorijalnoj podjeli temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj ("Narodne novine", br. 10/97.)

Slika 1: Teritorijalno-administrativni ustroj Virovitičko-podravске županije

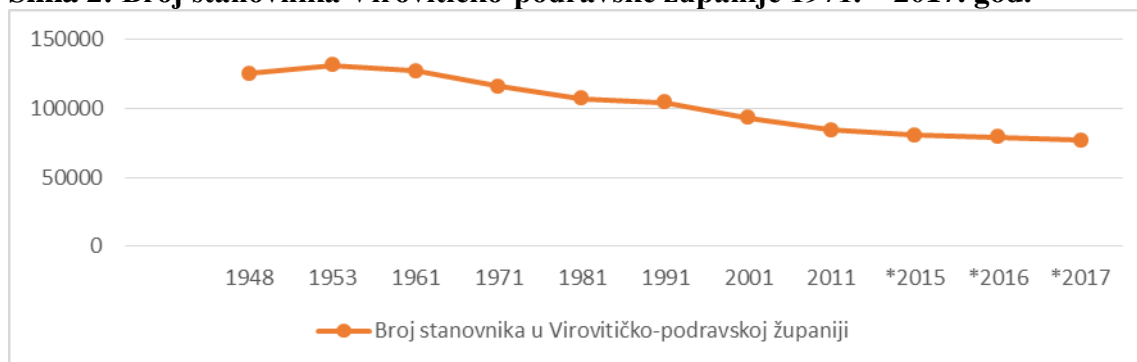
Prometna povezanost Virovitičko-podravске županije je povoljna – na spoju Podravine i Slavonije križaju se dva važna prometna koridora: transversalni, primarnog značaja, jer je najkraća i prometno najpogodnija veza Srednjeg Podunavlja i srednjeg Jadrana i longitudinalni, sekundarnog značaja, koji slijedi tok rijeke Drave i povezuje Republiku Hrvatsku sa zapadnim i istočnim susjedima. Tako se u središtu Županije, odnosno Virovitici, križaju međunarodni prometni pravci koji idu od istoka prema zapadu (Podravska magistrala), te sjevera prema jugu (cesta Kutina-Virovitica-Barcs u Mađarskoj).

7.3. Stanovništvo prema dobi, spolu i teritorijalnoj rasprostranjenosti

U Virovitičko-podravskoj županiji, prema popisu iz 2011. godine, živi 84.836 stanovnika, od čega 41.017 muškaraca (48,35%) i 43.819 žena (51,65%), koji zajedno čine 1,9% ukupnog stanovništva Hrvatske. Popis iz 2001. godine bilježi 93.389 stanovnika, što je iznosilo 2,1% ukupnog stanovništva Hrvatske. Ovi podaci pokazuju kako i Virovitičko-podravska županija, kao i cijela država, prolazi kroz depopulacijsku fazu.

Prema popisima stanovništva između 1971. i 2011. godine broj stanovnika Virovitičko-podravске županije je varirao, ugrubo rečeno, od 116.314 do 84.836. Posljednjih dvadeset godina obilježeno je depopulacijskom fazom, a 2011. godine je, u odnosu na popis iz 2001. godine, razlika u broju stanovnika iznosila 8.553.

Prema podacima Procjene stanovništva 2017. godine na području Virovitičko – podravске županije živi 79.886 stanovnika u 3 grada i 13 općina.

Slika 2: Broj stanovnika Virovitičko-podravске županije 1971. – 2017. god.

Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovnika 2011. godine, Procjena stanovništva 2017. godine, Popis stanovništva 2001, podatci označeni su *procjene broja stanovnika

Županija bilježi pad stanovnika kontinuirano od 1953. godine kada je Županija brojila 131.517 stanovnika. Procjena broja stanovnika za kraj 2017. godine je da je u Županiji bilo 77.086 stanovnika, od toga 29.787 žena i 37.299 muškaraca. U usporedbi s rezultatima Popisa stanovništva iz 2011. godine, to je za 7.750 stanovnika manje. Zadnji popis stanovništva Državnog zavoda za statistiku iz 2011. godine bilježi 84.536 stanovnika. Ta je tendencija posljedica primarno gospodarskog zaostajanja područja i smanjenja njegove atraktivnosti za življenje i poslovanje, te sukladno tome emigracijskih procesa prema ostalim županijama, odnosno gradovima, ali i prema inozemstvu (primarno Gradu Zagrebu, Irskoj, Njemačkoj). Nadalje, posljedica smanjenja broja stanovnika je i negativan prirodni prirast stanovništva, kao i ljudski gubici prouzročeni događanjima tijekom Domovinskog rata (1991.-1995.)

Tablica 2: Kretanje broja stanovnika po gradovima i općinama od 2001. do 2016.godine

Naselje	2001. godina	2011. godina	*2016. godina	2001. – 2011.	2011. – 2016.
Grad Orahovica	5.792	5.272	4.844	-8,98%	-5,88%
Grad Slatina	14.819	13.599	12.697	-8,23%	-5,11%
Grad Virovitica	22.618	21.256	20.556	-6,02%	-1,71%
Općina Crnac	1.772	1.423	1.212	-19,70%	-12,37%
Općina Čačinci	3.308	2.753	2.447	-16,78%	-8,65%
Općina Čadavica	2.394	1.976	1.777	-17,46%	-7,54%
Općina Gradina	4.485	3.789	3.273	-15,52%	-10,35%
Općina Lukač	4.276	3.595	3.198	-15,93%	-8,09%
Općina Mikleuš	1.701	1.453	1.298	-14,58%	-5,99%
Općina Nova Bukovica	2.096	1.750	1.504	-16,51%	-10,86%
Općina Pitomača	10.465	10.013	9.598	-4,32%	-3,02%
Općina Sopje	2.750	2.307	2.120	-16,11%	-6,37%
Općina Suhopolje	7.524	6.629	5.990	-11,90%	-7,60%
Općina Špišić Bukovica	4.733	4.217	3.849	-10,90%	-6,50%
Općina Voćin	2.421	2.381	2.199	-1,65%	-5,17%
Općina Zdenci	2.235	1.860	1.677	-16,78%	-7,85%
VPŽ	93.389	84.273	78.239	-9,76%	-5,21%

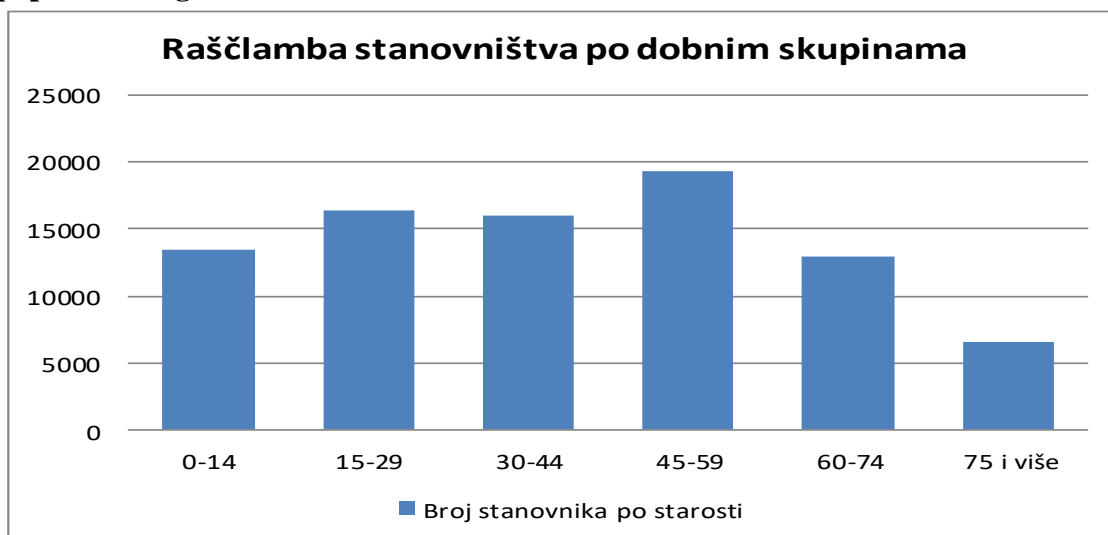
Izvor: Državni zavod za statistiku, Popis stanovnika 2001. godine, Popis stanovnika 2011. godine, Procjena stanovništva 2016. godine podatci označeni sa *procjene broja stanovnika

Prema podacima iz Procjene stanovništva 2016. godine, najveća koncentracija stanovnika nalazi se u gradovima Virovitici i Slatini te u općini Pitomača koja su administrativno - upravna, gospodarska, obrazovno-kulturna, zdravstveno-socijalna, uslužna i sportska središta Virovitičko –

podravske županije. Grad Virovitica broji 20.556 stanovnika što čini 26,27% ukupnog broja stanovnika Virovitičko – podravske županije. Većina općina izgubila je 30-40% stanovništva, najviše Voćin 42,63% od općina i 15,30% grad Orahovica od gradova (Tablica 2). Ovakav neravnomjeran razmještaj stanovništva uzrokuje velike razlike u razvijenosti i kvaliteti života između gradova i općina, te otežava daljnja ulaganja u povećanje komunalnog i stambenog standarda naselja.

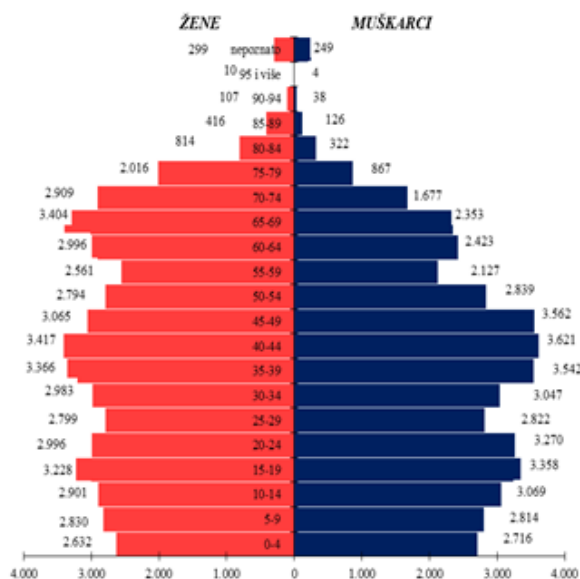
Prosječna starost stanovništva Virovitičko-podravske županije, na temelju popisa iz 2011. godine, iznosi 41,2 godine, malo niže od državnog prosjeka koji iznosi 41,7 godine. Postotni udio osoba starijih od 60 i više godina u odnosu na broj osoba starih od 0-19 godina (indeks starenja) iznosio je 103,3% (RH 115%). Postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu (koeficijent starosti) iznosio je 23,1% (RH 24,1%). U ovom trenutku starija populacija u Virovitičko-podravskoj županiji čini 17,14 % ukupnog stanovništva. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika u Županiji bio je 84.836 osoba, od čega 19.565 osoba koje su u dobnoj skupini 60 i više, starijih od 65 godina 14.547 osoba, a starijih od 75 godina 1.162 osobe, dok s druge strane imamo samo 13.492 osobe starosti od 0-14 godina. Dobna struktura stanovništva Županije iskazuje nepovoljnu tendenciju koja se ogleda u smanjenju broja mlađeg stanovništva i povećanja broja starijeg u ukupnom broju stanovništva Županije (Slika 3).

Slika 3: Raščlamba stanovništva Virovitičko-podravske županije po dobnim skupinama, prema popisu 2011. godine

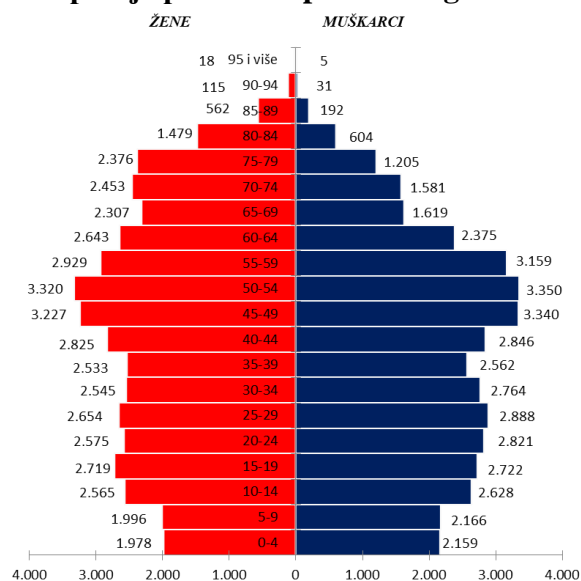
Izvor: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb prema podacima Državnog zavoda za statistiku

Slika 4. Pučanstvo Virovitičko-podravске županije po dobi i spolu 2001. godine

Izvor: DZS, Popis stanovništva iz 2001.g.

Slika 5. Pučanstvo Virovitičko-podravске županije županije po dobi i spolu 2011.godine

Izvor: DZS, Popis stanovništva iz 2011.g.

Prosječna gustoća naseljenosti Virovitičko-podravске županije iznosi 41.92 stan./km², što je ispod državnog prosjeka koji je 2011. godine iznosio 75.8 stan./km². Također, gradovi su znatno gušće naseljeni u odnosu na ruralna područja.

Tablica 3: Pučanstvo Virovitičko-podravске županije po gradovima i općinama i dobnim skupinama – popis 2011. godine

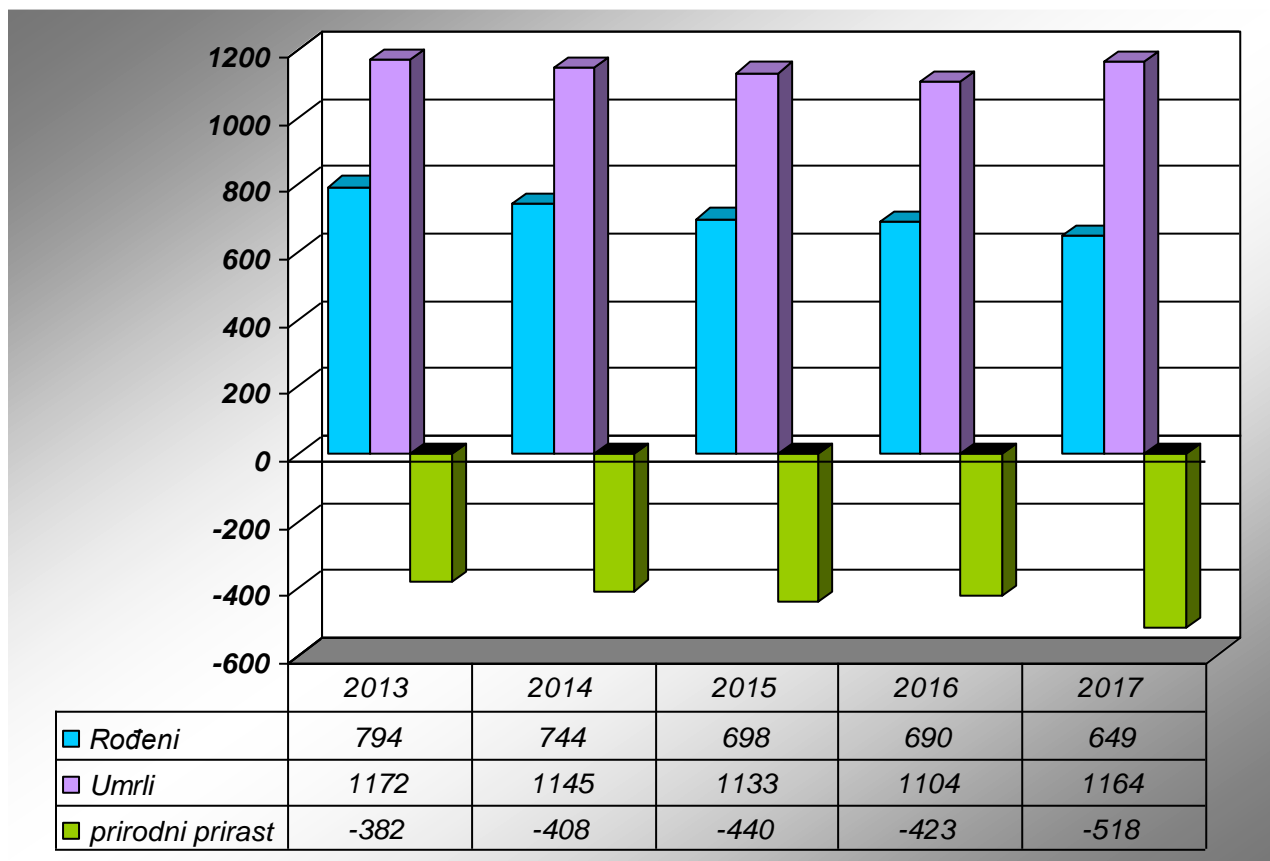
	Popis 2011.				Popis 2001.	Razlika 2011.-2001.	
	ukupno	0-14 g.	15-64 g.	65 g. i više	ukupno	broj	%
REPUBLIKA HRVATSKA	4.284.889	652.428	2.873.828	758.633	4.437.460	-	-7,2
VIROVITIČKO- PODRAVSKA ŽUPANIJA	84.836	13.492	56.797	14.547	93.389	-8.553	-9,2
GRADOVI	40.281	6.237	27.714	6.330	43.229	-2.948	-6,8
Orahovica	5.304	788	3.668	848	5.792	-488	-8,4
Slatina	13.686	2.169	9.346	2.171	14.819	-1.133	-7,6
Virovitica	21.291	3.280	14.700	3.311	22.618	-1.327	-5,9
OPĆINE	44.555	7.255	29.083	8.217	50.160	-5.605	-11,2
Crnac	1.456	221	894	341	1.772	-316	-17,8
Čačinci	2.802	396	1.872	534	3.308	-506	-15,3
Čađavica	2.009	307	1.244	458	2.394	-385	-16,1
Gradina	3.850	641	2.481	728	4.485	-635	-14,2
Lukač	3.634	546	2.402	686	4.276	-642	-15,0
Mikleuš	1.464	253	969	242	1.701	-237	-13,9
Nova Bukovica	1.771	265	1.132	374	2.096	-325	-15,5
Pitomača	10.059	1.710	6.796	1.553	10.465	-406	-3,9
Sopje	2.320	331	1.496	493	2.750	-430	-15,6

Suhopolje	6.683	951	4.309	1.423	7.524	-841	-11,2
Špišić Bukovica	4.221	705	2.752	764	4.733	-512	-10,8
Voćin	2.382	626	1.485	271	2.421	-39	-1,6
Zdenci	1.904	303	1.251	350	2.235	-331	-14,8

Izvor: DZS ; Popis stanovništva 2001. i Popis stanovništva 2011.

Prema Priopćenju o prirodnom kretanju stanovništva u Republici Hrvatskoj u 2017. godini stopa prirodnog prirasta u RH bila je negativna i iznosila je -16.921 osoba. Prema istom izvješću i u Virovitičko-podravskoj županiji bilježi se negativan prirast od -382 osobe uz vitalni indeks (broj živorođenih na 100 umrlih osoba) 55,5.

Slika 6: Prirodno kretanje stanovništva Virovitičko-podravске županije od 2013.-2017. godine

Izvor: DZS, Priopćenje od 20.7.2018. godine, broj 7.1.1.

U 2017. godini zabilježen je pad broja živorođene djece (649) u odnosu na prethodnu godinu kada je rođeno je 41 dijete manje nego u 2016. godini (690). Od ukupno 649 rođene djece u 2017. godini, rođeno je 646 živorođene djece i 3 mrtvorodne djeteta (Slika 6).

U 2017. zabilježen je rast broja umrlih osoba (1.164), u odnosu na prethodnu godinu, tj. umrlo je 55 osoba više nego prethodne, 2016. godine (1.109).

Prema istom izvješću Državnog zavoda za statistiku u 2017. godini, u Virovitičko-podravskoj županiji je sklopljeno 386 brakova, dok je razvedenih brakova bilo 130. U odnosu na 2016. godinu vidi se pad sklopljenih brakova (434) i rast razvedenih brakova (123).

7.4. Obilježja kućanstava

Prvi rezultati popisa stanovništva iz 2011. godine ukazuju na smanjenje ukupnog broja kućanstava u Županiji sa 31.578 (prema popisu stanovništva iz 2001. g.) na 29.910 u 2011. godini (Tablica 4). Iz popisa stanovništva iz 2011. godine trenutno su dostupni jedino podaci o broju privatnih i institucionalnih kućanstava, a nema podataka o broju članova privatnih kućanstava. Institucionalno kućanstvo obuhvaća osobe za čiji smještaj i ishranu skrbi neka ustanova. To su po pravilu kućanstva koja je osnovala pravna ili fizička osoba radi dugotrajnog udomljavanja i zbrinjavanja određene skupine ljudi. U popisu iz 2011. godine institucionalna kućanstva raščlanjuju se na: obrazovne institucije, zdravstvene i institucije za skrb, institucije za umirovljenike ili starije osobe, vojne institucije, vjerske institucije i ostale institucije (Tablica 6)

Tablica 4: Stanovništvo Virovitičko-podravске županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini

	Virovitičko-podravska županija	Republika Hrvatska
Ukupan broj stanovnika	84 586	4 290 612
Ukupno kućanstava	29 910*	1 535 635
Privatna kućanstva	29 622* 29 891*	1 534 148
Institucionalna kućanstva	14	1 113
Broj osoba u institucionalnim kućanstvima	378	38 576

Izvor: DZS, popis stanovništva iz 2011. godine (Institucionalna kućanstva prema broju članova, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, Popisane osobe, kućanstva, stambene jedinice, Prvi rezultati popisa 2011 prema prostornim jedinicama za statistiku 2.razine i županijama)

Godine 2001. u Virovitičko-podravskoj županiji bilo je 6.812 jednočlanih kućanstava, 7.877 dvočlanih kućanstava, 5.490 tročlanih kućanstava, 6.261 četveročlanih kućanstava, 2.931 peteročlanih kućanstava, 1.471 šesteročlanih kućanstava i 736 kućanstava s 7 ili više članova.

Prema sljedećem popisu, 2011. godine, bilo je 7.013 jednočlanih kućanstava, 7.653 dvočlanih kućanstava, 5.181 tročlanih kućanstava, 5.188 četveročlana kućanstva, 2.718 peteročlanih kućanstava, 1.218 šesteročlanih kućanstava i 651 kućanstava sa 7 i više članova.

Tablica 5: Udio privatnih kućanstava prema broju članova u VPŽ i u RH u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Republici Hrvatskoj u 2011. godini (u %)

	RH 2001.	VPŽ 2001.	RH 2011.	VPŽ 2011.
Jednočlana	20,8	21,6	24,6	23,7
Dvočlana	23,6	24,9	25,6	25,8
Tročlana	19,0	17,4	18,8	17,5
Četveročlana	20,6	19,4	17,3	17,5
Peteročlana	9,2	9,3	8,0	9,2
Šesteročlana	4,3	4,7	3,5	4,1
7 ili više članova	2,5	2,3	2,2	2,2
Prosječan broj članova kućanstva	3,0	2,83	2,8	2,85

Izvor: podaci iz popisa stanovništva iz 2001. i 2011. godine od Državnog zavoda za statistiku (Privatna kućanstva prema broju članova-popis 2011; Kućanstva prema veličini, tipu i broju članova, po gradovima/općinama-popis 2001.); te vlastiti izračuni

Tablica 6: Broj članova institucionalnoga kućanstva u Hrvatskoj i Virovitičko-podravskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini

	Ukupno	Broj članova institucionaliziranih kućanstava									
		Manje od 10	10-19	20-29	30-39	40-49	50-99	100-149	150-199	200-249	250-299
RH											
Broj kućanstava	1.113	353	323	146	75	46	88	23	23	10	10
Broj osoba	38.576	1.937	4.608	3.374	2.529	2.039	6.244	2754	4.053	2.327	2.695
VPŽ											
Broj kućanstava	14	6	4	-	1	2	-	1	-	-	-
Broj osoba	32	68	-	39	90	-	149	-	-	-	-

Izvor: Državni zavod za statistiku, prvi rezultati popisa stanovništva iz 2011. Godine, Institucionalna kućanstva prema broju članova

7.5. Obilježja obitelji

U desetogodišnjem razdoblju između dva popisa stanovništva (2001. i 2011.) smanjio se broj obitelji, ali i broj djece u Županiji (Tablica 7). Pregledom po tipu obitelji, najveće je smanjenje bračnih i izvanbračnih parova s djecom, a povećao se jedino broj jednoroditeljskih obitelji, majki s djecom.

Tablica 7: Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Virovitičko-podravskoj županiji u 2001. i 2011. godini

Tip obitelji		Ukupno u 2001.	Ukupno u 2011.
Ukupno obitelji	Broj obitelji	26.425	24.159
Obitelji s djecom	Broj obitelji	18.434	16.799
	Broj djece	32.201	28.751
Bračni i izvanbračni parovi s djecom	Broj obitelji	14.945	13.265
	Broj djece	27.497	24.080
Bračni i izvanbračni parovi bez djece	Broj obitelji	7.991	7.360
Majka s djecom	Broj obitelji	2.852	2.938
	Broj djece	3.772	3.888
Otac s djecom	Broj obitelji	637	596
	Broj djece	932	783

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva; Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece prema starosti, Obitelj prema tipu i broju članova

Prema podacima iz popisa 2011. od ukupno 16.799 obitelji s djecom, nešto više od polovice čine obitelji s djecom koja se školuju (8.897). U tim obiteljima živi ukupno 14.022 djece koja se školuju (Tablica 7).

Tablica 8: Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Virovitičko-podravskoj županiji u 2011. godini

Tip obitelji		Ukupno u 2011.
Obitelji s djecom	Ukupan broj obitelji s djecom	16.799
	Ukupan broj obitelji s djecom koja se školuju	8.897
Bračni par s djecom	Broj obitelji s djecom	12.766
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	7.527
	Djeca koja se školuju	12.153
Izvanbračni par s djecom	Broj obitelji s djecom	499
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	260
	Djeca koja se školuju	364
Majka s djecom	Broj obitelji s djecom	2.938
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	886
	Djeca koja se školuju	1.194
Otac s djecom	Broj obitelji s djecom	596
	Broj obitelji s djecom koja se školuju	224
	Djeca koja se školuju	311

Izvor: Državni zavod za statistiku, rezultati popisa stanovništva; Obitelji s djecom prema tipu obitelji, ukupnom broju djece i broju djece koja se školuju, popis 2011.

8. GOSPODARSKI POKAZATELJI

Bruto domaći proizvod je u 2015. godini na razini Republike Hrvatske iznosio 338,97 milijardi kuna, što je 2,3% više u odnosu na 2014. godinu i predstavlja najbržu dinamiku nominalnoga rasta još od 2008. godine (kada je nominalni rast iznosio 7,9%). Osim toga, u 2015. godini (realnim rastom BDP-a od 1,6%) prekinut je negativan trend kretanja realnog BDP-a, koji je kontinuirano trajao od 2009. godine. Prekidanje negativnoga trenda rezultat je prvih povoljnijih kretanja osobne potrošnje i investicija, dok je izvoz roba i usluga samo nastavio pozitivan trend započet 2013. godine.

Tablica 9: Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Virovitičko-podravsku županiju za razdoblje 2014.-2016. godine

Godina	Područje	BDP u mil. EUR	Udio u BDP-u zemlje (RH=100)	BDP po glavi stanovnika, u EUR-ima	Indeks po županijama (RH=100)
2014.	VPŽ	561	1.3	6.399	63.3
	RH	43.416	100	10.249	100
2015.	VPŽ	508	1.1	5.869	58.4
	RH	44.546	100	10.586	100
2016.	VPŽ	536	1.2	6.333	61.3
	RH	46.309	100	11.076	100

Izvor: DZS

Temeljno obilježje gospodarskog rasta Županije je usporen rast. Naime, u razdoblju za koje su raspoloživi statistički podaci o ukupnoj vrijednosti finalne proizvodnje, tj. od 2001. do 2008. gospodarstvo je kontinuirano raslo. Međutim, mnoge su druge županije bilježile brže stope rasta i povećavale svoj udio u ukupnom hrvatskom BDP-u zbog čega je, realno, gospodarstvo Županije

zaostajalo. Primjerice, dok je prosječna godišnja stopa rasta bruto domaćeg proizvoda u razdoblju 2000.-2008. za Hrvatsku iznosila 9,37%, za Županiju u istom je razdoblju iznosila 7,24%. Ili, dok je udio Županije u stvaranju hrvatskog BDP-a u 2000. godini iznosio 1,63%, u 2008. godini je iznosio 1,4%. U 2008. godini u Županiji je bilo proizvedeno u ukupnoj vrijednosti finalne proizvodnje od 661 mil. eura, a BDP je bio na razini od 70,1 hrvatskog BDP-a. U odnosu na 2000. godinu, to znači kako smanjenje udjela županijskog BDP-a u hrvatskom, tako i njegovo daljnje zaostajanje. Podaci o BDP po glavi stanovnika ilustriraju također taj jaz u razvijenosti, ali i o životnom standardu: 2008. godine BDP per capita je u Županiji iznosio 7.485 eura, dok je na razini Hrvatske iznosio 10.682 eura.

Tablica 10: Vrijednost BDP-a po Županijama, usporedba 2008. i 2015. godina

	2008.	2015.	Stopa
Republika Hrvatska	347.685	338.975	-2,5
Kontinentalna Hrvatska	236.495.918	236.495.918	-2,4
Grad Zagreb	111.042	113.199	1,9
Zagrebačka	19.458	19.917	2,4
Krapinsko-zagorska	7.070	6.761	-4,4
Varaždinska	11.916	11.614	-2,5
Koprivničko-križevačka	8.049	7.519	-6,6
Međimurska	7.540	7.737	2,6
Bjelovarsko-bilogorska	7.028	6.359	-9,5
Virovitičko-podravska	4.523	3.593	-20,6
Požeško-slavonska	4.016	3.395	-15,5
Brodsko-posavska	7.541	6.864	-9,0
Osječko-baranjska	20.698	18.859	-8,9
Vukovarsko-srijemska	9.244	8.045	-13,0
Karlovačka	8.040	7.442	-7,4
Sisačko-moslavačka	10.331	9.438	-8,6
Jadranska Hrvatska	111.189	108.232	-2,7
Primorsko-goranska	28.945	28.364	-2,0
Ličko-senjska	3.582	2.959	-17,4
Zadarska	11.786	11.158	-5,3
Šibensko-kninska	6.779	6.582	-2,9
Splitsko-dalmatinska	29.771	28.251	-5,1
Istarska	20.577	20.942	1,8
Dubrovačko-neretvanska	9.749	9.976	2,3

Izvor: DZS; obrada: HGK

Osnove modernog gospodarskog razvoja Virovitičko-podravske županije čine poljoprivreda i industrija, ali i prirodne ljepote Županije predstavljaju predispozicije za razvoj turizma: seoskog, lovnog i ribolovnog. Od ukupne površine od 2.024 km², 57 posto su obradive površine, od čega 32 posto čine šume, 9 posto je građevinsko zemljište, a 2 posto zauzimaju vodene površine. Ove brojke pokazuju iznimno prirodno bogatstvo Virovitičko-podravske županije i pokazuju kako su uvjeti za ulaganja u proizvodnju, poljoprivredu, pa čak i kontinentalni turizam, idealni.

Prema Izvješću o stanju u gospodarstvu na području Virovitičko-podravske županije Virovitičko-podravska županija je u nezavidnom položaju po svim važnijim ekonomskim

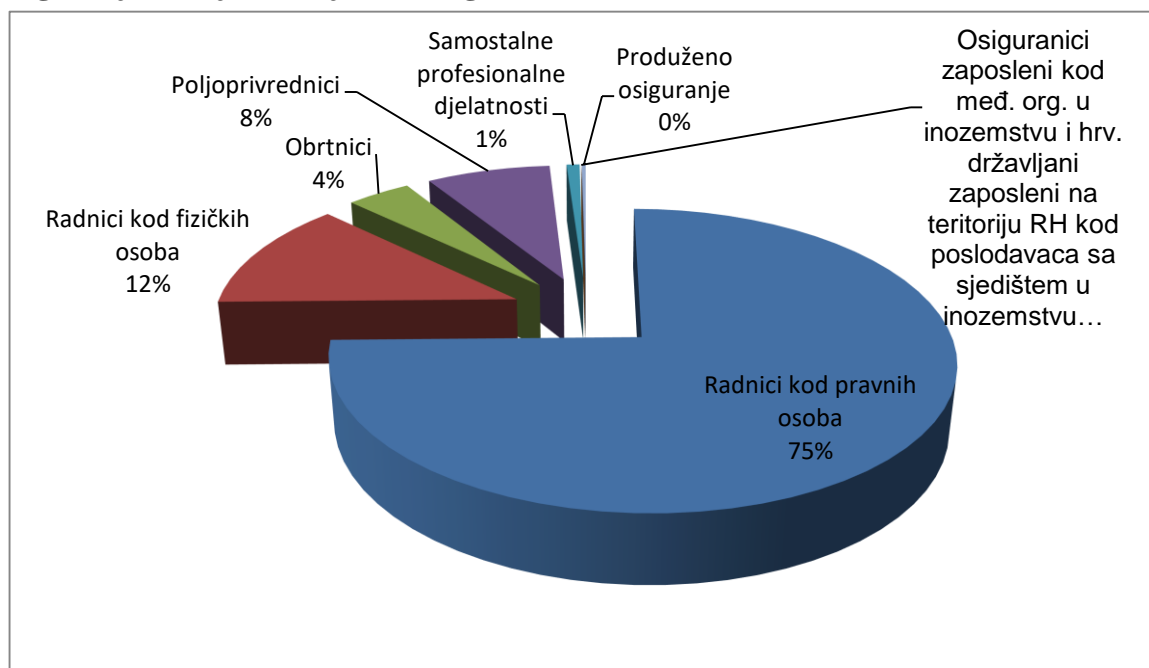
pokazateljima (investicije, nezaposlenost, prosječne plaće, prihodi i dr.), te se svrstava u rang zadnje tri županije, uz bok s Ličko-senjskom i Požeško-slavonskom županijom. Kada se ovome pridodaju i podaci o socioekonomskim karakteristikama (npr. demografski pokazatelji, broj korisnika socijalnih potpora, broj korisnika mirovina po svim osnovama, odnosu broja zaposlenih i ostalih kategorija poput umirovljenika, nezaposlenih i sl.), kao i pokazatelji o ostalim parametrima koji utječu na razvoj lokalne zajednice (prometna infrastruktura, obrazovni standard, društveni standard i dr.), vidljivo je kako je Županija opterećena još većim nizom problema koje je teško riješiti u kratkom roku.

8.1. Struktura zaposlenih osoba

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, 30. rujna 2018. godine, Virovitičko-podravska županija imala je 20.947 zaposlenih osoba.

Od ukupno 20.999 osiguranika obaveznog mirovinskog osiguranja, najveći udio u ukupnoj strukturi osiguranika čine zaposleni u pravnim osobama - 75% (15.687 osobe), nakon čega slijede zaposleni kod fizičkih osoba – 12% (2.600), poljoprivrednici - 8% (1.642) i obrtnici - 4% (845), dok najmanji udio čine samostalne profesionalne djelatnosti s 0,8% (173). 52 ili 0,2 % osoba je osigurano na produženo osiguranje. To je zakonska opcija koju koriste oni koji moraju plaćati doprinose tijekom kraćeg vremenskog razdoblja kako bi ostvarili uvjete za mirovinu (Slika 7).

Slika 7: Doprinosi Mirovinskom fondu u Virovitičko-podravskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 30. rujna 2018. godine

Izvor: Statističke informacije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Stanje: 30. rujna 2018.

Prema podacima objavljenima od strane Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, sa stanjem na dan 30. lipnja 2018. godine, Virovitičko-podravska županija imala je 20.606 zaposlenih osoba. Vidljiv je stalan rast broja zaposlenih u Virovitičko-podravskoj županiji posljednjih godina.

Na temelju radnog odnosa u 2017. godine zaposlene su ukupno 5.370 osoba iz evidencije, što je za 232 osobe više manje nego 2016. godine. Od ukupno 5.370 zaposlenih osoba s evidencije zavoda, 5.046 osobe ili 94% zaposleno je na određeno vrijeme, a 324 osobe ili 6% zaposleno je na neodređeno

vrijeme. Na sezonskim poslovima zaposlila se 951 osoba ili 17,7% od ukupno zaposlenih, a zbog povećanog opsega posla zaposlila se 1.019 osoba ili 19%.²

Najveći udio u ukupnoj strukturi osiguranika čine zaposleni u pravnim osobama - 75% (15.687 osobe), nakon čega slijede zaposleni kod fizičkih osoba - 12% (2.600), poljoprivrednici – 8 % (1.640) i obrtnici - 4% (845), dok najmanji udio čine samostalne profesionalne djelatnosti s 1% (173). 52 osobe je osigurano na produženo osiguranje. To je zakonska opcija koju koriste oni koji moraju plaćati doprinose tijekom kraćeg vremenskog razdoblja kako bi ostvarili uvjete za mirovinu (Slika 7).

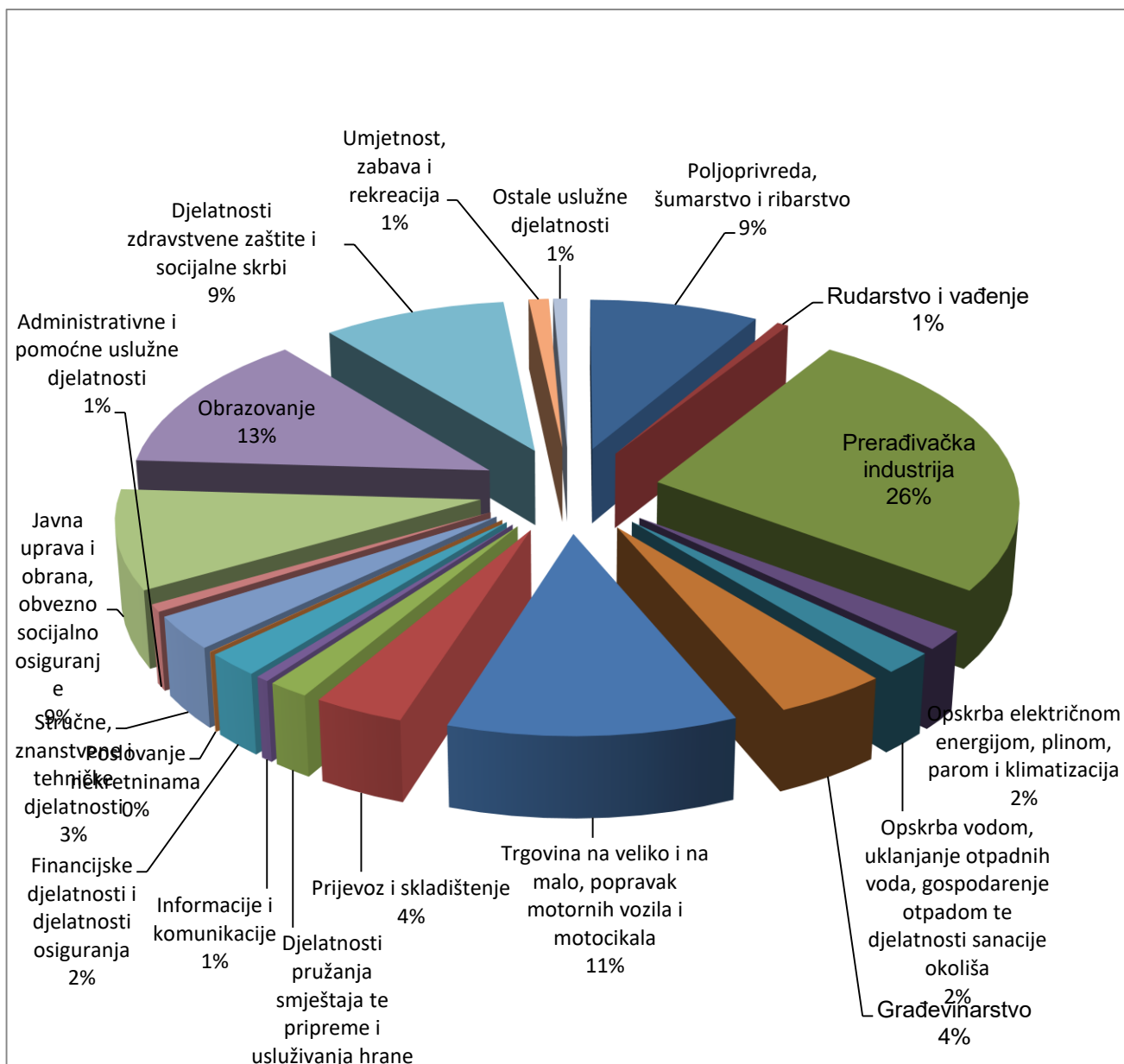
Na temelju podataka Državnog zavoda za statistiku (Slika 8), najveći broj radnika u pravnim osobama, zaposlen je u sektoru prerađivačke industrije (3.624), obrazovanju (1.818), trgovini na veliko i na malo (1.593), javnoj upravi i obrani, obveznom socijalnom osiguranju (1.277), djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (1.281), te u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (1.180).

Najmanji broj radnika zaposlen je poslovanju nekretninama (4), informacijama i komunikaciji (73), rudarstvu i vađenju (81), te u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima (97).

U obrtu i djelatnostima slobodnih profesija najveći je broj radnika bio zaposlen u prerađivačkoj industriji, trgovini na veliko i malo, djelatnosti pružanja smještaja, građevinarstvu te u djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi dok je udio zaposlenih u ostalim djelatnostima manji (Slika 9).

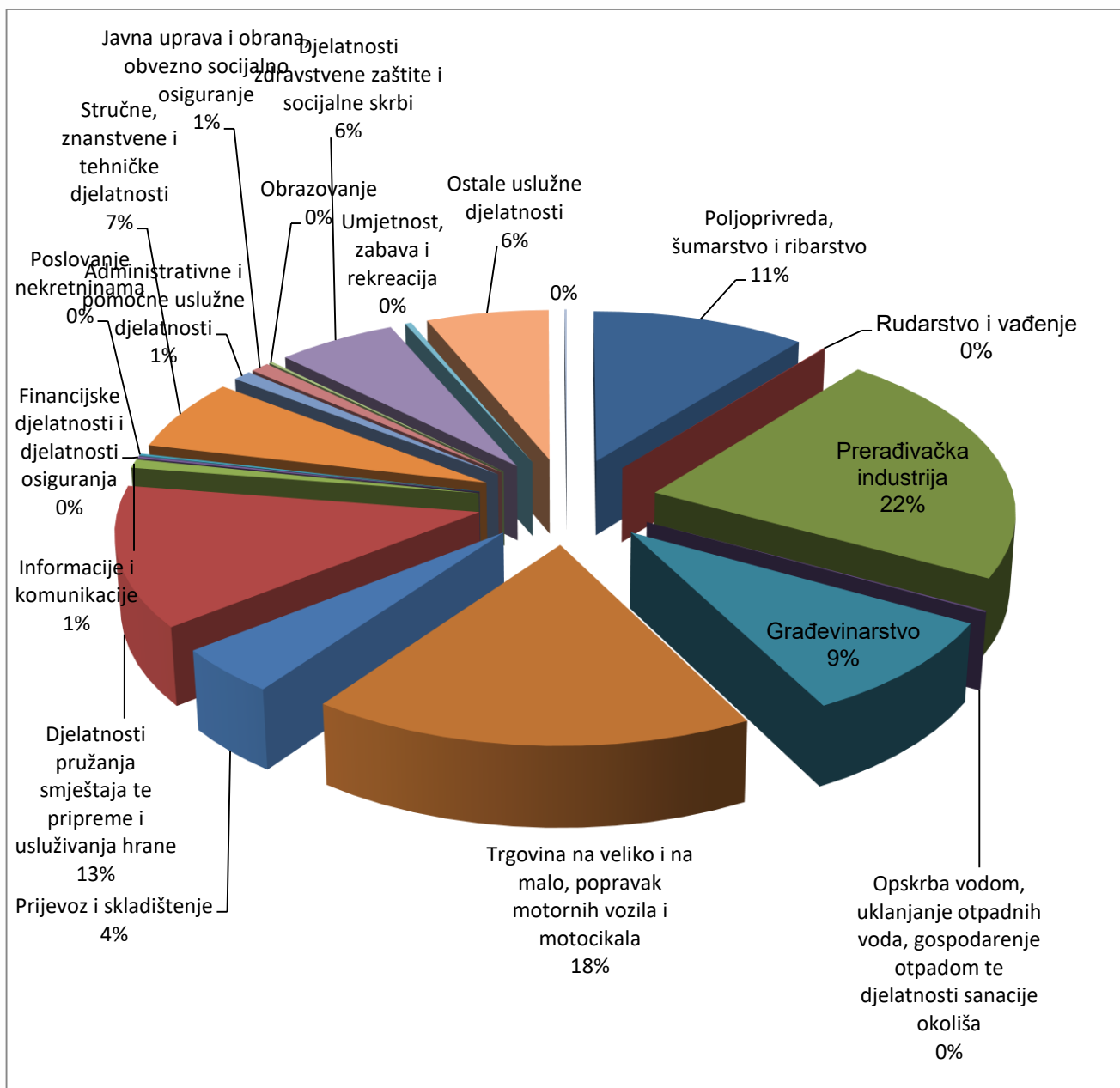
² Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Virovitica; Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravске županije u 2017. godini

Slika 8: Zaposleni prema sektoru djelatnosti

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 9.2.4. od 10. srpnja 2018.; Zaposleni prema područjima djelatnosti i po županijama stanje 31. ožujka 2017.

Slika 9: Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija

Izvor: Državni zavod za statistiku, Priopćenje broj 9.2.2/4, 16.2.2018.; Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija u 2017.

8.2. Plaće

Prema Državnom zavodu za statistiku, prosječna mjesečna neto plaća osoba zaposlenih u pravnim osobama u Virovitičko-podravskoj županiji u 2016. godini iznosila je 4.737 kuna, dok je prosječna mjesečna neto plaća u Republici Hrvatskoj iznosila 5.696 kuna.

Tablica 11: Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema NKD-u 2007., po spolu u RH i Županiji, prosjek 2016. godina

	Prosječne bruto plaće po zaposlenome (kn)			Prosječne neto plaće po zaposlenome (kn)		
	ukupno	muškarci	žene	ukupno	muškarci	žene
RH	8.037	8.575	7444	5.696	6.060	5.294
VPŽ	6.373	6.582	6.113	4.737	4.901	4.534

Izvor: Državni zavod za statistiku; Statistička izvješća br. 1625 Zaposlenost i plaće u 2017.

Tablica 12: Prosječna neto plaća zaposlenih prema stručnoj spremi u RH i Županiji, prosjek 2016. godina

	VSS	VŠS	SSS	Niža škola	VKV	KV	NKV
RH	8.367	6.509	4.816	3.835	6.143	4.379	3.695
VPŽ	6.993	5.747	4.179	3.606	5.169	3.863	3.454

Izvor: Državni zavod za statistiku; Statistička izvješća br. 1625 Zaposlenost i plaće u 2017.

8.3. Nezaposleni

U prosincu 2017. godine u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje bilo je 187.363 nezaposlene osobe. Prosječna stopa nezaposlenosti na državnoj razini u 2017. godini iznosila je 11,6 %, dok je u 2016. godini iznosila 14,3%, pri čemu je u 9 županija bila niža od prosječne državne razine. Među županijama s najvišim stopama nezaposlenosti je Virovitičko-podravska županija s 24,8 % (Slika 10)

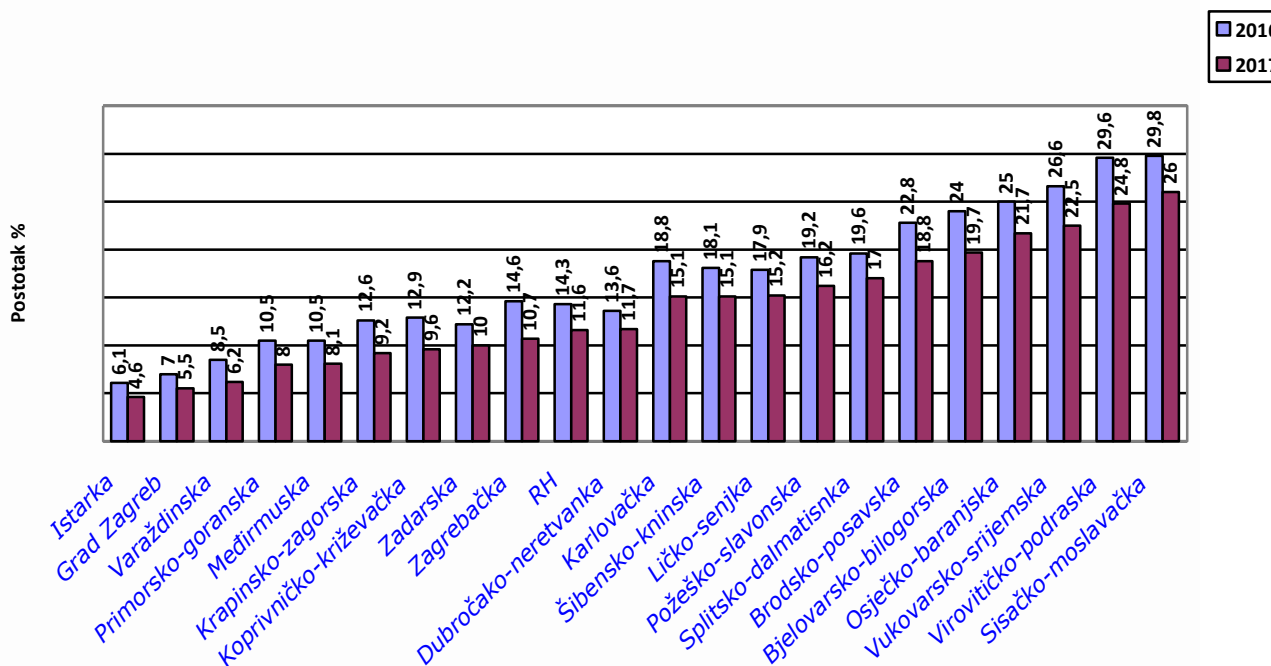
Tablica 13: Stopa registrirane nezaposlenosti

Godina	Osiguranici MIO zaposleni	Nezaposleni	Ukupno	Stopa nezaposlenosti
2012.	20.423	10.180	30.603	33,3
2013.	20.110	10.470	30.580	34,2
2014.	19.210	10.216	29.426	34,7
2015.	19.226	9.179	28.406	32,3
2016.	19.362	8.146	27.508	29,6
2017.	19.871	6.559	26.430	24,8

Izvor: HZZ, Područni ured Virovitica, Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravske županije u 2017. godini

Slika 10: Stope nezaposlenosti po županijama za 2016. i 2017. g.

Stope nezaposlenosti po županijama, godišnji prosjek

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Godišnjak 2017.

U 2017. godini u Zavodu za zapošljavanje - Područnom uredu Virovitica bilo je evidentirano 6.559 nezaposlenih osoba što je u odnosu na 2016. godinu za 19,5 % manje ili 1.587 osoba manje (Tablica 13).

Tijekom 2017. godine prosječno je mjesečno evidentirano 3.755 nezaposlenih žena, s udjelom 57,2% dok je nezaposlenih muškaraca bilo 2.804 ili 42,8%. U odnosu na prošlu godinu udio nezaposlenih žena povećan je za 2,6% postotnih bodova dok je za isti postotak udio nezaposlenih muškaraca smanjen.

Prema dobnoj strukturi nezaposlenih u 2017. godini, osobe od 55-59 godine starosti imaju udio od 13,7%, od 50-54 godina starosti (12,8%). Udio mladih osoba od 15 – 29 godina starosti iznosio je 27% od ukupnog broja nezaposlenih. S obzirom na dobnu strukturu, najveći udio u registriranoj nezaposlenosti imaju osobe starije od 50 godina (33%). Registrirana se nezaposlenost, u usporedbi s prethodnim mjesecom, povećala samo u dobnoj skupini do 19 godina. Uspoređujući s istim razdobljem, prethodne godine, nezaposlenost se povećala samo kod osoba u najmlađoj dobnoj skupini do 19 godine, dok druge dobne skupine bilježe pad nezaposlenosti.

Tablica 14: Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja

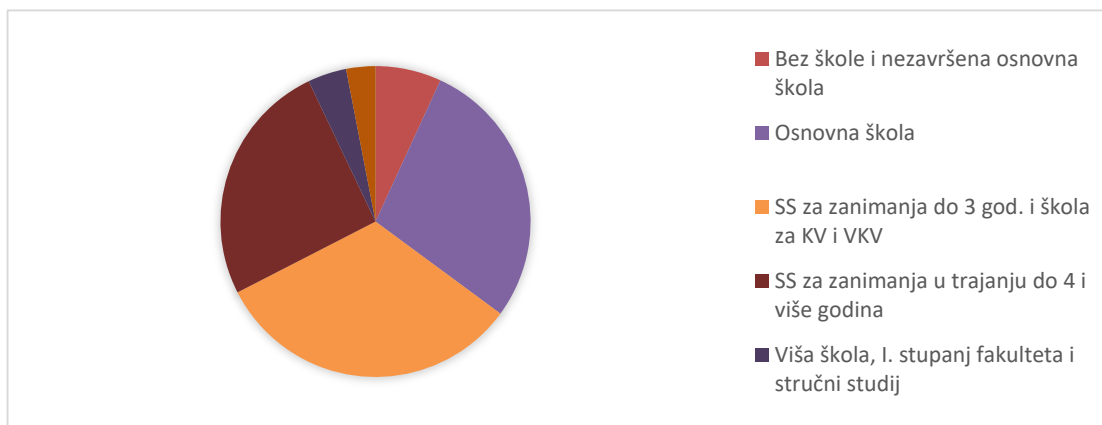
Razina obrazovanja	Prosjeak		Struktura		Indeks 2017./2016.
	2016.	2017.	2016.	2017.	
Bez osnovne škole	523	451	6,4	6,9	86,3
Osnovna škola	2.347	1.851	28,8	28,2	78,8
SS do 3 god., KV, VKV	2.703	2.124	33,2	32,4	78,6
SS 4 godine i gimnazija	2.072	1.669	25,4	25,4	80,6
Viša škola, I. stup. fak. i str. studij	296	265	3,6	4,0	89,7
Fakulteti, akademije, magisterij	206	200	2,5	3,0	97,0
UKUPNO	8.146	6.559	100,0	100,0	80,5

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje Virovitica, Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravске županije u 2017. godini

U strukturi evidentiranih nezaposlenih osoba prema razini obrazovanja najveći udio u 2017. godini imaju osobe sa završenom srednjom školom za zanimanja do 3 godine i školom za KV i VKV radnike, njih 2.124 ili 32,4% i osobe sa završenom osnovnom školom (1.851 ili 28,2%). (Tablica 14)

Najmanja je nezaposlenost kod osoba sa završenim diplomskim studijem/fakultetom, akademijom (206 ili 3,0%) i s dodiplomskim studijem/višom školom (296 ili 3,6%).

Strukturu nezaposlenih Županije prema razini obrazovanja prikazujemo u sljedećem grafičkom prikazu.

Slika 11: Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje – Mjesečni statistički bilten – ISSN 1331-4610 / 2017. godine , broj: 10.

Razina obrazovanja znatno utječe na brzinu zapošljavanja. Imajući na umu upravo tu činjenicu u odnosu na razinu obrazovanja uočljiva je pozitivna povezanost između razine obrazovanja i brzine zapošljavanja. Što je razina obrazovanja veća to je veća i brzina zapošljavanja. Izuzetak je donekle gimnazijsko obrazovanje (43,5%) kod kojeg je brzina zapošljavanja manja nego kod drugih oblika srednjoškolskog obrazovanja (51,9 i 51,8%).

8.4. Mirovine

U prosincu 2017. godine prosječna mirovina u VPŽ, umanjena za porez i prirez, iznosila je 2.031,18 kn dok je iznos prosječne mirovine u Republici Hrvatskoj tada iznosio 2.507,29 kn.

Na temelju podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe u Virovitici, Virovitičko-podravska županija danas ima ukupno 19.789 korisnika mirovine (24,77% stanovništva Virovitičko-podravske županije). Prema vrsti mirovina, starosnu mirovinu koristilo je 11.029, invalidsku mirovinu koristilo je 4.151 korisnika, dok je obiteljsku mirovinu koristilo 4.609 korisnika. (Tablica 15)

Tablica 15: Korisnici mirovina prema vrstama mirovina u Županiji koji su pravo na mirovinu ostvarili prema zakonu o mirovinskom osiguranju

korisnici mirovina prema vrstama mirovina i županijama koji su pravo na mirovinu ostvarili prema zakonu o mirovinskom osiguranju								
	UKUPNO		STAROSNA		INVALIDSKA		OBITELJSKA	
	broj korisnika	prosječna mirovina	broj korisnika	prosječna mirovina	broj korisnika	prosječna mirovina	broj korisnika	prosječna mirovina
RH	1.000.481	2.507,29	694.769	2.710,37	11.7390	1.962,36	188.322	2.097,78
VPŽ	17.407	2.031,18	10.894	2.175,41	2.234	1.892,38	4.279	1.736,41
korisnici mirovina prema vrstama mirovina i županijama koji su pravo na mirovinu ostvarili prema zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba								
RH	14.444	3.655,73	5.040	4.194,20	8.486	3.343,40	918	3.586,63
VPŽ	458	3.254,75	114	3.462,52	310	3.174,70	34	3.287,88
korisnici mirovina prema vrstama mirovina i županijama koji su pravo na mirovinu ostvarili prema zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz domovinskog rata i članova njihovih obitelji								
RH	68.464	5.515,43	891	2.582,79	55.414	5.341,01	12.159	6.225,26
VPŽ	1.924	5.054,41	21	2.569,68	1.607	4.844,95	296	6.367,89

Izvor: Statističke informacije HZMO, br. 4/2017

8.5. Praćenje siromaštva

Državni zavod za statistiku (DZS) redovito prati stanje siromaštva prema standardnoj metodologiji EU za mjerenje relativnog rizika od siromaštva, no samo na državnoj razini, jer prikupljeni podaci nisu reprezentativni za županijsku razinu. Stoga je potrebno pomnije pratiti socijalne skupine za koje je, na temelju nacionalnog praćenja, izvjesno da su izložene većem riziku od siromaštva i prikupljati dostupne statističke i administrativne podatke o tim skupinama kako bi se mogle donositi informirane odluke o suzbijanju siromaštva. Jedan od relevantnih pokazatelja rizika od siromaštva o kojem redovito izvještava Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku odnosi se na udio primatelja socijalnih pomoći u ukupnom broju stanovnika Županije. Primjerice u 2017. godini 1,1% stanovnika u Hrvatskoj je primalo zajamčenu minimalnu naknadu, a u Virovitičko-podravskoj županiji bilo je ukupno 1.550 korisnika što je 2,01 %.

Prag rizika od siromaštva izračunava se kao 60% srednje vrijednosti ekvivalentnog raspoloživog dohotka svih kućanstava, što je u 2017. godini iznosilo 28.070 kuna na godinu za jednočlano kućanstvo, dok za kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece mlađe od 14 godina iznosi

58.946 kuna na godinu. Prema podacima Ankete DZS stopa rizika od siromaštva u Hrvatskoj u 2017. godini iznosila je 20%, no taj rizik se povećava za pojedine dobne skupine, određene tipove obitelji, prema statusu niske radne aktivnosti itd.

Kao što je vidljivo iz Tablice 16, rizik od siromaštva također raste razmjerno dobi stanovništva: za osobe starije od 65 godina rizik od siromaštva raste do 28,6%. U toj je dobnoj skupini razlika prema spolu najveća te stopa rizika od siromaštva kod žena iznosi 31,7%, a kod muškaraca 24,1%. Najniža stopa rizika od siromaštva bilježi se za osobe u dobi od 25 do 54 godine i iznosi 15,6%. Kod muškaraca te dobi iznosi 16,3%, a kod žena 14,9%.³

Tablica 16: Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2016.-2017. godinu u %

Stopa i prag rizika od siromaštva		
	2016.	2017.
Stopa rizika od siromaštva	19,9	20
-M	18,9	18,9
-Ž	20,8	20,9
U dobi od 65 i više	28	28,6
-M	23,8	24,1
-Ž	30,8	31,7
Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti	28,5	26,4
Stopa teške materijalne deprivacije	12,6	10,3
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada	13,3	12,2
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera		
-Socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	27,8	26,6
-Mirovine i socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	44,9	43,2

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2017. i 2016. godini.- konačni rezultati

Tablica 17 prikazuje kako se za samačka domaćinstva koja čine osobe starije od 65 godina taj rizik povećava do 47,8 %, za nezaposlene raste do 45,6%, a za obitelji koje čini jedan roditelj s uzdržavanom djecom rizik raste na 37,2%.

Županije bi trebale pratiti dostupne podatke o domaćinstvima s niskim radnim intenzitetom, osobama bez primanja, korisnicima prava u sustavu socijalne skrbi, osobama s minimalnim mirovinama i korisnicima poljoprivrednih mirovina kako bi pratile i odgovorile na rizik od siromaštva.

Prema općim trendovima u Hrvatskoj, obitelji s više od dvoje djece izložene su većem riziku od siromaštva. Kao i u većini zemalja, i u Hrvatskoj je vidljiva snažna negativna povezanost između rizika od siromaštva i razine obrazovanja nositelja kućanstva. Siromaštvo je također usko povezano sa statusom aktivnosti nositelja kućanstva, gdje su nezaposlene, gospodarski neaktivne osobe i samačka domaćinstva izložena znatno većem riziku od siromaštva.⁴

Stopa siromaštva najviša je među kućanstvima starijih osoba, koje su dvostruko izloženije riziku od siromaštva. Među staračkim domaćinstvima, osobe koje ne primaju mirovinu predstavljaju posebno ranjivu skupinu, izloženu peterostruko većem riziku od siromaštva od državnog prosjeka. Čak su i osobe koje primaju mirovinu izložene gotovo dvostruko većem riziku od siromaštva od nacionalnog prosjeka. Umirovljene osobe podložnije su siromaštvu u ruralnim područjima od umirovljenih osoba u urbanim područjima.⁵

³ Podaci Državnog zavoda za statistiku, Priopćenje, Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti za 2017. godinu, broj 14.1.1.

⁴ Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2017. godini

⁵ Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2017. godini

Tablica 17: Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva (%)

	2017.
Zaposlenici	4,8
-M	5,6
-Ž	3,9
Samozaposleni	15,6
-M	15,7
-Ž	15,4
Nezaposleni	45,6
-M	51,8
-Ž	39,6
Umirovljenici	24,5
-M	21,9
-Ž	26,7
Ostale gospodarski neaktivne osobe	30,5
-M	23,5
-Ž	33,2
Kućanstva bez uzdržavane djece	22,1
Jednočlano kućanstvo	44,7
-M	39,5
-Ž	47,6
Jednočlano kućanstvo, osoba mlađa od 65 godina	39,6
Jednočlano kućanstvo, osoba u dobi od 65 ili više godina	47,8
Dvije odrasle osobe, oboje mlađi od 65 godina	22,7
Dvije odrasle osobe, barem jedno u dobi od 65 ili više godina	24,6
Kućanstva s uzdržavanom djecom	18,1
Jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece	37,2
Dvije odrasle osobe s jednim djetetom	15,7
Dvije odrasle osobe s dvoje djece	10,7
Dvije odrasle osobe s troje ili više djece	31,3
Stanar	30,9
Vlasnik ili osoba koja stanuje besplatno	19,6

Izvor: Državni zavod za statistiku, Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku u 2017. godini. - konačni rezultati

Svjetska Banka izradila je 2006. godine zadnje izvješće o siromaštvu u Hrvatskoj, a njihove su se procjene temeljile na udruženim podacima iz 2002.-2004.godini iz Ankete o radnoj snazi i Ankete o potrošnji kućanstva. Zaključke nije bilo moguće donijeti na razini županija, već samo za pet hrvatskih regija. Zaključci su bili sljedeći:

- *Nisko siromaštvo*: zagrebačka regija, sjeverni Jadran i urbani južni Jadran (uzeti zajedno, oni sačinjavaju oko polovicu hrvatskog stanovništva, ali je u njima samo jedna šestina siromašnih);
- *Umjereno siromaštvo*: ruralni južni Jadran, urbana središnja regija, urbana istočna regija (otprilike jedna četvrtina hrvatskog stanovništva i oko 30 posto siromašnih);
- *Visoko siromaštvo*: ruralna središnja i ruralna istočna regija (otprilike jedna četvrtina stanovništva, ali više od polovice siromašnih).⁶

Virovitičko-podravaska županija izložena je visokoj stopi rizika od siromaštva.

⁶ Svjetska banka, Hrvatska: Ocjena životnog standarda, 2007.

9. SUSTAV SOCIJALNE SKRBI U VIROVITIČKO-PODRAVSKOJ ŽUPANIJI

9.1. Županija

Za poslove socijalne skrbi u Županiji je nadležan Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb. Ključni dionik u planiranju socijalnih usluga je županijski Savjet za socijalnu skrb, osnovan na temelju Odluke Županijske skupštine, a prema odredbama Zakona o socijalnoj skrbi.

Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb obavlja analitičko-planske, organizacijsko-koordinacijske, normativno-pravne i druge stručne poslove vezane za djelatnost zdravstva i socijalne skrbi u nadležnosti županije.

U okviru svog djelokruga Upravni odjel obavlja osobito sljedeće poslove:

- praćenje i proučavanje problematike djelatnosti zdravstva i socijalne skrbi,
- poslove pripreme stručnih materijala o pitanjima iz djelokruga rada Upravnog odjela,
- poslove davanja mišljenja o prijedlozima i drugim materijalima koje za potrebe županijskih tijela pripremaju ustanove kojima je osnivač Županija ili drugi nositelji izrade u područjima poslova sudjelovanja u pripremi prijedloga mreže ustanova u djelatnostima zdravstva i socijalne skrbi sukladno posebnim propisima,
- poslove sudjelovanja u pripremi i predlaganju planova investicija i drugih oblika financijskog sudjelovanja Županije u održavanju i razvoju tih mreža,
- poslove pripreme prijedloga, praćenja i izvješćivanja o provođenju programa financiranja ovih djelatnosti,
- rješavanje po prigovorima i žalbama na prvostupanjske odluke jedinica lokalne samouprave,
- poslove financiranja decentraliziranih funkcija u djelatnostima iz djelokruga Upravnog odjela,
- poslove izrade općih akata iz djelokruga Upravnog odjela,
- druge stručne poslove iz propisima utvrđene nadležnosti Županije u okviru djelokruga rada Upravnog odjela,
- izdavanje rješenja o ispunjavanju minimalnih uvjeta za pružanje socijalnih usluga te
- obavlja i druge poslove sukladno zakonu, aktima Županijske skupštine te župana.

9.2. Centri za socijalnu skrb

U Virovitičko-podravskoj županiji djeluju dva centra za socijalnu skrb. Jedan se nalazi u Virovitici s podružnicom u Pitomači, te drugi u Slatini s podružnicom u Orahovici.

Prema članku 127. Zakona o socijalnoj skrbi centri za socijalnu skrb na temelju javnih ovlasti:

- rješavaju u prvom stupnju u upravnom području socijalne skrbi, obiteljskopravne i kaznenopravne zaštite i drugim pravima u skladu s odredbama ovoga Zakona i posebnih propisa,
- provode izvršenja rješenja,
- vode propisane očevidnike,
- izdaju uvjerenja i druge potvrde,
- daju podatke o obiteljskim prilikama, te mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljskopravnu i kaznenopravnu zaštitu,
- daju podatke i mišljenja prilikom odlučivanja o odobravanju pogodnosti izlaska zatvorenika iz penalne ustanove sukladno posebnom propisu kojim se uređuje izvršavanje kazne zatvora,

- sudjeluju kao stranka ili umještač pred sudom i drugim državnim tijelima kada se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti sami o sebi ni o svojim pravima i interesima,
- izdaju dozvole za obavljanje udomiteljstva i obavlja nadzor nad udomiteljskim obiteljima te vodi evidenciju o izdanim dozvolama, registar udomiteljskih obitelji i registar smještenih korisnika,
- provode odgojne mjere nad djecom s problemima u ponašanju,
- provode posredovanje u postupku razvoda braka te
- druge poslove propisane člankom 128. Zakona o socijalnoj skrbi.

Tablica 18: Centri za socijalnu skrb u Virovitičko-podravskoj županiji

Naziv CZSS-a	Adresa	Broj zaposlenih
CZSS Virovitica	Vladimira Nazora 2, 33 000 Virovitica	31
CZSS Slatina	Vladimira Nazora 5/1, 33 516 Slatina	20

Izvor: Izvor: MSPM-ov adresar na: www.mspm.hr, Informacija o stanju socijalne skrbi i poslovanju ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač Virovitičko-podravska županija u 2017. godini - stanje 31. prosinac 2017. godine .

9.3. Domovi socijalne skrbi

U Virovitičko-podravskoj županiji postoji Dom za odrasle osobe Borova, koji je smješten u općini Suhopolje, nedaleko Virovitice. Dom pruža socijalne usluge odraslim osobama s mentalnim oštećenjem i odraslim osobama koja imaju višestruka oštećenja ukoliko se usluga vezana uz dodatna oštećenja može osigurati u Domu. Osnivač Doma je Republika Hrvatska, a nadležno Ministarstvo obavlja prava i dužnosti osnivača. Kapacitet Doma je 150 korisnika dugotrajnog smještaja, te 4 korisnika koji koriste uslugu organiziranog stanovanja uz podršku.

Preostala tri doma u privatnom su vlasništvu te sa svojim kapacitetom mogu primiti 118 korisnika, što je nedostavno za područje Županije, te postoji potreba za otvaranjem domova za starije i nemoćne osobe ravnomjerno raspoređenih po Županiji.

Na području Županije nema domova za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi, kao ni domova za djecu s poteškoćama u razvoju, pa tako ni za djecu s poremećajima u ponašanju.

Tablica 19: Domovi socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji

Redni broj	Županija	JLS	Naziv doma	Osnivač	Adresa	Ukupni kapacitet
1.	Virovitičko-podravska županija	Suhopolje	Dom za odrasle osobe Borova	MSPM	Stjepana Radića 9A, Suhopolje	150
2.	Virovitičko-podravska županija	Slatina	Dom za starije i nemoćne osobe „Zdenka”		A. Kovačića 35, Slatina	37
3.	Virovitičko-podravska županija	Orahovica	Dom za starije i nemoćne osobe „Vedri dani”		Zelena 4, Orahovica	35
4.	Virovitičko-podravska županija	Pitomača	Dom za starije i nemoćne osobe „Vedrana”		P. Miškine 2, Pitomača	46

Izvor: Upravno odjel za zdravstvo i socijalnu skrb VPŽ

9.4. Obiteljski domovi

Na području Županije smještaj izvan vlastite obitelji osiguran je u 12 obiteljskih domova, kapaciteta 193 korisnika (tablica 17). Domove vode predstavnici obitelji kao profesionalnu djelatnost. Obiteljski domovi se prema Zakonu o socijalnoj skrbi ubrajaju u izvaninstitucionalne oblike skrbi budući da fizička osoba i njena obitelj dom vode u okruženju vlastite obitelji, bez osnivanja ustanove. Kapacitet im je najviše do 20 korisnika. Cijena smještaja u obiteljskim domovima kreće se od 2.400,00 do 4.500,00 kuna. Izazovi zdravstvene skrbi u obiteljskim domovima su najčešće različita zdravstvena stanja korisnika, provođenje zdravstvene skrbi uz profesionalne kriterije za različite grupe korisnika na malom prostoru, deficit zaposlenih stručnog medicinskog osoblja (najčešće se zadovoljava zakonski minimum).

Tablica 20: Obiteljski domovi u Virovitičko-podravskoj županiji

Redni broj	JLS	Ime i prezime nositelja	Adresa	Kapacitet
1.	Grad Virovitica	Valentina Nemet	Obiteljski dom-Moj mir, Čemernica, Kardinala Kuharića 17	14
2.	Grad Virovitica	Lidija Rengel	Obiteljski dom Rengel, Virovitica, ZNG 37	20
3.	Grad Virovitica	Vlado Adrašević	Obiteljski dom Adrašević, Tome Maretića 12, Virovitica	19
4.	Grad Virovitica	Saša Počić	Obiteljski dom Marija, Virovitica, Stanka Ilića 46	20
5.	Grad Orahovica	Ivana Gajšek	Obiteljski dom Ivana Gajšek, Orahovica, F. Supila 54	17
6.	Grad Slatina	Marina Felbar	Obiteljski dom Marina Felbar, M.A. Reljkovića 19	12
7.	Grad Slatina	Jelena Perković	Obiteljski dom Jelena, Dore Pejačević 8, Slatina	9
8.	Općina Pitomača	Valentina Mihoković	Obiteljski dom Valentina Mihoković, Pitomača, P. Preradovića, 39	17
9.	Općina Pitomača	Gordana Dumančić	Obiteljski dom Gordana Dumančić, Pitomača, Ivana Mažuranića 77	18
10.	Općina Špišić Bukovica	Iva Špegelj	Obiteljski dom Iva Špegelj, Vinogradska 17a, Špišić Bukovica	20
11.	Općina Špišić Bukovica	Maja Široki	Obiteljski dom Maja Široki, Bušetina, M. Gupca 57	9
12.	Općina Suhopolje	Mirela Stipanić	Obiteljski dom Mirela Stipanić, Kralja Tomislava 66, Suhopolje	18

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

9.5. Udomiteljske obitelji

Udomiteljstvo je oblik pružanja socijalnih usluga kojima se djetetu ili odrasloj osobi osigurava smještaj u udomiteljskoj obitelji. Udomiteljstvo na našoj Županiji ima dugu tradiciju i dosta je rašireno, te postoji interes i sa drugih područja za smještaj korisnika.

Prema podacima centara za socijalnu skrb na području Županije ima 99 udomiteljskih obitelji smještajnog kapaciteta za ukupno 332 korisnika.

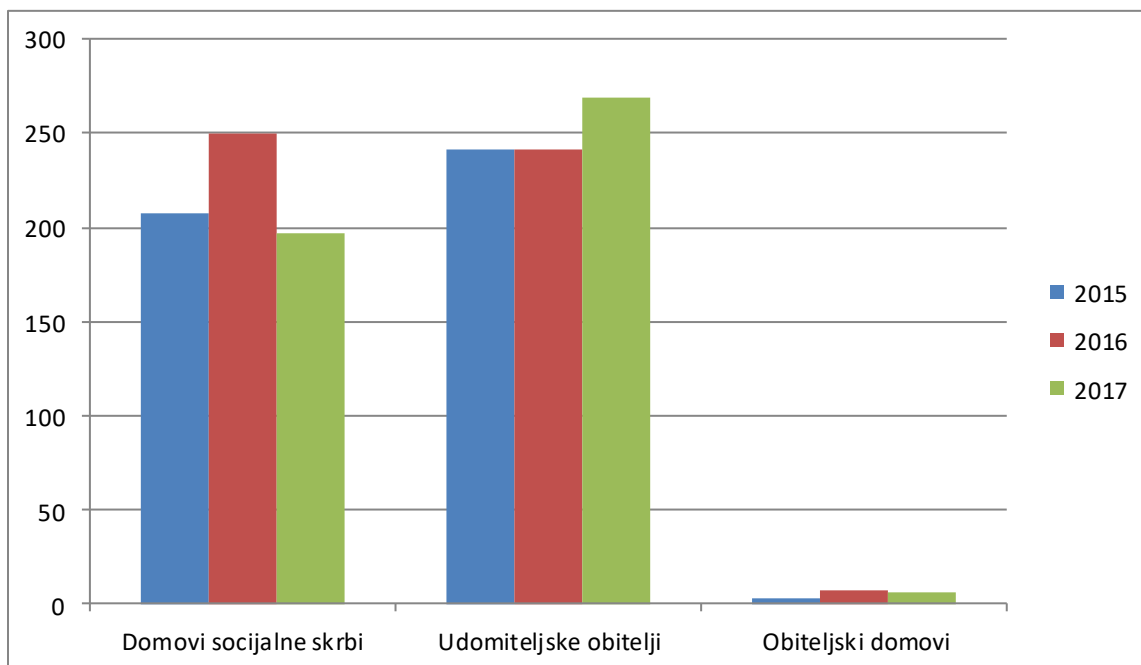
Na području Centra za socijalnu skrb Slatina djeluje 43 udomitelja za odrasle osobe sa kapacitetom za smještaj 172 korisnika i 17 udomitelja za djecu sa kapacitetom za smještaj 45 korisnika.

Prema podacima Centra za socijalnu skrb Virovitica na njihovom području ima 39 obitelji u kojima može biti smješteno 115 korisnika.

Udomiteljske obitelji imaju potrebu za stalnom stručnom i drugom podrškom ne samo sustava socijalne skrbi, nego i čitave zajednice. Iako je njihov položaj u društvu nejednak u odnosu na domove, ipak je sve bolji kako zbog mjesečnih naknada koje ostvaruju, tako i zbog kontinuiranih edukacija koje im se pružaju. I nadalje je potrebno podizati kvalitetu pružanja usluga u udomiteljskim obiteljima kroz stalnu stručnu podršku i umrežavanje sustava socijalne skrbi, zdravstva, prosvjete i lokalne zajednice.

Za posebno ugrožene skupine kao što su žrtve obiteljskog nasilja, žrtve trgovanja ljudima i beskućnici, na području VPŽ nema posebno organiziranog smještaja u domovima, te se oni smještavaju u udomiteljske obitelji u vidu privremenog smještaja u kriznim situacijama na temelju Zakona o socijalnoj skrbi. Inače, u Županiji djeluje udruga S.O.S koja pruža stručno-savjetodavnu pomoć žrtvama obiteljskog nasilja. Na području Županije u 2016. godini prijavljeno 309 slučajeva obiteljskog nasilja, što obilježava pad nasilja u obitelji u odnosu na 2015. kada je bilo 361 i 2014. godine 333 evidentirana slučaja.

Slika 12: Primijenjena prava socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi – Smještaj djece i odraslih izvan vlastite obitelji

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Godišnja statistička izvješća o korisnicima i pomoćima za 2015., 2016. i 2017. godinu

Kao što je vidljivo iz Slike 12 smještaj djece i odraslih izvan vlastite obitelji se povećao od 2015. do 2017. godine. Broj korisnika smještaja u domove socijalne skrbi u 2016. godini u odnosu na 2015 povećao, dok je u 2017. godini smanjen (207-250-197). Broj smještaja u udomiteljsku obitelj se povećao u 2017. godinu u odnosu na prethodne dvije. Broj upućenih korisnika u obiteljske domove stagnira tijekom trogodišnjeg razdoblja.

9.6. Udruge

Organizacije civilnog društva predstavljaju veliku pomoć i vrijednost za djelatnost socijalne skrbi jer odražavaju kapacitete građanstva i doprinose socijalnom uključivanju i koheziji zajednice.

Premda u Virovitičko-podravskoj županiji postoje brojne organizacije civilnog društva, naročito one koje zastupaju osobe s invaliditetom, svega nekoliko ih je razvilo kapacitet za pružanje socijalnih usluga.

Najprepoznatljivija organizacija civilnog društva u području humanitarnog rada je Crveni križ koji provodi kratkoročne i dugoročne programe uključujući zbrinjavanje u slučaju katastrofe, osiguranje hrane i lijekova, programe prve pomoći, promidžbu dobrovoljnog darivanja krvi i ostale programe prema potrebi zajednice. Pomoć i njega u kući za starije stanovništvo jedna je od dugoročnih aktivnosti koje provode gradska društva Crvenog križa.

Na području Virovitičko-podravske županije djeluju tri gradske organizacije Crvenog križa, u Virovitici, Slatini i Orahovici.

- ❖ **Gradsko društvo crvenog križa Virovitica** obavlja između ostalog i sljedeće: pomoć i podrška starijim osobama, pomoć i podrška osobama s invaliditetom, pomoć i podrška mladima, pomoć i podrška osobama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, pomoć i podrška azilantima, pomoć i podrška beskućnicima te pomoć u kući.

GDCK Virovitica provodi 5 projekata ukupne vrijednosti od 13.695.170,79 kn, a to su:

1. Projekt „Darujmo vrijeme za dobra djela“ – ciljana skupina projekta su djeca i mladi koji će kroz uključivanje u volontiranje steći nova znanja i vještine, razna praktična iskustva i nova poznanstva, razviti senzibilitet za ostale skupine društva i steći odgovornost za svoju ulogu u zajednici. Projektom će biti obuhvaćeno najmanje 110 volontera koji će sudjelovati u raznim aktivnostima. Vrijednost projekta iznosi 992.578,24 kuna (100 % bespovratna sredstva) od kojih su 85 % sredstva Europske unije i 15 % sredstva Državnog proračuna RH – Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske. Projekt se provodi u suradnji s 11 partnerskih organizacija (7 osnovnih škola, 3 srednje škole i učenički dom).

2. Projekt „Pruži mi priliku“ programa zapošljavanja žena Zaželi – projekt je usmjeren zapošljavanju 40 žena koje spadaju u ciljanu skupinu teško zapošljivih žena koje će se zapošljivati na radno mjesto radnica za potporu i podršku starijim osobama i osobama u nepovoljnom položaju, a koje će biti osposobljene za poslove potrebne lokalnoj zajednici. Projektom je obuhvaćeno 223 korisnika odnosno osoba starijih od 65 godina i osobe u nepovoljnom položaju (mlađi od 65 godina lošeg zdravstvenog stanja). Sveukupna vrijednost projekta iznosi 6.105.346,51 kuna i u potpunosti je financiran sredstvima iz Europskog socijalnog fonda. Partneri na projektu su Hrvatski zavod za zapošljavanje i Centar za socijalnu skrb Virovitica.

3. Projekt „Humanitarni paketi GDCK – a Virovitica“ – projekt je usmjeren na ublažavanje siromaštva pružanjem pomoći najpotrebitijim osobama podjelom hrane i/ili osnovne materijalne pomoći. Ciljana skupina projekta su korisnici zajamčene minimalne naknade, ukupno njih 1200.

Vrijednost projekta iznosi 5.079,968 kuna, te je u potpunosti financiran sredstvima Europskog socijalnog fonda.

4. Projekt „Bolji dani“ – usmjeren unaprjeđenju kvalitete života starijih osoba putem organiziranih dnevnih aktivnosti u lokalnoj zajednici. Ukupna vrijednost projekta iznosi 88.000,00 kuna, a financiran je od strane Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku u iznosu od 68.000,00 kuna i 20.000,00 kuna od strane Grada Virovitice. Projektom je obuhvaćeno 79 korisnika.

GDCK Virovitica također ima i usluge pučke kuhinje koje trenutačno koristi 99 korisnika koji to pravo ostvaruju na temelju Rješenja nadležnog Centra za socijalnu skrb Virovitica, 20 korisnika za čije obroka plaća Grad Virovitica i 35 korisnika odnosno članova društva koji plaćaju za svoj obrok.

GDCK Virovitica je dana 09. svibnja 2016. godine osnovao i socijalnu samoposlugu. Korisnici koji ostvaruju pravo na paket prehrambenih i neprehrambenih proizvoda iz Socijalne samoposluge „Djelo ljubavi“ su osobe koje imaju boravište ili prebivalište na području grada Virovitice i općina: Lukač, Gradina, Pitomača, Suhopolje i Špišić Bukovica te pripadaju sljedećim kategorijama:

1. Korisnici zajamčene minimalne naknade koji to pravo ostvaruju sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi, i to:
 - obitelji s troje i više djece,
 - samohrani roditelji.
2. Umirovljenici, i to:
 - samci s mirovinom do 1.500,00 kuna,
 - dvočlano kućanstvo s primanjima do 2.000,00 kuna.
3. Osobe u postupku ostvarivanja prava iz:
 - Zakona o socijalnoj skrbi,
 - mirovinskog osiguranja.
4. Osobe pogođene elementarnom nepogodom ili prirodnim katastrofama,
5. Osoba koja GDCK Virovitica učini vjerojatnim da se nalaze u potrebi.

Socijalna samoposluga „Djelo ljubavi“ isključivo ovisi o donacijama građana i pravnih osoba bilo kroz donaciju u namirnicama ili financijskih donacija.

Kako je navedeno u projektima koje provodi GDCK Virovitica tu je i poludnevni boravak kroz projekt „Bolji dani“. Osim projekata koje provodi GDCK Virovitica, u suradnji s Ministarstvom za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, GDCK Virovitica je pružatelj socijalnih usluga korisnicima koji to pravo ostvare Rješenjem Centra za socijalnu skrb Virovitica. Osim usluga Pučke kuhinje kao jednog od vidova Pomoći u kući provode i obavljanje kućnih poslova u domu korisnika (32 korisnika), održavanje osobne higijene (11 korisnika) i uređenje okućnice i tehnički poslovi u domu korisnika (26 korisnika).

❖ **Gradsko društvo Crvenog križa Slatina** svojim radom pomaže sljedećim skupinama:

1. Starijim i nemoćnim osobama - pomoć u kući, pomoći na okućnici, i dostave toplih obroka
2. Osobama s invaliditetom, bolesne, nemoćne i slabo pokretne ili nepokretne osobe - pomoć posudbom medicinskih kreveta, invalidskih kolica, štaka, hodalica, pelena za inkontinenciju i dr., sve to zahvaljujući donacijama prijatelja iz francuskog grada Perpignanana iz udruga Fraternelle Catalogne Croatie i Medicine aide et presence.
3. Nezaposlenim osobama, osobama bez prihoda - kontinuirano podjela humanitarne pomoći u prehrambenim namirnicama, higijenskim artiklima i rabljenoj (novoj) odjeći i obući iz raznih donatorskih izvora
4. Obiteljima u riziku - obiteljima s 3 i više djece, jednoroditeljskim obiteljima i svima drugima koje sa svojim prihodima ne mogu kvalitetno uzdržavati svoje ukućane dovoze rabljeni namještaj iz donacija

5. Djeci i mladima – ljetovanja za djelu i mladež, organiziranje škole u prirodi, s učenicima osnovnih i srednjih škola organizirane akcije prikupljanja za akcije Solidarnost na djelu, Cvijet za dan duže, edukacija učenika za prvu pomoć
6. Braniteljima – zajedno s Udrugom hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Slatina, zadnjih 5 godina prikupljanje humanitarne pomoći za najmanje 10 siromašnih braniteljskih obitelji svake godine.

Gradsko društvo Crvenog križa Slatina provodi projekte:

1. Za bolje sutra i Život kakav zaslužuju - educirano 15 i zaposleno 9 osoba,
2. Za život kakav zaslužuju – educirano 14 i zaposlena 21 ženska osoba,
3. Pomozi bližnjemu svome– financiranje toplih obroka.

Usluge Pomoći u kući počelo je sredinom 2014. godine financirati Ministarstvo socijalne politike i mladih. Sastoji se od 1 do 4 vrste usluga koje se temeljem Rješenja Centra za socijalnu skrb Slatina nude njihovim korisnicima socijalne pomoći ili drugim korisnicima koji zadovoljavaju kriterije. To su slijedeće usluge: organiziranje prehrane u domu korisnika – dostava obroka (81 korisnik), obavljanje kućnih poslova u domu korisnika (35 korisnika), održavanje higijene u domu korisnika (12 korisnika), uređenje okućnice, tehnički poslovi u domu korisnika i zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba (40 korisnika).

U dugogodišnjem programu posudbe medicinskih pomagala u 2018. godini posuđeno je i podijeljeno:

- 71 medicinski krevet,
- 20 invalidskih kolica,
- 30 hodalice,
- 18 pari štaka,
- 24 kom WC stolica,
- Preko 100 paketa pelena za inkontinenciju.

- ❖ Gradsko društvo Crvenog križa Orahovica obavlja poslove javne ovlasti i djelatnosti utvrđene Statutom između kojih se mogu izdvojiti pomoć i podrška osobama s invaliditetom, pomoć i podrška mladima, pomoć i podrška osobama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti te pomoć i podrška beskućnicima.

Gradsko društvo Crvenog križa Orahovica provodi projekt pod nazivom „Zajedno za društvo jednakih mogućnosti“ koji se financira iz Fonda europske pomoći za najpotrebitije kroz koji se provodi podjela hrane, higijenskih potrepština i školskog pribora. Vrijednost projekta je 170.000,00 kuna.

- ❖ **Udruga osoba s invaliditetom – UOSI SLATINA** osnovana je na području grada Slatine 1987. godine. Svrha djelovanja Udruge je okupljanje i organiziranje aktivnosti te pružanje pomoći osobama s invaliditetom u svim oblicima radi zaštite i promicanja zdravstvenih, socijalnih i drugih interesa, ostvarivanja zakonskih prava, senzibilizacije javnosti za njihove specifične potrebe, njihovo osnaživanje za stjecanje kontrole nad vlastitim životom i aktivno uključivanje u zajednicu na području Grada Slatine te općina Voćin, Mikleuš, Nova Bukovica, Sopje, Čađavica Čačinci. Izjednačene mogućnosti i neovisno življenje osoba s invaliditetom u lokalnoj zajednici vizija je UOSI Slatina, a misija osigurati socijalnu uključenost OSI putem promicanja njihovih prava i osnaživanja za neovisno življenje i pružanje različitih socijalnih usluga. Udruga je s danom 31.12. 2017. godine imala 226 članova. Udruga osoba s invaliditetom Slatina na provođenju projekata surađuje s ministarstvima, nacionalnim savezima, JLP®S, centrima za socijalnu skrb i obrazovnim institucijama.

Projekti koje Udruga provodi su:

1. Pomoć u kući – prevencija institucionalizacije II – trogodišnji program (2014.-2017.) vrijednost projekta je 930.000,00 kn, 80 korisnika,
2. Usluga osobne asistencije osobama s najtežim invaliditetom – trogodišnji program (2016.-2018.) vrijednost projekta 2.062.986,00 kn, 17 korisnika,
3. Širenje usluge osobe asistencije za osobe s invaliditetom,
4. Pomoćnik u nastavi 2016./2017. – vrijednost projekta 205.000,00 kn, 7 korisnika,
5. Ključno je biti uključen 2016./2017. – vrijednost projekta 50.000,00 kn,
6. Podukom i podrškom do integracije u zajednici 2016./2017. – vrijednost projekta 98.000,00 kn 90 korisnika,
7. Usluge osobe asistencije osobama s najtežim invaliditetom – vrijednost 687.662,00 kn, 14 korisnika,
8. Pružanje usluga osobe asistencije osobama s najtežim invaliditetom 2 – vrijednost 1.869.781,49 kn, 18 korisnika,
9. Pomoć u kući prevencija institucionalizacije III- vrijednost 270.000,00 kn, 84 korisnika.

❖ **Udruga distrofičara Virovitica** između ostalih djelatnosti obavlja i pomoć i podršku osobama s invaliditetom, pomoć i podršku osobama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, pomoć i podršku obitelji, pomoć i podršku žrtvama obiteljskog nasilja, savjetovanje i pomaganje, pomoć u kući, psihosocijalna podrška, pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovitog obrazovanja (integracija), prevencija nasilja, organiziranje slobodnih aktivnosti, pomoć i podrška u vlastitom domu i zajednici i osobna asistencija. Članovi udruge su osobe s najtežim stupnjem invaliditeta, sa niskim obrazovanjem i fizičkim mogućnostima za rad. U udruzi je zaposleno 5 osobnih asistentica, isključivo putem Programa MDOMSP-a.

Projekti u provedbi:

1. MDOMSP - Trogodišnji program za usluge osobne asistencije 2016.-2018. "Dostojanstveno i sigurno u novi dan" KORISNICI: 5 osoba s najtežim stupnjem invaliditeta, IZNOS: 314.082,00 kn;
2. Hrvatski zavod za zapošljavanje - Mjera Javni radovi - KORISNIK: 1 osoba s invaliditetom putem projekta "Zajedno smo uključeni", IZNOS: 25.765,44 kn,
3. Grad Virovitica - 2 projekta - "Naše vrijedne ruke" i "Mišićne bolesti - spoznaje i perspektiva" - KORISNICI: svi članovi udruge putem sudjelovanja u projektnim aktivnostima, IZNOS odobrenih sredstava 8.000,00 kn.

❖ **Udruga osoba s intelektualnim teškoćama „Jaglac“ Orahovica** je udruga koja ima nekoliko ciljeva a to su:

- promicanje jednakih prava osoba s invaliditetom i njihovih obitelji u skladu hrvatskim i međunarodnim pravima osoba s invaliditetom,
- razvoj i unapređenje politika za djecu i mlade s teškoćama u razvoju i osobe s invaliditetom, putem djelovanja na lokalne, regionalne i institucije Republike Hrvatske,
- okupljanje osoba s invaliditetom, posebice osoba s intelektualnim teškoćama, članova njihovih obitelji, skrbnika, stručnjaka, građana, i cjelokupne javnosti za izvršavanje aktivnosti koje idu u korist i utječu na poboljšanje kvalitete života osoba s invaliditetom u svim životnim razdobljima razvoj i pružanje socijalnih usluga u zajednici za osobe s intelektualnim teškoćama i osobe s invaliditetom ,
- pružanje podrške obiteljima u suživotu s djecom i mladima s teškoćama u razvoju u procesu integracije u odgojno obrazovni proces i osobama s invaliditetom u sustav socijalne skrbi .

Udruga Jaglac je primjer dobre prakse i jedna od vodećih organizacija civilnog društva u regiji za područje socijalnog zbrinjavanja i integraciju osoba s invaliditetom (posebice osoba s IT) i razvoj društvenog poduzetništva tako da u okviru svog djelovanja:

- Osnovan je centar za pružanje licencirane usluge poludnevnog/dnevnog boravka i radnu okupaciju za 10-15 korisnika uz podršku radnih asistenata,
- Stvoreni su minimalni uvjeti za povremeni smještaj i prvu stambenu zajednicu za samostalno življenje za 5-10 korisnika uz podršku domaćice,
- Stabilna je organizacijska struktura s jasnom podjelom uloga i zadataka,
- Dobro su disperzirani izvori prihoda, stvoreni preduvjeti za osiguravanje održivosti,
- Stvoreni su uvjeti za početak društvenog poduzetništva.

Udruga Jaglac ima 45 redovnih članova – djece i mladih s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom.

Korisnicima se pruža podrška prema njihovom vrsti i stupnju invaliditeta, potrebama i odobrenim projektima udruge:

- 30 korisnika je uključeno u program „Jaglac“ – moj drugi dom,
- 13 korisnika ima uslugu osobnog asistenta u domu kroz EU projekt „Moj asistent II“,
- 21 korisnik kroz „Moj asistent III“,
- Dvoje djece predškolske dobi s teškoćama u razvoju ima asistente (udruga je inicirala potrebu asistenta i osigurala volontersku podršku u procesu inkluzije u redovni program dječjeg vrtića).

Pomoć u kući kroz projekt „Učim, radim, pomažem“ prima 30 korisnika (osobe s invaliditetom i starije osobe).

Projekti u provedbi:

1. Institucionalna podrška Nacionalne zaklade za razvoj i stabilizaciju civilnog društva 2016.-2018. (sveukupno 303.840,00 HRK) 3. godina provedbe;
2. Moj asistent II, ESF, 2017.-2019., 1.587.109,91 HRK;
3. Jaglac-moj drugi dom, MDOMSP, 2017.-2020. (sveukupno 720.000,00 HRK) 2. godina provedbe; „Učim, radim, pomažem“ program Zaželi, 30 mjeseci od 1.6.2018. 1.543.462,16 HRK,
4. Udruga provodi i više malih projekata JLS/RS:VPŽ (7.000,00 kn), Grad Orahovica (18.000,00 HRK), općine Zdenci (2.000,00 HRK) i Crnac (1.000,00 HRK).

- ❖ **Udruga za Down sindrom VPŽ** osnovana je 2013. godine s ciljem senzibilizacije društvene zajednice prema osobama sa Down sindromom, unapređivanju zdravstvene i psiho-socijalne skrbi, obrazovanja, zapošljavanja i uključivanja osoba sa Down sindromom u društvenu zajednicu, te poticanja znanstvenih i drugih istraživanja vezanih uz Down sindrom.

Udruga posebno brine o djeci i mladima sa Down sindromom, te o osobama lošijeg imovinskog i socijalnog stanja radi poboljšanja njihova statusa.

Udruga organizira i provodi aktivnosti koje su usmjerene poboljšanju kvalitete života osoba s Down sindromom - organiziramo kreativne, glazbene, plesne, sportske... radionice, organiziramo razne aktivnosti kojima kroz inkluziju pokušavamo povezati djecu i mlade bez teškoća, a sve s ciljem smanjenja predrasuda prema djeci s teškoćama u razvoju. Pruža stručnu pomoć i podršku u vidu logopedске, radnoterapijske, defektološke terapije, te kontinuirano radi na lobiranju za veća prava i mogućnosti djece s teškoćama u razvoju.

Projekti koje je udruga provodila u 2018. godini:

1. Komunicirajmo plesom - 6,000 kn - pod financiranjem VPŽ, okupili smo tri osnovne škole (iz grada i iz dva manja mjesta, dva plesna centra (iz RH i iz Republike Slovačke), dva KUD-a, dvije udruge za djecu (s teškoćama i bez teškoća) a sve s ciljem zajedničke aktivnosti - plesa. Kroz dva tjedna aktivnosti koje uključuju ples svi su dobili priliku družiti se, razbijati predrasude, upoznati VPŽ
2. Kreativne radionice - 3,000 kn - pod financiranjem Grada Virovitice - svaki mjesec u suradnji s Kreativnom udrugom Unikat u prostorijama Udruge organiziraju se kreativne radionice za djecu Udruge
3. Uz stručnjaka nismo sami - 2,500 kn - uz financiranje Virkom doo, Plin Vtc i Brana doo financiramo rad logopeda Udruge koji tjedno radi s petoro djece Udruge.

- ❖ **Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Vretenac, Slatina** aktivno je integrirala odrasle osobe s intelektualnim teškoćama u život lokalne sredine kao vid prevencije institucionalizacije. U kratkom periodu od aktivacije, Udruga je razvila sustavnu podršku za odrasle osobe s intelektualnim teškoćama putem organiziranja niza kreativnih i edukativnih radionica, te na taj način doprinijela smanjenju socijalne isključenosti odraslih osoba s intelektualnim teškoćama koje žive na području grada Slatine i teritorijalno bliskih općina.

Udruga trenutno broji 109 članova, od toga 23 odrasle osobe s intelektualnim teškoćama, 18 djece s teškoćama u razvoju, 40 roditelja i 27 volontera. U rad Udruge uključeno je 5 stručnih volontera; edukacijski rehabilitatori, logoped, psiholog, nastavnik tjelesno-zdravstvene kulture i nastavnik tehničkog odgoja.

Udruga trenutno provodi pet projekata:

1. Vretenci upoznaju grad, grad upoznaje Vretence
 - Aktivno uključena 23 korisnika i 22 volontera
 - Iznos projekta 15.000,00 kn
 - Financijski podržava Grad Slatina,
2. Pokret, igra, učenje
 - Aktivno uključeno 10 djece s teškoćama u razvoju i 3 volontera
 - Iznos projekta 13.000,00 kn
 - Financijski podržava Grad Slatina,
3. Svjetlopis zavičaja mojim očima
 - Aktivno uključena 23 korisnika i 22 volontera
 - Iznos projekta 5.000,00 kn
 - Financijski podržava Virovitičko-podravska županija,
4. Naše pravo na sport
 - Aktivno uključena 23 korisnika i 22 volontera
 - Iznos projekta 5.000,00 kn
 - Financijski podržava KOMRAD d.o.o.,
5. Nijedan početak nije lak, pripremam se da budem đak
 - Aktivno uključeno 11 djece u procesu odgode upisa u prvi razred i 1 volonter
 - Iznos projekta 40.000,00 kn
 - Financijski podržava Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku.

Udruga trenutno djeluje u prostorijama OŠ Eugena Kumičića, Slatina, te je trenutno najveća potreba Udruge osigurati vlastiti prostor sa željom provođenja svakodnevnih i strukturiranih aktivnosti, te samim time širenja djelokruga rada Udruge Vretenac, Slatina.

- ❖ **Udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu Virovitičko-podravske županije, „Prvi znak“** usmjerena je na rad s djecom s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima iz djelokruga edukacijskih rehabilitatora, logopeda i radnih terapeuta. Kao jedina udruga u Županiji koja pruža usluge rane intervencije nailazi na sve veći broj obitelji koje trebaju njihovu pomoć kako bi bolje uključili svoju djecu u zajednicu. Korisnici usluga Udruge su djeca s intelektualnim teškoćama i djeca s poremećajem autističnog spektra, djeca s ADHD-om i senzornim teškoćama te djeca s višestrukim teškoćama u dobi od rođenja do 7. godine života. Također okuplja roditelje kako bi se međusobno osnažili te im omogućuje dostupnost informacijama, uslugama i bržoj dijagnostici.

Ciljevi Udruge su:

- promicanje dobrobiti sve male djece u Republici Hrvatskoj, a osobito one s biološkim ili socijalnim rizikom za optimalan razvoj,

- javno promotivni, edukativni, istraživački i savjetodavni rad u području ranog razvoja djece, a osobito djece s teškoćama u razvoju,
 - pružanje kvalitetnih programa rane intervencije, rehabilitacije i radne terapije unutar lokalne zajednice i
 - skrb i savjetodavni rad s obitelji kao neodvojive od poticanja optimalnog razvoja djece.
- Svrha Udruge je mijenjati i unaprijediti okolnosti života djece s teškoćama rane dobi kao i odnos zajednice prema toj djeci u situaciji kada u lokalnoj zajednici nema drugih oblika pružanja strukturirane ili kontinuirane podrške njima i njihovim obiteljima.

- ❖ **Udruga S.O.S. Virovitica** osnovana je 2000. godine i od samog osnutka radi na zaštiti i promociji ljudskih prava, uspostavi ravnopravnosti spolova, prevenciji i suzbijanju obiteljskog nasilja, nasilja nad ženama i vršnjačkog nasilja svih oblika nasilja. Svoje ciljeve ostvaruje pružanjem pomoći podrške ženama žrtvama nasilja, radionicama za mlade, i senzibilizacijom javnosti za uspostavu tolerancije i nenasilnog rješavanja sukoba u svim segmentima društva. Udruga ima S.O.S. liniju, koja je dostupna svaki radni dan od 12 do 20 sati na broju 033 721 500. Pored toga, pruža i direktnu pomoć korisnicama kroz rad stručnih individualnih savjetovaništa koja djeluju u tri segmenta – savjetovanište za pomoć i podršku, psihološko savjetovanište i pravno savjetovanište. U udruzi su zaposlene 3 osobe, 3 stručne suradnice, prostor je opremljen svom tehničkom i informatičkom opremom potrebnom za provedbu aktivnosti Udruge. Udruga se financira na osnovu projekata koje sami izrađuju, provode i EU projekte kao nosioci i kao partneri.

Projekti koje Udruga trenutno provodi su: Projekti koje Udruga provodi su:

1. Niste same – program podrške ženama žrtvama nasilja na području VPŽ
Korisnici: Žene žrtve obiteljskog nasilja s područja VPŽ,
Iznos projekta: 170.000,00 kn godišnje (program se provodi od 01.06.2017. – 31.05.2020.)
Donator: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku,
2. Mreža podrške i suradnje za žrtve i svjedoke kaznenih djela (partnerska organizacija za Virovitičko-podravsku županiju),
Korisnici: Žrtve i svjedoci kaznenih djela, žrtve i svjedoci prekršajnog djela nasilja u obitelji
Iznos: 110.000,00 kn za 2019. godinu (program se provodi od 01.01.2018. – 31.12.2020.)
Donator: Ministarstvo pravosuđa,
3. Obitelj – to smo i mi! – projekt podrške jednoroditeljskim obiteljima
Korisnici: jednoroditeljske obitelji na području VPŽ
Iznos: 50.000,00 kn
Donator: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku,
4. Institucionalna podrška razvoju i/ili stabilizaciji udruge
Iznos: 165.950,00 kn godišnje (institucionalna podrška provodi se od 01.01.2018. – 31.12.2020.)
Donator: Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva.

Potrebe koje se pojavljuju u svakodnevnom radu i djelovanju Udruge su:

- sustavno financiranje osnovne djelatnosti udruge i S.O.S. linije i savjetovanište za žene žrtve nasilja
- osnaživanje žrtava nasilja za prijavljivanje nasilja te pružanje podrške žrtvama prije i za vrijeme sudskog procesa
- omogućavanje smještaja i zbrinjavanja žrtava nasilja u prihvatilište ili sklonište na području VPŽ
- učinkovito provođenje pozitivnih propisa i zakona a posebice zaštitnih mjera predviđenih zakonom
- rad na senzibilizaciji zajednice za rješavanje problem nasilja i uspostavi ravnopravnosti spolova kao ključnog elementa za ostvarenje društva nenasilja i jednakih mogućnosti za sve njegove članove.
- Suradnja institucija i OCD-a i uvažavanje OCD-a od strane institucija jer one na neformalni način pružaju određene usluge kojima se dopunjuje rad institucija.

- razvijanje volonterstva kao jednog od oblika pružanja pomoći i podrške osobama u nepovoljnom položaju.

9.7. Novčane naknade/prava iz sustava socijalne skrbi

Jedinice regionalne samouprave (županije) te jedinice lokalne samouprave (gradovi i općine) svojim građanima pružaju više vrsta novčanih naknada u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, vlastitim regulatornim okvirom i fiskalnim sposobnostima. Prema Zakonu o socijalnoj skrbi, pravo na naknadu za troškove stanovanja i naknadu za troškove ogrjeva odobravaju i podmiruju jedinice lokalne i regionalne samouprave korisnicima zajamčene minimalne naknade, koju odobravaju centri za socijalnu skrb. Standardne lokalne naknade uključuju još pomoć obiteljima s djecom u subvencioniranju obrazovanja i prijevoza, stambene subvencije, jednokratne pomoći potrebitim obiteljima, pomoć umirovljenicima, prehranu u pučkim kuhinjama, sufinanciranje lokalnih organizacija civilnog društva i ostale novčane pomoći iznad zakonskog standarda ovisno o potrebama i proračunskim mogućnostima. Tablica 21 prikazuje izvršenje proračuna za socijalne programe u Virovitičko-podravskoj županiji za 2017. godinu podijeljene prema vrsti prava i planirana sredstva za 2018. godinu.

Tablica 21: Sredstva JLS za socijalne programe u 2017. i 2018. godini

Naziv općine/grada	Oblik pomoći	2017.g.	2018.g.
CRNAC	Novčana pomoć umirovljenicima	63.300,00	64.000,00
	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	17.700,00	20.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	16.000,00	15.000,00
	Pomoć za studente	65.800,00	100.000,00
	Troškovi prijevoza	38.220,00	70.000,00
	Crveni križ	12.000,00	12.000,00
	Braniteljske udruge	4.000,00	4.000,00
	Udruge osoba s invaliditetom	4.000,00	4.000,00
ČAČINCI	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	8.437,15	10.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	32.000,00	30.000,00
	Prehrana u školskoj kuhinji	9.165,00	7.000,00
	Pomoć u obiteljskim božićnim paketima	10.500,00	11.500,00
	Jednokratne pomoći	29.800,00	25.000,00
	Pomoći za studente	83.000,00	75.000,00
	Pomoći za učenike srednjih škola	95.000,00	75.000,00
	Crveni križ	20.000,00	20.000,00
	Udruge osoba s invaliditetom	30.835,00	20.835,00
	Braniteljske udruge	13.500,00	19.000,00
ČAĐAVICA	Novčana pomoć za novorođeno dijete	53.500,00	50.000,00
	Ljetovanje i zimovanje za djecu	1.410,00	-
	Jednokratne pomoći	35.524,37	42.000,00
	Pomoći za studente	69.500,00	60.000,00
	Troškovi prijevoza	33.570,00	30.000,00
	Crveni križ	6.411,00	-
	Udruge osoba s invaliditetom	28.000,00	-
GRADINA	Braniteljske udruge	14.500,00	
	Novčana pomoć umirovljenicima	-	10.000,00
	Novčana pomoć korisnicima doplatka za	8.000,00	20.000,00

	pomoć i njegu i osobne invalidnine		
	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	7.539,24	20.000,00
	Pomoć djeci predškolskog odgoja	139.717,16	184.150,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	27.000,00	27.000,00
	Civilno društvo	148.670,92	205.500,00
LUKAČ	Novčana pomoć umirovljenicima	46.400,00	38.400,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	22.500,00	50.000,00
	Pomoć u obiteljskim paketima	5.373,11	-
	Prehrana učenika	2.166,18	-
	Jednokratne pomoći	6.295,18	8.000,00
	Poklon paketi za djecu	9.594,00	15.000,00
	Crveni križ	13.384,80	12.446,90
	Udruge osoba s invaliditetom	1.000,00	1.000,00
	Braniteljske udruge	3.000,00	3.000,00
MIKLEUŠ	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	-	9.000,00
	Pomoć djeci predškolskog odgoja	35.417,80	25.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	21.500,00	30.000,00
	Pomoć u obiteljskim paketima	3.001,35	3.000,00
	Ljetovanje za djecu	2.350,00	2.350,00
	Jednokratna pomoć	3.500,00	3.000,00
	Pomoći za studente	53.200,00	69.000,00
	Crveni križ	3.649,79	4.500,00
	Udruge osoba s invaliditetom	21.000,00	21.000,00
Braniteljske udruge	10.000,00	8.000,00	
SOPJE	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja		1.500,00
	Pomoć djeci predškolskog odgoja		457,50
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	50.000,00	62.500,00
	Ljetovanje za djecu	1.880,00	3.000,00
	Jednokratna pomoć	3.500,00	12.600,00
	Pomoć za studente	9.000,00	48.500,00
	Troškovi prijevoza	34.192,10	45.000,00
	Pomoć u obiteljskim paketima	36.535,90	40.000,00
	Pomoć za kupnju udžbenika	15.900,00	31.500,00
	Crveni križ	13.000,00	15.000,00
	Udruge s invaliditetom	20.000,00	25.000,00
	Braniteljske udruge	15.000,00	20.000,00
SUHOPOLJE	Novčana pomoć umirovljenicima	80.600,00	76.200,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	94.000,00	90.000,00
	Jednokratne pomoći	54.807,09	107.000,00
	Pomoći za studente	146.700,00	200.000,00
	Troškovi prijevoza	135.518,41	100.000,00
ZDENCI	Novčana pomoć umirovljenicima	24.300,00	20.000,00
	Novčana pomoć korisnicima doplatka za pomoć i njegu i osobne invalidnine	12.300,00	15.000,00
	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	12.993,29	15.000,00
	Pomoć djeci predškolskog odgoja	19.926,14	25.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	17.249,00	20.000,00
	Jednokratna pomoć	-	4.000,00

	Pomoć za studente	81.800,00	90.000,00
	Troškovi prijevoza	36.947,00	37.000,00
	Smještaj u učeničke domove	3.200,00	3.000,00
	Prehrana učenika	9.637,00	14.000,00
	Crveni križ	15.000,00	15.000,00
	Udruge osoba s invaliditetom	2.000,00	2.000,00
	Braniteljske udruge	13.500,00	24.500,00
NOVA BUKOVICA	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	-	4.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	33.000,00	42.000,00
	Ljetovanje i zimovanje za djecu	2.350,00	1.880,00
	Pomoći za studente	25.000,00	64.000,00
	Troškovi prijevoza	54.843,80	50.000,00
	Boravak djece u vrtiću	-	50.000,00
	Troškovi stanovanja srednjoškolaca	-	15.500,00
	Financiranje udžbenika	96.020,86	40.000,00
	Financiranja rada školske kuhinje	5.000,00	5.000,00
	Darovi za djecu	3.900,00	5.000,00
	Crveni križ	3.756,00	2.927,27
	Udruge osoba s invaliditetom	10.500,00	20.500,00
	Braniteljske udruge	5.000,00	5.000,00
ORAHOVICA	Novčana pomoć umirovljenicima	107.900,00	123.000,00
	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	55.346,25	65.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	74.000,00	80.000,00
	Pomoć u obiteljskim paketima	2.883,07	16.000,00
	Jednokratna pomoć	31.593,00	26.000,00
	Pomoć za studente	22.800,00	85.000,00
	Troškovi prijevoza	26.446,00	70.000,00
	Udžbenici za učenike osnovnih škola	211.078,50	210.000,00
	Crveni križ	85.000,00	85.000,00
	Udruge osoba s invaliditetom	30.000,00	30.000,00
	Braniteljske udruge	26.500,00	26.000,00
VIROVITICA	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	97.840,00	120.000,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	30.000,00	160.000,00
	Prehrana u pučkoj kuhinji	150.000,00	15.000,00
	Pomoć u obiteljskim paketima	16.000,00	16.000,00
	Jednokratna pomoć	109.600,00	100.000,00
	Pomoći za studente	292.000,00	300.000,00
	Troškovi prijevoza	60.000,00	60.000,00
	Asistenti u nastavi	100.000,00	100.000,00
	Crveni križ	195.000,00	195.000,00
Civilno društvo	623.500,00	630.000,00	
SLATINA	Pomoć za podmirenje troškova stanovanja	25.528,71	120.000,00
	Pomoć djeci predškolskog odgoja	40.808,00	72.072,00
	Novčana pomoć za novorođeno dijete	118.700,00	170.000,00
	Pomoć i njega u kući	20.000,00	20.000,00
	Jednokratna pomoć	56.331,94	70.000,00
	Pomoći za studente	62.550,00	120.000,00
	Troškovi prijevoza	83.165,62	95.000,00

	Rješavanje nužnog smještaja	4.172,88	10.000,00
	Crveni križ	140.660,00	130.000,00
	Besplatni topli obrok	19.270,00	50.000,00
	Civilno društvo	90.520,00	110.000,00

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb na temelju dostavljenih podataka JLS

Iako su lokalne i regionalne samouprave odgovorne za socijalnu skrb svojih stanovnika, odluke o obveznim naknadama i uslugama propisanim Zakonom o socijalnoj skrbi donose centri za socijalnu skrb (CZSS) koji su odgovorni Ministarstvu demografije, obitelji, mladih i socijalne politike. Stoga se potencijalni korisnici socijalne pomoći najprije moraju obratiti centru za socijalnu skrb koji je najbliži njihovom mjestu prebivališta.

Tablica 22: Sredstva Virovitičko-podravske županije za socijalne programe u 2017.godini

Redni broj	Oblik pomoći	Iznos u kn
1.	Pomoć za troškove ogrjeva	1.519.997,02
2.	Smještaj i prehrana učenika u učeničkim domovima	686.070,00
3.	Prijevoz učenika	6.445.394,84
4.	Osiguranje prehrane za djecu u riziku od siromaštva	254.814,75
5.	Sufinanciranje nabave udžbenika i školskog materijala	218.792,24
6.	Pomoći za studente	309.600,00
7.	Asistenti u nastavi	1.682.279,50
8.	Jednokratne pomoći	18.653,14
9.	Crveni križ	112.440,00
10.	Prevenција ovisnosti	30.000,00

Izvor: Upravni odjel za zdravstvo i socijalnu skrb

Tablica 23 prikazuje vrste naknada i broj korisnika kojima su različite vrste pomoći odobrene temeljem rješenja centara za socijalnu skrb na području Virovitičko-podravske županije u 2015., 2016. i 2017. godini. Vidljivo je da se broj korisnika iz godine u godinu smanjuje tako je u 2017. godini broj korisnika za 385 manji u odnosu na 2015. godinu. Broj korisnika doplatka za pomoć i njegu također se smanjuje iz godine u godinu dok se broj korisnika statusa roditelj njegovatelj povećava.

Tablica 23: Primijenjena prava socijalne skrbi na području Virovitičko-podravске županije u skladu s Zakonom o socijalnoj skrbi

R br.	PRAVO U SOCIJALNOJ SKRBI	2015.	2016.	2017.
I	ZAJAMČENA MINIMALNA NAKNADA:	1.935	1.723	1.550
	1. Ukupno naknada (samaca i kućanstava)			
	2. Ukupno obuhvaćenih osoba	4.301	3.673	3.204
II	NAKNADA ZA OSOBNE POTREBE KORISNIKA SMJEŠTAJA	315	300	420
III	JEDNOKRATNA NAKNADA:	1.746	1.239	1.171
	1. Ukupno naknada u izvještajnoj godini			
	2. Različiti korisnici (samci i kućanstvo) kojima je jednom ili više puta odobrena naknada u izvještajnoj godini	1.337	981	846
IV	NAKNADE U VEZI S OBRAZOVANJEM	4	-	1
V	OSOBNA INVALIDNINA	570	585	617
VI	DOPLATAK ZA POMOĆ I NJEGU	2.322	2.247	2.210
VII	STATUS RODITELJA NJEGOVATELJA ILI NJEGOVATELJ	98	100	125
VIII	NAKNADA DO ZAPOSLENJA	36	38	41
IX	SOCIJALNE USLUGE (ukupno korisnika)	240	255	271
	POMOĆ U KUĆI			
	PSIHOSOCIJALNA PODRŠKA	-	7	6
	RANA INTERVENCIJA	116	2	6
	POMOĆ PRI UKLJUČIVANJE U PROGRAME ODGOJA I OBRAZOVANJA (INTEGRACIJA)	-	5	6
	BORAVAK	14	16	21
	SMJEŠTAJ (PRIVREMENI ILI DUGOTRAJNI) U UDOMITELJSKU OBITELJ DJECE I ODRASLIH OSOBA	241	241	269
	DUGOTRAJNI SMJEŠTAJ	3	7	6
	'- SMJEŠTAJ U OBITELJSKI DOM DJECE I ODRASLIH OSOBA			
	- SMJEŠTAJ U DOM SOCIJALNE SKRBI ZA DJECU I ODRASLE OSOBE	207	250	197
	ORGANIZIRANO STANOVANJE	11	11	15
LOKALNA I REGIONALNA POMOĆ				
X	NAKNADA ZA TROŠKOVE STANOVANJA	341	371	339
XI	NAKNADA ZA TROŠKOVE OGRJEVA - u izvještajnoj godini	1686	1.729	1.636

Izvor: Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku; Godišnja statistička izvješća o korisnicima i pomoćima za 2015., 2016. i 2017. godinu

10. SOCIJALNO OSJETLJIVE SKUPINE

Savjet za socijalnu skrb Virovitičko-podravskoe županije je definirao prioritetne skupine za koje na području Županije nedostaju socijalne usluge ili ne zadovoljavaju njihove potrebe.

Definirane ciljane skupine su:

- 1. Starije i nemoćne osobe,*
- 2. Osobe s invaliditetom,*
- 3. Nezaposlene osobe, osobe bez prihoda i beskućnici,*
- 4. Obitelji u riziku,*
- 5. Djeca i mladi i*
- 6. Branitelji.*

U nastavku Plana donosimo pregled potreba za svaku pojedinu ciljanu skupinu prema prijedlogu Radne grupe za izradu plana socijalnih usluga VPŽ.

10.1. Starije i nemoćne osobe

Starijim osobama se prema UN definiciji smatraju one osobe koje su navršile 65 godina. Prema Europskoj komisiji, u slijedećih 15 godina broj stanovnika starijih od 65 godina porast će za 22%. U ovom trenutku starija populacija u Virovitičko-podravskoj županiji čini 17,14 % ukupnog stanovništva. Prema popisu stanovništva iz 2011. godine, ukupan broj stanovnika u Županiji bio je 84.836 osoba, starijih od 65 godina 14.547 osobe, a starijih od 75 godina 1.162 osobe. Osim tih podataka, i indeks starenja (udio starijih od 60 godina u odnosu na broj osoba u dobi 0-19) koji iznosi 103,33 i koeficijent starosti (postotni udio osoba starih 60 i više godina u ukupnom stanovništvu) od 23,06% pokazuju da je stanovništvo VPŽ zašlo u proces starenja. Demografska predviđanja koja se odnose na sredinu stoljeća govore da će se do 2050. godine broj starijeg stanovništva povećati za 35%. Na svako dijete dolaziti će 2,4 starije osobe. U svakom slučaju potrebno je razmotriti problem starenja stanovništva i njihovih potreba te razvijati izvaninstitucijske oblike brige o starijoj populaciji sukladno njihovim potrebama. Cilj je posvetiti se izazovu starenja i razvijati nove oblike sustava zaštite starog stanovništva. Povećanje udjela starijeg stanovništva i produljenje životnog vijeka dovodi do pojačane potrebe sve većeg broja ljudi koji trebaju pomoć u starijoj životnoj dobi.

S obzirom na porast broja starijih osoba u našoj zajednici javljaju se potrebe za unapređivanjem zdravlja i socijalnog statusa starijih osoba od obiteljske brige do gerontoloških ustanova, centara za rehabilitaciju, zdravstvenog turizma za starije osobe, savjetovališta, tečajeva za slobodno vrijeme i itd.

Smanjenjem broja višegeneracijskih obitelji sve više starijih osoba živi u samačkim domaćinstvima te ne mogu računati na zbrinjavanje u obitelji, već se od zajednice očekuje da osigura različite programe pomoći (u kući starije osobe), a što je osobito izraženo jer starije osobe često žive u područjima koja su udaljena i izolirana s lošom prometnom povezanošću koja im otežava pristup potrebnim uslugama (odlazak k liječniku, u trgovinu...).

Daljnji problem s kojim se starije osobe suočavaju na području naše Županije su niske mirovine ili nedostatak istih što nadalje utječe na kvalitetu njihova života.

Na temelju podataka Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područne službe u Virovitici, Virovitičko-podravskoe županija na dan 31.12.2017.godine ima ukupno 19.789 korisnika mirovina.

Dio starijih osoba ostvaruje svoja prava kroz sustav socijalne skrbi bilo da nemaju osnovna sredstva za život bilo zbog bolesti, starosti i nemoći, te su korisnici zajamčene minimalne naknade, doplatka za pomoć i njegu, osobne invalidnine, jednokratnih pomoći i pomoći u kući.

U Virovitičko-podravskoj županiji postoji mreža ustanova socijalne skrbi za institucionalni smještaj osoba treće životne dobi te obiteljskih domova i udomiteljstva, kao izvaninstitucionalni smještaj osoba treće životne dobi. Usluge smještaja za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem pruža Dom za odrasle osobe s Borova s kapacitetom za smještaj 150 osoba.

U Županiji djeluju 3 doma za starije i nemoćne osobe s ukupnim kapacitetom od 118 korisnika te 12 obiteljskih domova ukupnog kapaciteta 193 korisnika.

Tablica 24: Pregled pokrivenosti starijeg stanovništva uslugom smještaja po županijama te odstupanje županija od srednje vrijednosti pokrivenosti kapacitetima za smještaj u RH

ŽUPANIJA	Ukupno stanovništvo staro 65 i više godina	Ukupni smještajni kapacitet	Pokrivenost starijeg stanovništva uslugom smještaja u %	Razlika srednje vrijednosti za RH i učešća županije u kapacitetu
Zagrebačka	55.165	2.505	4,54%	0,86%
Krapinsko-zagorska	23.651	718	3,04%	-0,65%
Sisačko-moslavačka	33.198	1.286	3,87%	0,19%
Karlovačka	26.195	1.101	4,20%	0,52%
Varaždinska	30.791	1.365	4,43%	0,75%
Koprivničko-križevačka	20.995	1.206	5,74%	2,06%
Bjelovarsko-bilogorska	22.089	1.479	6,70%	3,01%
Primorsko-goranska	62.102	1.642	2,64%	-1,04%
Ličko-senjska	11.677	408	3,49%	-0,19%
Virovitičko-podravska	14.443	442	3,06%	-0,62%
Požeško-slavonska	13.744	583	4,24%	0,56%
Brodsko-posavska	27.806	1.147	4,13%	0,44%
Zadarska	35.146	869	2,47%	-1,21%
Osječko-baranjska	52.409	2.049	3,91%	0,23%
Šibensko-kninska	24.776	545	2,20%	-1,48%
Vukovarsko-srijemska	31.127	1.226	3,94%	0,25%
Splitsko-dalmatinska	83.381	2.170	2,60%	-1,08%
Istarska	41.683	1.067	2,56%	-1,12%
Dubrovačko-neretvanska	23.954	560	2,34%	-1,35%
Međimurska	18.737	978	5,22%	1,54%
Grad Zagreb	146.217	6.100	4,17%	0,49%
UKUPNO RH	799.286	29.446	3,68%	0,00%

Izvor: Ministarstvo za demografiju, socijalnu politiku i mlade

Iz Tablice 24 vidljivo je da kapaciteti za smještaj starijih osoba nisu ravnomjerno rasprostranjeni po županijama i da Virovitičko-podravska ima kapacitet za smještaj starijih osoba ispod prosjeka za Republiku Hrvatsku. Potrebno je stoga poticati izgradnju dodatnih kapaciteta kako bi se osigurala ravnomjerna dostupnost ove usluge na cijelom području države.

Također, starije osobe često žive u udaljenim, izoliranim seoskim područjima, s lošom prometnom povezanosti što pridonosi njihovoj otežanoj pokretljivosti i otežava im pristup potrebnim uslugama (odlazak liječniku, u trgovinu i sl.).

S obzirom na broj korisnika i geografsko područje koje obuhvaćaju, najznačajniji programi izvaninstitucijske skrbi za starije i nemoćne čini usluga pomoć u kući koja se sastoji od organiziranja prehrane (priprema ili dostava gotovih obroka u kuću), obavljanja kućnih poslova, održavanju osobne higijene i zadovoljavanju drugih svakodnevnih potreba.

Socijalnu uslugu pomoći u kući trenutno na području Virovitičko-podravske županije provodi 5 pružatelja usluge koji imaju licencu za rad i ugovor s nadležnim Ministarstvom:

- Hrvatski crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Virovitica,
- Hrvatski crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Slatina,
- DVD Čačinci,
- Udruga osoba s invaliditetom Slatina i
- Dom za odrasle osobe Borova.

Uslugu pomoći u kući pružaju i jedinice lokalne samouprave i druge udruge putem javnih radova i putem projekata koje financira Europska unija ili pojedina ministarstva. Na taj način je usluga dostupna znatno većem broju osoba u potrebi.

Uvjete za pružanje usluge dnevnog / poludnevnog boravka trenutno ispunjavaju dvije udruge: Hrvatski crveni križ Gradsko društvo Crvenog križa Slatina i Udruga osoba s invaliditetom Slatina. Navedenom uslugom moguće je obuhvatiti 45 korisnika.

Na području Virovitičko-podravske županije ne postoji usluga smještaja bolesnika u terminalnoj fazi bolesti.

Potrebne socijalne usluge za starije i nemoćne osobe:

Činjenicu da se životni vijek produžio logično prati i činjenica da je svakog dana sve veći broj starijih osoba. Moralna i etička obveza svakog društva s takvom dobnom strukturom stanovništva je organiziranje odgovarajuće brige za tu skupinu stanovništva kako bi se svaki pojedini član zajednice osjećao dostojanstveno, sigurno, zaštićeno i sretno u poznim godinama svog života. U humano – etičkom smislu suvremeno demokratsko društvo je dužno poduzeti sve potrebne mjere i radnje za održavanje fizičkog, duševnog i socijalnog zdravlja ukupnog stanovništva, a posebno je naglašena skupina starijih i nemoćnih. Potrebno je širiti nove i jačati postojeće institucionalne i izvaninstitucionalne usluge koje su usmjerene na ovu ciljanu skupinu na području Virovitičko-podravske županije. Također je potrebno direktno utjecati na rješavanje najvećih problema pripadnika ciljane skupine i zadovoljavati primarne potrebe za sigurnošću, socijalizacijom i zdravljem.

Slijedom gore navedenog, a posebno analizirajući sadašnju sliku skrbi o starijim i nemoćnim osobama na području Virovitičko-podravske županije, nameću se i sljedeće potrebe:

- Održavanje izvaninstitucionalne skrbi kroz daljnji razvoj usluga pomoći u kući, dnevnih / poludnevnih boravaka, osobnih asistenata,
- Potrebu sinergijskog pristupa starijoj i staroj populaciji,
- Razvoj obiteljskih domova i udomiteljstva za starije i nemoćne osobe,
- Osiguranje održivosti postojećih smještajnih kapaciteta,
- Senzibilizacija zajednice za problematiku starijih i nemoćnih osoba,
- Informiranje starijih osoba o njihovim pravima i odgovornostima,
- Prevencija nasilja nad starijim osobama i senzibilizacija javnosti o nasilju nad starijim osobama,
- Informiranje starijih osoba o njihovim pravima uključujući informacije o doživotnim i dosmrtnim ugovorima te
- Uspostava sustava palijativne skrbi.

U svrhu ostvarenja navedenih potreba na području Županije postavljeni su sljedeći operativni ciljevi:

1. osiguranje pravodobne i relevantne informacije o pravima i uslugama iz sustava socijalne skrbi za starije osobe,
2. informiranje starijih osoba o njihovim pravima i odgovornostima, kao i odgovornostima jedinica lokalne i regionalne uprave i javnih službi u zaštiti prava starijih osoba,
3. razvijanje socijalnih usluga koje pridonose poboljšanju kvalitete života starijih osoba i
4. uspostavljanje sustava palijativne skrbi.

10.2. Osobe s invaliditetom

U Virovitičko podravskoj županiji, na dan 14.03.2017., živjelo je 9.896 osoba s invaliditetom od čega su 6.215 muški (63%) i 3.681 žene (37%). Osobe s invaliditetom čine čak 11,7% ukupnog stanovništva Županije. Najveći broj osoba s invaliditetom, njih 5.404 (55%), je u radno aktivnoj dobi. Invaliditet je prisutan u svim dobnim skupinama, a u 5% udjela prisutan je i u dječjoj dobi, 0-19 godina. 76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17% ima srednju stručnu spremu dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom.

Ukoliko se razmotri koliki je udio osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu Županije prema navedenim dobnim skupinama, dolazimo do podatka da je Virovitičko podravska županija ispod prosjeka za ukupnu prevalenciju, u dječjoj dobi i dobi iznad 65 godina dok je iznad prevalencija prosjeka u radno aktivnoj dobi.

Prema dostupnim podacima u sustava socijalne skrbi osobe sa invaliditetom, u najvećem broju, 80% , žive u obitelji dok ih oko 19% živi samo. 0,4% ima udomitelja ili skrbnika, a 44 ih boravi u ustanovi. U nezadovoljavajućim uvjetima stanovanja živi oko 18% osoba s invaliditetom. Oko 51% osoba koje ostvaruju prava iz sustava socijalne skrbi imaju potrebu za pomoći i njegom u punom opsegu te im je Barthelov indeks 0-60.

U Registru osoba s invaliditetom evidentirana su rješenja o primjerenom obliku školovanja za 523 osobe s područja Županije. Intelektualne teškoće, s udjelom lakog intelektualnog oštećenja 53% osoba, te postojanje više vrsta i stupnjeva teškoća u psihofizičkom razvoju najčešći su specificirani uzroci koji određuju potrebu primjerenog oblika školovanja dok je potpuna odgojno obrazovna integracija prilagođenim nastavnim postupcima najčešći oblik njezinog specificiranog provođenja. 4.245 osoba s invaliditetom, 42,8% od ukupnog broja, vještačeno je u sustavu socijalne skrbi.

U Virovitičko-podravskoj županiji živi 1.758 branitelja s invaliditetom te 146 osoba koje imaju posljedice ratnih djelovanja iz II. svjetskog rata ili su civilni invalidi rata i poraća.

Najveći broj osoba s invaliditetom ostvaruje svoja prava preko Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i kroz sustav socijalne skrbi.(Tablica 25) .

Tablica 25: Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom s područja Virovitičko-podravske županije ostvaruju svoja prava

Resor	Ukupan broj
Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	4471
Nalaz i mišljenje tijela vještačenja socijalne skrbi	4245
Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti	1758
Rješenje o primjerenom obliku školovanja	523
Rješenje o priznatom statusu vojnog/civilnog invalida II.svjetskog rata i poraća	146
UKUPNO	11143

Izvor:HZJZ, Izvješće o osobama s invaliditetom za 2017.g.

Tablica 26: Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe

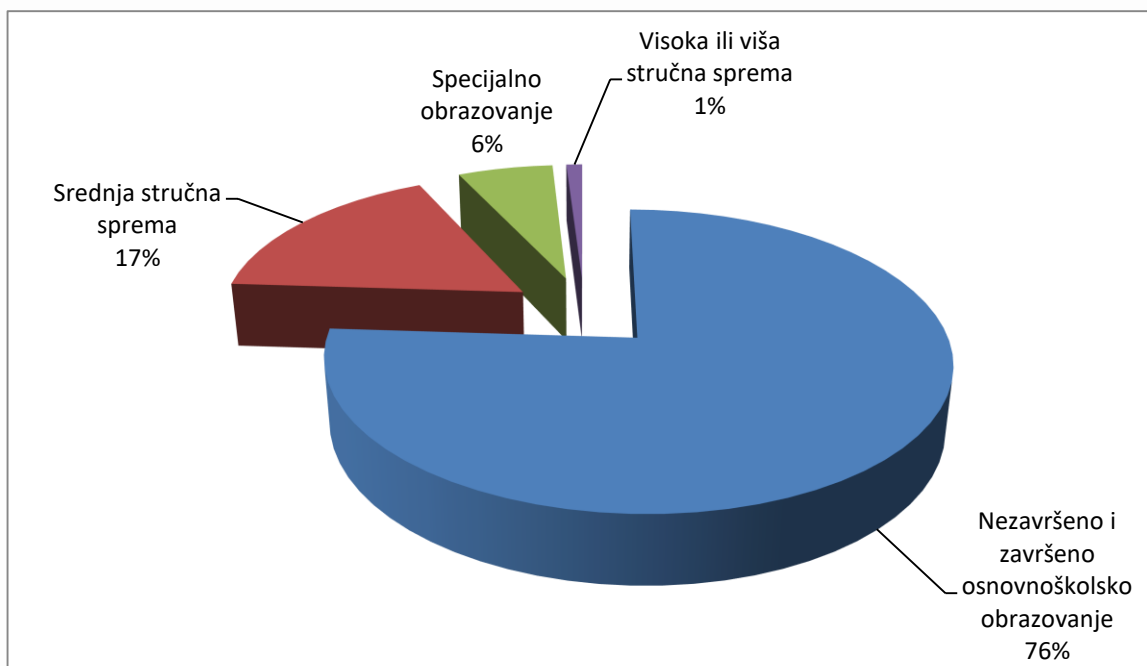
Vrste oštećenja	Ukupan broj	% od ukupnog broja osoba s invaliditetom	Prevalencija/ 1000 stanovnika
Duševni poremećaji	3340	37.8	44
Oštećenje lokomotornog sustava	3.608	36.5	43
Oštećenje drugih organa	2.766	28	33
Oštećenje središnjeg živčanog sustava	1.749	17.7	21
Intelektualna oštećenja	740	7.5	9
Oštećenje sluha	515	5.2	6
Oštećenje vida	427	4.3	5
Oštećenje perifernog živčanog sustava	388	3.9	5
Oštećenje glasovno govorne komunikacije	302	3.1	4
Prirodne anomalije i kromosopatije	245	2.5	3
Autizam	20	0.2	0.2
Višestruka oštećenja	4.009	40.5	47

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Izvješće o osobama s invaliditetom (stanje na dan 12. ožujka 2017.)

Kao što je vidljivo iz Tablice 27, najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom s područja Virovitičko-podravske županije, na temelju Zakona o Hrvatskom registru o osobama s invaliditetom ("Narodne novine" broj 64/01), su oštećenja lokomotornog sustava te duševni poremećaji.

U Virovitičko-podravskoj županiji 40,5 % osoba s invaliditetom ima višestruka oštećenja koja pridonose funkcionalnom oštećenju osobe s invaliditetom.

Slika 13: Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Virovitičko-podravskoj županiji

Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo - Izvješće o osobama s invaliditetom u Hrvatskoj (stanje na dan 12. ožujka 2017.).

76% osoba s invaliditetom, prema dostupnim podacima o obrazovanju, nema završenu osnovnu školu ili ima samo osnovnoškolsko obrazovanje. 17% ima srednju stručnu spremu, dok je oko 1% osoba s visokom ili višom stručnom spremom, a specijalno obrazovanje nalazimo kod 6% osoba s invaliditetom (Slika 13).

Prema podacima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje na području Područne službe Virovitica krajem 2017. godine bila je evidentirana 131 osoba s invaliditetom što je za 37 osoba s invaliditetom više u odnosu na isti period 2016. godine.

Novoformirana baza zaposlenih osoba s invaliditetom raspolaže s podacima da je u Virovitičko-podravskoj županiji 184 zaposlene (zaposleni, privremeno radno nesposobni) osobe s invaliditetom s 74% udjelom muških i 26% udjelom ženskih osoba. Najčešća zvanja kod zaposlenih osoba s invaliditetom su NKV radnik, vozač, poljoprivredni radnik, upravni pravnik, ekonomski tehničar te strojobravar.

Potrebno je učiniti što više napora kako bi se osiguralo zapošljavanje osoba s invaliditetom, naročito osoba s mentalnim poteškoćama. Faktori otežanog zapošljavanja OSI su nedostatak radnog iskustva, znanja i vještina za otvoreno tržište rada i dugotrajna nezaposlenost. Nepostojanje samoinicijative, naučena bespomoćnost, nisko samopoštovanje, samopuzdanje i motivacija, potreba za pomoć pri uvođenju u posao i tijekom rada te strah od gubitka prava iz sustava socijalne skrbi čimbenici su koji utječu na nisku zapošljivost OSI. Također osobama s invaliditetom bitno je omogućiti što je moguće neovisniji život kroz usluge osobnog asistenta i pomoć u kući.

U okviru Nacionalne strategije na području grada Slatine, općina Voćin, Mikleuš, Nova Bukovica, Sopje i Čađavica, Udruga osoba s invaliditetom Slatina te Ministarstvo demografije, socijalne politike i mladih u partnerstvu s JLS i Centrom za socijalnu skrb Slatina provodili su trogodišnji program pod nazivom „POMOĆ U KUĆI - Prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom”. Projekt je zamišljen kao oblik izvaninstitucionalne socijalne usluge u cilju što neovisnijeg življenja osoba s invaliditetom svih životnih dobi i povećanja njihove socijalne uključenosti u život zajednice te prevenciji i odgodi institucionalizacije. Usluga kranjim korisnicima pruža se u njihovim domovima s ciljem povećanja mogućnosti i želje za ostankom u vlastitom domu i okruženju.

Dom za odrasle osobe Borova pruža socijalne usluge odraslim osobama s mentalnim oštećenjem, te odraslim osobama koje imaju višestruka oštećenja. Dom pruža usluge privremenog ili dugotrajnog smještaja, cjelodnevnog i poludnevnog boravka, savjetovanja i pomaganja, usluge organiziranog stanovanja uz podršku i grupne psihosocijalne pomoći u Domu. Utvrđene su potrebe i izrađen je plan uključivanja korisnika u zajednicu. Prema planu 18 korisnika je predviđeno za organizirano stanovanje uz podršku u zajednici, a 11 korisnika je predviđeno za smještaj u udomiteljskim obiteljima. Za 119 korisnika je predviđen smještaj u Domu za dugotrajnu intenzivnu skrb te povratak u obitelj za 2 korisnika. Uvidom u starosnu strukturu korisnika razvidno je da u Domu borave korisnici od navršene osamnaeste godine života na dalje. Najmlađa korisnica je navršila 22 godine, a najstariji korisnik 89 godina života. Koliko je velik raspon u godinama korisnika, tako su i velike potrebe korisnika za uslugama koje im pruža Dom, a što je isključivo vezano uz primarnu dijagnozu pojedinog korisnika prilikom smještaja. Pored 150 korisnika dugotrajnog smještaja Dom vrši dostavu toplog obroka prosječno mjesečno za 40 do 45 korisnika na području općina Suhopolje, Gradina i Virovitica. Na listi čekanja za smještaj trenutačno se nalaze 52 osobe, što upućuje na zaključak da i dalje postoji velika potreba za smještajem osoba s mentalnim oštećenjem. Od 150 smještenih korisnika 94 korisnika dolazi iz Virovitičko-podravске županije. Djelatnici Doma svojim angažmanom nastoje pružiti maksimum u radu kako bi korisnicima boravak u Domu bio što ugodniji i da istovremeno uz podršku stručnih radnika mogu ostvariti sva svoja prava koja im po Zakonu pripadaju. U Domu je zaposleno 65 radnika koji skrbe o svim potrebama korisnika i to pružanjem usluga koje su u velikoj mjeri usklađene s Pravilnikom o minimalnim uvjetima za pružanje socijalnih usluga.

Detektirana je potreba da se od Ministarstva državne imovine zatraži dodjela stanova ili obiteljskih kuća koji su u vlasništvu Republike Hrvatske za potrebu organiziranog stanovanja uz podršku u zajednici. Udomiteljske obitelji na području Virovitičko-podravске županije ne pružaju usluge smještaja osobama s mentalnim oštećenjem jer nisu educirane za rad s korisnicima s mentalnim oštećenjem. U tu svrhu potrebno je izraditi plan ciljanog educiranja udomiteljskih obitelji koje će osigurati profesionalnu i stručnu podršku osobama s mentalnim oštećenjem u svom domu. Potrebno je osnovati i osigurati usluge Mobilnog tima za podršku udomiteljima i korisnicima, a sastav tima bio bi iz postojećih stručnih resursa u Županiji.

Na području Virovitičko-podravске županije ne postoji dovoljan broj udruga namijenjenih osobama s mentalnim oštećenjem i članovima njihove obitelji. Riječ je o udrugama čiji kapaciteti nisu u mogućnosti zadovoljiti sve potrebe ciljane skupine. Stoga se nerijetko susrećemo s obiteljima koje su prepuštene same sebi i teško se nose s bolešću člana kućanstva. Nakon nekog vremena osjećaju se iscrpljeno i svoje članove smještavaju u institucije, a često dolazi i do poremećenih odnosa u obitelji. Potrebno je procijeniti potrebe obitelji koje pružaju neformalnu skrb, posebno onih koje brinu o osobama s mentalnim oštećenjem kojima je potreban viši stupanj pomoći, s ciljem pružanja informacija, naobrazbe i psihosocijalne pomoći, kako bi se omogućio život unutar obitelji, s posebnim naglaskom na usklađenje privatnog i profesionalnog života. Ovdje treba naglasiti potrebu suradnje i povezanosti sustava zdravstva i socijalne skrbi kao prevenciju institucionalizacije. Slijedom rečenog potrebno je planirati osnivanje udruge obitelji osoba s mentalnim oštećenjem ili skupina za samopomoć i međusobnu podršku, gdje bi obitelji i osobe s mentalnim oštećenjem mogli iznositi svoje brige i probleme, te dobiti savjet i stručnu pomoć.

Osnivanje zadruga za zapošljavanje osoba s mentalnim oštećenjem ima za cilj pokazati kako ljudi s mentalnim oboljenjem mogu živjeti produktivnim životom i raditi u zajednici bez obzira na prirodu i ozbiljnost bolesti. Zadruga takvim osobama pruža mogućnost povratka plaćenom zaposlenju i integriranom radnom okolišu kroz programe prijelaznog zapošljavanja i neovisnog zapošljavanja (rehabilitacijski programi u kojem osobe s mentalnim oštećenjem mogu ponovno steći samopouzdanje i vještine koje su im potrebne da bi imali radno mjesto). Osnivanjem zadruga otvorile bi se mogućnosti prijave prijedloga projekata za sufinanciranje iz EU fondova. Ovdje je važna suradnja

sustava zdravstva, socijalne skrbi i Zavoda za zapošljavanje. Gospodarska kriza i velika nezaposlenost ozbiljne su prepreke u realizaciji ovog plana. Potrebno je poticati poslodavce na zapošljavanje osoba s invaliditetom, poticati empatiju kod poslodavaca da budu pristupačni i naklonjeni osobama s mentalnim teškoćama te sustavno educirati i informirati javnost u cilju smanjenja stigmatiziranja osoba s mentalnim oštećenjem.

U Virovitičko-podravskoj županiji nedostaje usluga usmjerenih na podršku očuvanja mentalnog zdravlja i emotivne stabilnosti osoba s mentalnim oštećenjem i usluga rane intervencije. Praćenjem provedbe Akcijskog plana socijalnih usluga u Virovitičko-podravskoj županiji te aktivnim, zajedničkim djelovanjem svih sudionika, može se ostvariti širenje mreža socijalnih usluga za najranjivije članove naše zajednice.

Centar za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju, Virovitica je osnovna škola u kojoj se odgajaju, obrazuju i rehabilitiraju učenici s teškoćama u razvoju, i to učenici s lakom mentalnom retardacijom i utjecajnim teškoćama, kao što su emocionalne teškoće, tjelesna invalidnost, govorne teškoće, oštećenja vida i sluha i sl., kao i učenici s umjerenom mentalnom retardacijom i autizmom. Školu pohađaju učenici s područja Virovitičko-podravske županije. U sklopu COOR Virovitica od 2011. godine moguć je poludnevni boravak za odrasle osobe s poteškoćama iznad 21. godine života. Grupu čini 10 korisnika kojima se pružaju usluge prijevoza, prehrane, brige o zdravlju, radnih aktivnosti, psihosocijalne rehabilitacije, osposobljavanja za samozbrinjavanje i organizirano slobodno vrijeme. Svrha i cilj je poticanje i održavanje sposobnosti i mogućnosti osoba s teškoćama kroz svakodnevne aktivnosti produktivnost u domu (pripremanje doručka, pranje suđa, serviranje stola, korištenje kuhinjskih aparata, razvijanje i održavanje radnih navika i vještina...); produktivnost u zajednici (keramičarska radionica, radionica vezenja, likovna radionica, recikliranje i izrada premeta od otpadnog materijala, poticanje osobnog razvoja i doprinos zajednici); samozbrinjavanje (poticanje i održavanje samostalne brige o zdravlju i vlastitome tijelu kroz teorijske i praktične prikaze); razvoj socioemocionalnih komponenti (uspostavljanje socijalnog kontakta, poticanje i razvoj samostalnosti, suradnja s drugima...); slobodno vrijeme (razvoj svijesti o vlastitom slobodnom vremenu i biranje aktivnosti prema vlastitim željama i interesima.

Potrebne socijalne usluge za osobe s invaliditetom

Potrebe daleko premašuju dostupne usluge. Posebice se to odnosi na usluge u zajednici i kući korisnika kao što su patronaža, podrška mobilnog tima za psihički oboljele odrasle osobe, usluge pomoći i njege u kući, usluge osobne asistencije, usluge pomoćnika u nastavi i organiziranog stanovanja, kao i na uslugu prilagođenog prijevoza.

Imajući u vidu realne vremenske i financijske okvire odabrane su sljedeće usluge kao prioritetne:

- održavanje izvaninstitucionalne skrbi kroz daljnji razvoj usluga pomoći u kući, dnevnih / poludnevnih boravaka, osobnih asistenata i pomoćnika u nastavi,
- proširenje usluge organiziranog stanovanja u lokalnoj zajednici kao prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom,
- osiguravanje kontinuiteta skrbi za OSI koje su smještene u ustanove,
- osnivanje udruge za promicanje inkluzije osoba s invaliditetom,
- stvaranje izjednačenih mogućnosti osobama s invaliditetom na tržištu rada,
- dostupnost javnom prijevozu ravnomjerno u svim općinama,
- integracijska potreba osoba s invaliditetom kroz zapošljavanje kojim OSI postaju punopravni članovi zajednice,
- otvaranje zaštitne radionice kako bi osobe s invaliditetom imale veću mogućnost zapošljavanja i ostvarivanja prava iz rada,

- pružanje pomoći podrške osobama s invaliditetom žrtvama nasilja kroz S.O.S. liniju i direktna savjetovališta,
- stvaranje pretpostavki za osnivanje mobilnog tima i kabineta za ranu intervenciju kojemu bi bio cilj podrška i pomoć djeci s teškoćama u razvoju, pružanje stručne pomoći ili upućivanje na stručnjake i/ili institucije preko kojih djeca s teškoćama mogu dobiti odgovarajuće stručne usluge poticanja razvoja i
- poticati i razvijati mrežu pružatelja socijalne usluge rane intervencije.

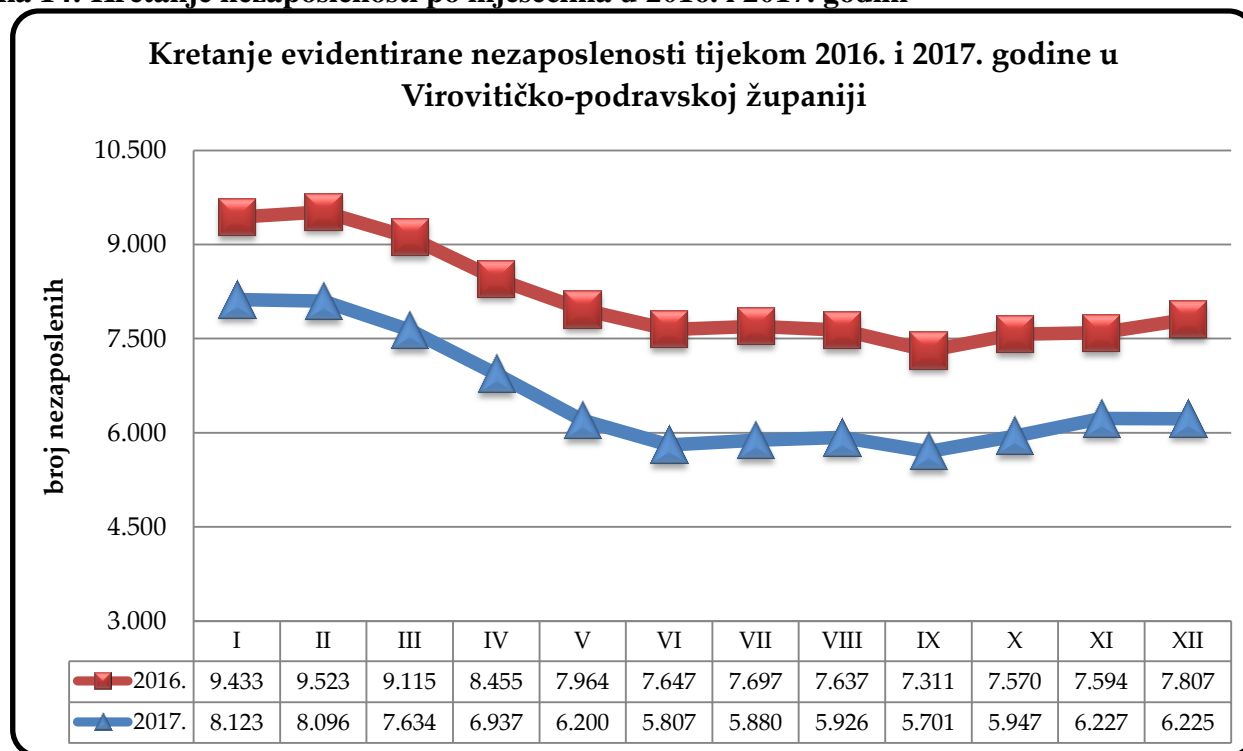
U svrhu ostvarenja prioritetnih usluga postavljeni su sljedeći operativni ciljevi:

1. stvaranje izjednačenih mogućnosti osobama s invaliditetom na tržištu rada,
2. održavanje i razvijanje socijalnih usluga u zajednici za osobe s invaliditetom i osiguranje skrbi za osobe s invaliditetom na smještaju u udomiteljskim obiteljima i domovima socijalne skrbi uz nastojanje da ih se uključi u usluge u zajednici,
3. povećati dostupnost specijaliziranih usluga; osobne asistencije, radnog asistenta/podrška u zapošljavanju, patronaže u kući, rana intervencija, dostupnost javnog i specijaliziranog prijevoza za korisnike, specijalizirane zdravstvene usluge i drugo,
4. razvijati i uvoditi podrške roditeljima/ obitelji osoba s invaliditetom,
5. stvoriti pretpostavke za osnivanje kabineta za ranu intervenciju i mobilnog tima za podršku razvoju djece s teškoćama u razvoju
6. socijalno poduzetništvo i
7. osiguranje pristupačnosti osobama s invaliditetom.

10.3. Nezaposlene osobe, osobe bez prihoda i beskućnici

Nezaposlenost često vodi k socijalnoj isključenosti, a osim toga, vrlo je ozbiljan problem koji utječe na političku, socijalnu i ekonomsku stabilnost društva. (Slika 14)

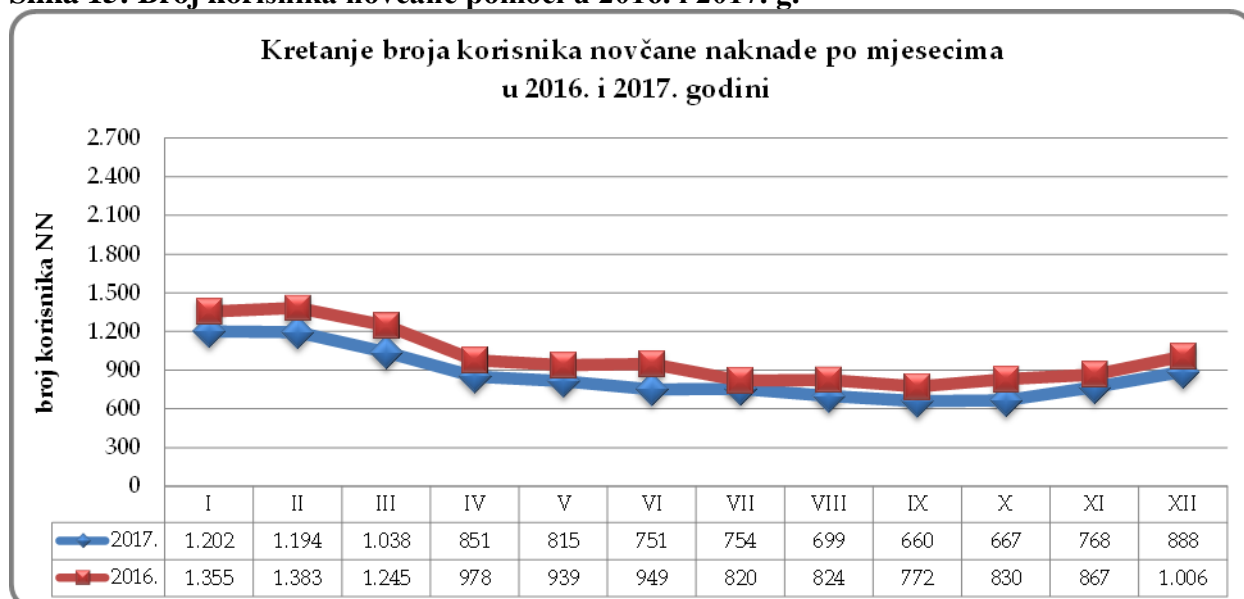
Slika 14: Kretanje nezaposlenosti po mjesecima u 2016. i 2017. godini

Izvor: HZZ, Izvješće o nezaposlenosti u 2017. godini

Tijekom 2017. godine novčanu naknadu prosječno je koristilo 857 nezaposlenih osoba, što je smanjenje za 14% ili 240 osoba u odnosu na 2016. godinu. (Slika 15)

Slika 15: Broj korisnika novčane pomoći u 2016. i 2017. g.

Izvor: HZZ, Područni ured Virovitica, Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravske županije u 2017. godini

Hrvatski zavod za zapošljavanje tijekom godine provodi razne aktivnosti u ispostavama Virovitica, Pitomača, Slatina i Orahovica.

Neke od aktivnosti su:

- individualna savjetovanja nezaposlenih osoba,
- individualna savjetovanja učenika osnovnih i srednjih škola,
- individualna savjetovanja osoba s invaliditetom i teže zapošljivih nezaposlenih,
- razne radionice (Kako se predstaviti poslodavcu?; Kako tražiti posao? i sl.) i
- sezonsko zapošljavanje u turizmu.

Mjere aktivne politike zapošljavanja (Nacionalni plan poticanja zapošljavanja i Nacionalni plan za Rome), koje provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje usmjerene su na zapošljavanje, sufinanciranje i financiranje zapošljavanja dugotrajno nezaposlenih osoba i drugih teže zapošljivih skupina kojima prijeti socijalna isključivost i dugotrajna nezaposlenost. Tijekom 2017. godine na području Županije u mjere aktivne politike zapošljavanja bilo je uključeno 1100 osoba. (Tablica 28)

Tablica 27: Broj nezaposlenih osoba uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja u VPŽ

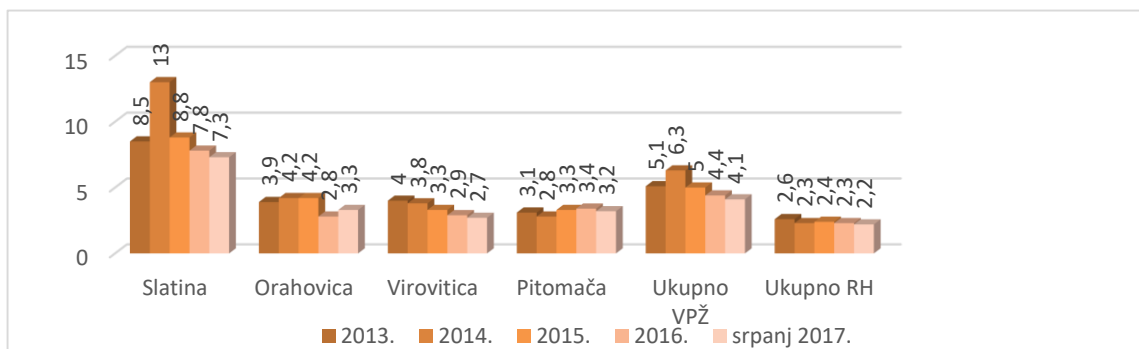
	Broj uključenih osoba	utrošeno u kunama
Potpore za zapošljavanje	135	3.018.443,50
Sufinanciranje zapošljavanja osoba romske nacionalne manjine		
Rad nakon stručnog osposobljavanja	1	
Potpore za zapošljavanje osoba bez staža osiguranja	29	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Osobe iznad 50 godina života	12	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Dugotrajno nezaposlene osobe	68	
Potpore za zapošljavanje bivših polaznika stručnog osposobljavanja za rad	23	
Potpore za zapošljavanje osoba s invaliditetom	1	
Potpore za zapošljavanje osoba sa stažom - Posebne skupine nezaposlenih	1	
Potpore za samozapošljavanje	63	2.251.145,01
Obrazovanje nezaposlenih	223	875.610,00
Osposobljavanje na radnom mjestu s ciljem stjecanja potvrde poslodavca	43	176.400,00
Obrazovanja nezaposlenih u obrazovnim ustanovama	180	
Javni radovi	459	11.003.116,96
Javni radovi	360	
Javni radovi - požari i poplave	99	
Stručno osposobljavanje za rad	220	2.324.282,54
UKUPNO	1100	19.648.998,01

Izvor: HZZ, Područni ured Virovitica, Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravske županije u 2017. godini

Nezaposlene osobe, koje nisu korisnici novčane naknade za nezaposlene, u velikoj su mjeri korisnici zajamčene minimalne naknade i drugih prava u sustavu socijalne skrbi.

Virovitičko-podravska županije odskaje od prosjeka Hrvatske za prosječno 2% u broju korisnika zajamčene minimalne naknade. Najviše od prosjeka Hrvatske odskaju podružnice u Orahovici te u Slatini gdje je prosjek isplaćenih minimalnih naknada i do 10% veći. Obuhvaćenost stanovništva sa zajamčenom minimalnom naknadom po CZSS i ukupan broj korisnika zajamčene minimalne naknade na području Županije moguće je vidjeti na Slici 16.

Slika 16: Obuhvaćenost stanovništva sa zajamčenom minimalnom naknadom u županiji i po CZSS i ukupno prema udjelu (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika

Izvor: Mjesečna statističko izvješće o korisnicima i primijenjenim pravima socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj u 12.2013., 12.2014., 12.2014., 12.2014., 12.2015., 12.2016., i srpnju 2017. godine - Ministarstvo socijalne politike i mladih, Uprava za provedbu socijalne politike, organizaciju u nadzor ustanova

Beskućnici

Beskućništvo je posljednjih nekoliko godina postalo jedan od značajnijih problema suvremenog svijeta. Procjenjuje se da u RH ima oko 700 beskućnika. Ekonomska kriza u zemlji utjecala je na gubitak radnog mjesta velikog broja zaposlenih osoba te izrazito male mogućnosti za pronalaženje novog zaposlenja što utječe i na promjene socioekonomskih obilježja osoba u riziku od beskućništva. Zbog toga je potrebno kontinuirano analizirati potrebe beskućnika i istraživati fenomen beskućništva kako bi se osigurale usluge koje bi na primjeren način zadovoljile potrebe ove skupine u riziku.

Skrb o beskućnicima ovisi o njihovoj dobi, razini obrazovanja, radnom iskustvu, obiteljskom statusu i zdravstvenom stanju.

Pojavnost beskućništva u Virovitičko-podravskoj županiji do sada je bila neznatna, te je zabilježeno svega nekoliko slučajeva koji su zbrinjavani u okviru sustava socijalne skrbi (prijava prebivališta na adresi centra za socijalnu skrb, smještaj u kriznoj situaciji, ostvarivanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, itd). Isto tako u Domu za odrasle osobe Borova osigurano je nekoliko mjesta za beskućnike.

Potrebne socijalne usluge za nezaposlene osobe

Često se zapošljavanje smatra ključnim čimbenikom integracije, a nezaposlenost, posebice dugotrajna, najvažnijim čimbenikom isključenosti. Davno je uočeno kako nedostupnost resursa u lokalnoj zajednici pridonosi osobnom siromaštvu i općoj socijalnoj isključenosti. Dužnost je društva aktivno tražiti socijalno isključene, pokušati obnoviti njihove socijalne veze, uklanjati barijere i tako im pružiti priliku za integraciju. U skladu s time, zadaća Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je ojačati ekonomsku i socijalnu koheziju najosjetljivijih skupina u društvu s ciljem povećanja njihove zapošljivosti polazeći od naglašavanja zapošljavanja kao jednog od najvažnijih mehanizama socijalnog uključivanja.

Slijedom toga, kao prioritetne mjere i usluge odabrane su:

- pružanje potpore poboljšanju konkurentnosti ljudskih potencijala kroz jačanje povezanosti između obrazovanja i gospodarstva, jačanju znanja i vještina te izobrazbi u poduzetničkim i menadžerskim vještinama,
- promicanje i razvoj poduzetništva i obrtništva kroz promoviranje kulture poduzetništva u cilju zapošljavanja i samozapošljavanja,
- jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada,
- usklađivanje ponude i potražnje na tržištu rada,

- poticanje razvoja obrazovnih programa prilagođenih potrebama tržišta rada i
- izrada individualnih planova za nezaposlene te pružanje savjetodavnih usluga.

Postavljeni su sljedeći operativni ciljevi:

1. poticanje aktivnosti na tržištu rada i ulaganje u razvoj ljudskih potencijala,
2. jačanje socijalne uključenosti skupina u nepovoljnom položaju na tržištu rada i
3. poticanje razvoja obrazovnih programa prilagođenih potrebama tržišta rada.

10.4. Obitelji u riziku

Snažni i brzi globalizacijski procesi doveli su do promjena u društvenim okruženjima i socijalnim kretanjima u kojima je vidljiv porast skrivenog siromaštva i socijalno isključenih pojedinaca i obitelji, rastuće socijalne razlike, prisutnost predrasuda i stigmatizacije, porast nasilničkog ponašanja i alkoholizma, nedostatak socijalnih programa i neujednačen pristup postojećim, neujednačena prometna povezanost i razvijena infrastruktura, nezaposlenost, iseljavanje, nepostojanje socijalno odgovornog poduzetništva.

Te se promjene ponajprije odvijaju u obitelji koje su okružene razvodnjavanjem tradicionalnih vrijednosti na kojima počiva i društvo. Stoga se pitanje obitelji, suradno sa drugim znanjima, treba podići na višu razinu i ozbiljno mu i sveobuhvatno pristupiti. Rad sa obitelji treba poštivati i shvatiti kompleksne utjecaje koji na nju djeluju kao što je ljudsko ponašanje, utjecaj ekonomskih, socijalnih i psiholoških čimbenika, religijskih i kulturnih tradicija. Posebnu pozornost treba posvetiti samcima, osobama starije životne dobi, obiteljima i samcima pod rizikom od socijalne isključenosti kao što su nezaposleni, bolesni, dislocirani, kao i onima koji skrbe o bolesnom članu kućanstva.

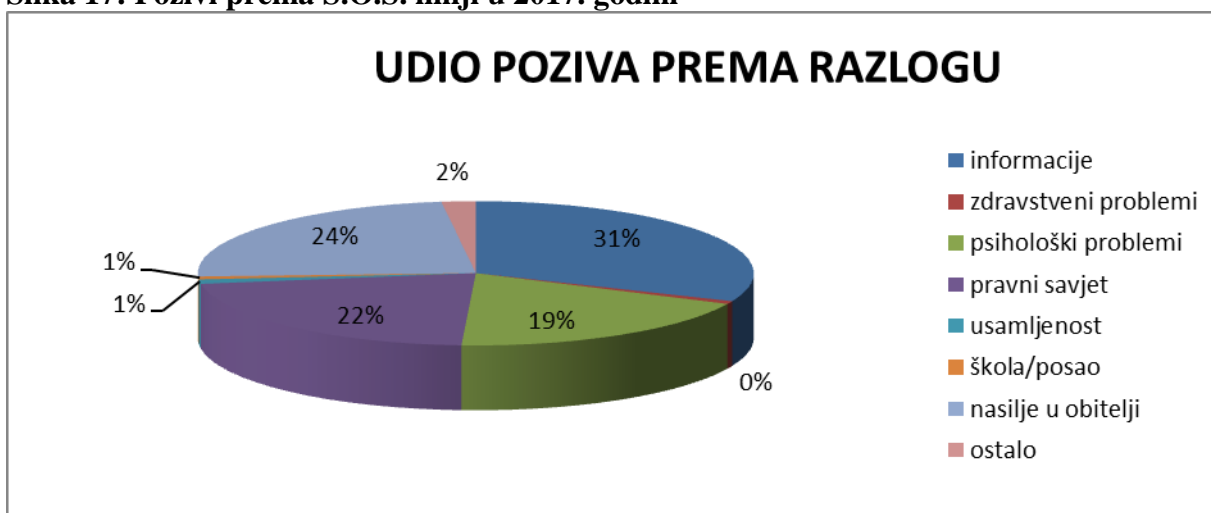
Prema statistici HZZ-a, a što je vidljivo i na slici 14 u prosincu 2017. godine u Zavodu za zapošljavanje - Područnom uredu Virovitica bilo je evidentirano 6.225 nezaposlenih osoba. Virovitičko-podravska županija temeljem tih statistika spada u I. skupinu jedinica područne (regionalne) samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti manja od 75% prosjeka RH. Velika nezaposlenost u Županiji rezultira siromaštvom i alkoholizmom, a posljedica toga je povećanje broja prekršajnih i kaznenih predmeta nasilničkog ponašanja i drugih oblika nasilja.

Prema podacima PU VPŽ u 2017. godini broj prekršaja iz Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji iznosio je 293, a što je smanjenje od 39 u odnosu na 2016. godinu.

Žene žrtve nasilja imaju iznimno nisko samopouzdanje i samopoštovanje, a dodatna problematika ruralnih krajeva je patrijarhalni odgoj i tradicionalni način življenja.

Udruga S.O.S. Virovitica jedina na području VPŽ žrtvama nasilja pruža uslugu S.O.S. linije i direktne stručne pomoći i podrške. Prednost ovakve vrste aktivnosti je anonimnost koja je važan element za prvi korak o progovaranju o nasilju i njegovom prijavljivanju. Prema podacima udruge S.O.S. Virovitica za 2017. godinu zaprimljeno je 303 poziva, što je u prosjeku 1,4 poziva dnevno.

Slika 17: Pozivi prema S.O.S. liniji u 2017. godini

Izvor: S.O.S. Virovitica

Najveći broj poziva odnosio se na različite informacije, koje su najčešće vezane uz postupke vezane uz nasilje u obitelji (prijava policiji, ročišta na sudu, rastave braka, skrbništvo nad djecom i slično). Slijede pozivi vezani uz nasilje u obitelji, pravne savjete i psihološke savjete. (Slika 17) Kompleksniji problemi, koji se ne mogu riješiti putem telefona, upućuju se u direktna savjetovaništa – savjetovaništa za pomoć i podršku, stručno psihološko savjetovanište i stručno pravno savjetovanište. U 2017. godini bilo je 95 korisnika/ca savjetovaništa, s ukupno oko 215 savjetovanja. Uglavnom osobe dolaze više puta na savjetovanje.

Podršku obiteljima u riziku na području Virovitičko-podravske županije pružaju sljedeće organizacije:

- Centar za socijalnu skrb Virovitica (Virovitica i Pitomača) i Centar za socijalnu skrb Slatina (Slatina i Orahovica), kroz novčane potpore i izricanje mjera brige o djetetu(mjera obiteljski-pravne i kazneno-pravne zaštite,) zaštite obitelji, razvoj udomiteljstva i sl., te
- udruga S.O.S. Virovitica, koja pruža usluge savjetovaništa, ima S.O.S. liniju i pruža obiteljima direktnu stručnu pomoć i podršku.

U ukupnom broju stanovnika relativno je velik udio osoba koje nisu u stanju zadovoljiti najosnovnije životne potrebe svojim radom ili prihodima od imovine te su korisnici pojedinih prava iz socijalne skrbi.

Tablica 28: Prikaz korisnika socijalne skrbi po pojedinim oblicima pomoći u 2017. godini

Korisnici prava i usluga	Broj korisnika
Zajamčena minimalna naknada	1550
Jednokratna pomoć	1171
Doplatak za pomoć i njegu	2210
Osobna invalidnina	617
Pomoć u kući	271
Naknada do zaposlenja	41
Roditelj-njegovatelj	125

Izvor: CZSS Virovitica i Slatina

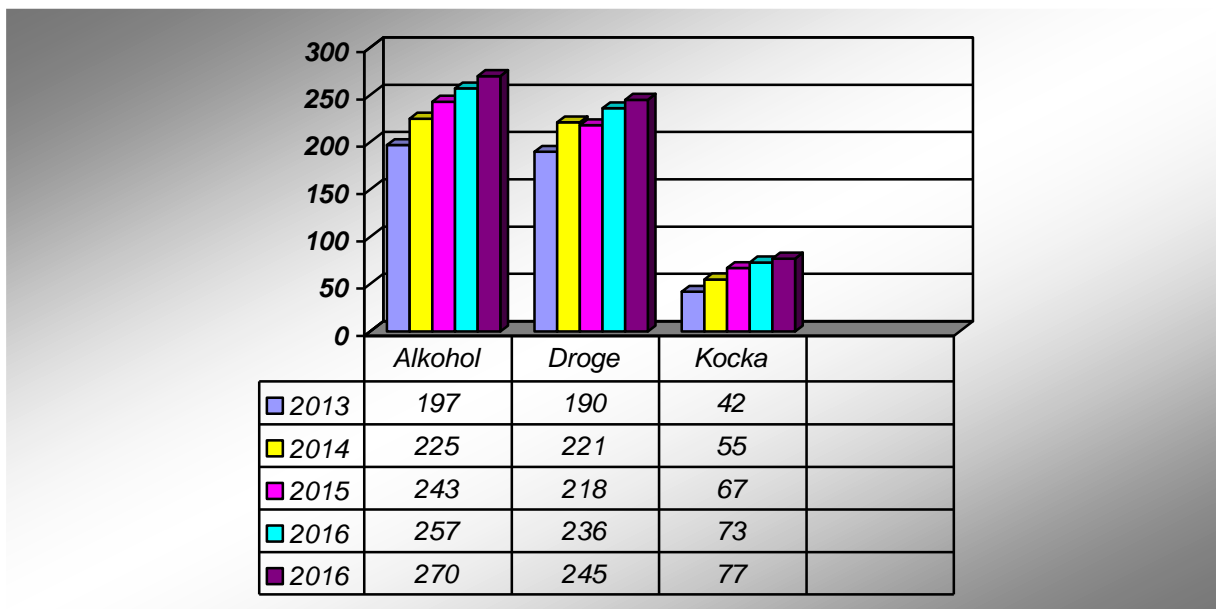
Na području Virovitičko-podravske županije oformljen je Multidisciplinarni tim za prevenciju i suzbijanje obiteljskog nasilja VPŽ kojeg sačinjavaju članovi, predstavnici lokalnih dionika, institucija

koje direktno ili indirektno rade na problematici nasilja (predstavnicima lokalne vlasti, sudstva, zdravstva, CZSS, školstva, policije, NVO i sl.). Kroz rad s timom ukazana je potreba za sljedećim aktivnostima: nužnost timskog rada na prevenciji i suzbijanju nasilja na nacionalnoj i lokalnoj razini; nastaviti s radom na izgradnji i jačanju kapaciteta multidisciplinarnog županijskog tima te u rad tima uključiti, pored imenovanih koordinatora, i nove osobe koje imaju interes i senzibilitet za rad na rješavanju problema nasilja; organizirati edukacije za veći broj djelatnika koji rade u institucijama uključenim u rad tima; postaviti info pultove u čekaonicama liječničkih ordinacija s materijalima na kojima će biti informacije vezane za mogućnosti ostvarivanja pomoći i podrške žrtvama nasilja; raditi na promjeni stavova šire javnosti u pravcu javne osude nasilja i razbijanju stereotipa i predrasuda o nasilju, kontinuirani rad s mladima na preventivnim aktivnostima.

Jedan od najvećih javnozdravstvenih problema u Hrvatskoj je problem ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki. Zadnjih godina pojačan je trend sve veće prisutnosti sintetičkih psihoaktivnih tvari, a uzimanje droga često je povezano i s drugim rizičnim ponašanjima ili ovisnostima (pušenje, alkohol, igre na sreću, lijekovi) te nizom medicinskih, društvenih i psiholoških problema.

Na slici 18 vidimo kako iz godine u godinu raste broj ovisnika o alkoholu, drogama i kocki.

Slika 18: Broj ovisnika koji su bili korisnici Djelatnosti za prevenciju i izvanbolničko liječenje ZZJZ „Sv. Rok“

Izvor: ZZJZ „Sv. Rok“ VPŽ, Godišnjak za 2017. godinu

Prema podacima Zavoda za javno zdravstvo u 2017. godini, zabilježeno je 3.593 aktivnosti timova za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, od čega je najviše bilo individualnih tretmana (2.234), zatim slijede preventivne aktivnosti (518), psihoterapije (342) te rada s obitelji (121).

Kako bi što više obitelji pod rizikom bilo prepoznato i uključeno, radu sa obitelji treba pristupiti na tri načina:

1. Grupnim programima koji bi bili usmjereni na aktivnom angažmanu članova grupe: organizirati i provoditi aktivnosti - radionice, okrugle stolove, predavanja, tribine i ostale aktivnosti u skladu s aktivnostima usmjerenim na osvježavanje i promicanju obiteljskih vrijednosti. Npr: tretmanske radionice, koje bi se sastojale od stručnih predavanja povezanih sa izletima, likovne grupe, grupe za izradu određenih predmeta, grupe koje bi organizirale plesne aktivnosti, organizirale razna natjecanja ili razmjenu iskustava, obiteljske kreativne grupe, kreativno socijalizacijske grupe, grupe savladavanja vještina, komunikacijske vještine, nošenje sa stresom - antistresne aktivnosti i niz drugih osmišljenih aktivnosti.

2. Programima individualnog rada namijenjenima najugroženijim obiteljima i njihovim članovima kroz individualno, grupno, obiteljsko, roditeljsko, partnersko savjetovanje, uz održavanje radionica, predavanja, supervizijskih susreta... Cilj individualnog rada prvenstveno se odnosi na pružanje podrške, osnaživanje, savjetovanje te praćenje i usmjeravanje procesa pozitivnih promjena kao odgovor na određenu individualnu problematiku i uočene poteškoće i prepreke, sagledavanje problematike iz različitih perspektiva te suradnju u polju razmjene iskustava, informacija, znanja i dobrih praksi – kako bi se pronašla što konkretnija i brža rješenja za zadovoljenje stvarnih potreba korisnika (detektiranih osobnim susretima, iskustvima i terenskim radom, koja zahtijevaju adekvatan odgovor i institucionalnu podršku).

3. Programima za stručnjake koji bi obuhvaćali edukaciju institucija i udruga – odgovornih i aktivnih članova, putem koje bi oni sami stjecali nova znanja, osvještavali važnost djelovanja u odnosu na pojedince i obitelji, kao i njihove obaveze i aktivnosti usmjerene na veći angažman u pogledu suvremenih načina rada, umrežavanja i kanaliziranja, kako bi mogli i morali moći prepoznati poteškoće i opasnosti te iznaći učinkovite načine rada sa obitelji.

U Podršku obiteljima u riziku na području Virovitičko-podravske županije trebaju biti uključene sve institucije i udruge koje skrbe o pojedincu i obitelji.

Potrebne socijalne usluge za obitelji u riziku:

- izrada preventivnih programa za osnaživanje obitelji i jačanje pozitivnih resursa obitelji,
- savjetodavni i preventivni programi koji pružaju stručnu pomoć i potporu obiteljima u riziku
- osigurati pomoć i podršku obitelji s poteškoćama u partnerskim odnosima, odgovornom roditeljstvu,
- poticati rad udruga koje pružaju socijalne usluge i potporu obitelji u riziku,
- poticanje i razvijanje volonterstva i volonterskih programa s ciljem stvaranja socijalne kohezije,
- socijalno osnaživati, pružati skrb i potporu članovima obitelji koje skrbe o bolesnom članu ili osobama s invaliditetom,
- umrežavanje svih dionika (institucije, udruge) usmjerenih na rad na prevenciji i suzbijanju obiteljskog nasilja, nasilja nad ženama,
- podizanje kompetencija, stručnjaka i njihovo umrežavanje,
- prevencija i liječenje alkoholizma i svih oblika ovisnosti te sprječavanje pojava oblika ovisničkog ponašanja,
- uspostava suradnje i partnerstva javnog, poslovnog i civilnog sektora,
- razvijanje vaninstitucionalnih oblika podrške i pomoći za osobe u nepovoljnom položaju,
- osiguravanje stambenog zbrinjavanja žrtava obiteljskog nasilja sukladno mogućnostima lokalne i regionalne samouprave,
- organizirati skrb za žene i djecu žrtve nasilja u prihvatilištu ili u sigurnoj kući na području VPŽ,
- razvijanje programa i kreiranje novih mogućnosti zapošljavanja žrtava obiteljskog nasilja
- osiguravanje prostora i sredstva za rad provođenja psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja,
- osiguravanje savjetovališta i podrške roditeljima djece s teškoćama u razvoju kroz Centar podrške kao samostalnu ustanovu ili u sklopu neke od zdravstvenih ustanova (bolnica, dom zdravlja, ZZJZ, COOR),
- formiranje i jačanje mobilnog tima koji bi od rođenja djeteta s (potencijalnim) teškoćama u razvoju (neurorizična djeca) pružao podršku roditeljima, na način da bi ih uputili na stručnjake koje mogu naći na području VPŽ ili šire i
- podrška maloljetnim roditeljima (briga o djetetu, nastavak školovanja).

Također potrebe za psihosocijalnom podrškom djeci, mladima i obiteljima u riziku znatno su veće od usluga koje se trenutno nude. Postojeće usluge nedostatno su razvijene i proširene te se najčešće koriste u sjedištu te nisu dostupne svim korisnicima. Njihova provedba ograničena je postojećim stručnim i materijalnim resursima.

Postavljeni operativni ciljevi za realizaciju definiranih potreba su:

1. programi prevencija i unaprjeđenje međuresorne suradnje,
2. zaštita, zbrinjavanje i potpora žrtvama nasilja u obitelji i psihosocijalna podrška i rehabilitacija počinitelja nasilja,
3. prevencija obiteljskog nasilja kroz senzibilizaciju javnosti i povećanje dostupnosti informacija o uzrocima i posljedicama kao i mogućnostima ostvarivanja prava, pomoći i podrške žrtvama nasilja u VPŽ,
4. prevencija ovisnosti i rehabilitacija ovisnika,
5. poticanje odgovornog roditeljstva,
6. razvoj udomiteljstva za djecu i mlade,
7. pomoć maloljetnim majkama i obiteljima,
8. umrežavanje stručnjaka državnog i nevladinog sektora i
9. poticati volonterske programe uključivanja građana za pružanje pomoći i podrške u zajednici.

10.5. Djeca i mladi

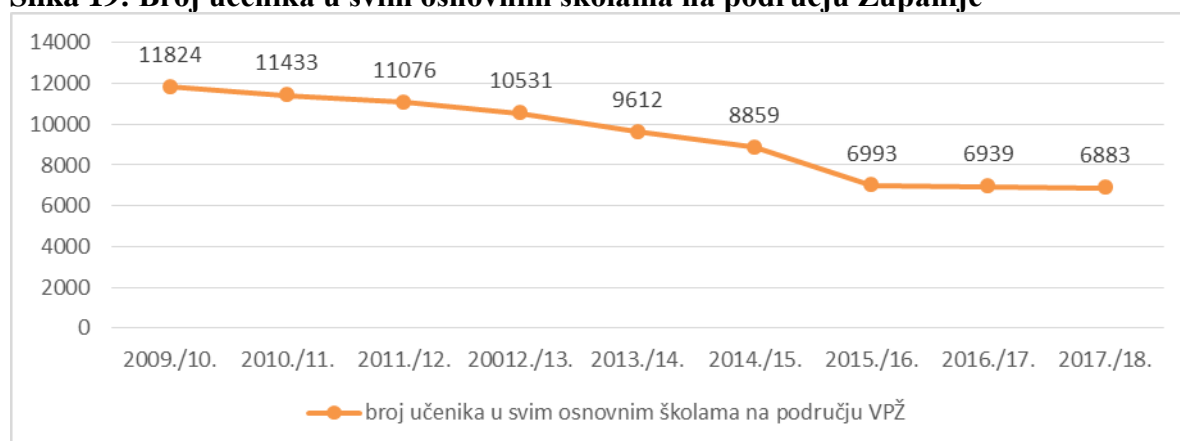
Djeca (prema Konvenciji o pravima djeteta- osobe do 18 godina života) su jedna od najranjivijih društvenih skupina te im je potrebna dodatna zaštita i briga društva i zato treba ponuditi nove programe za djecu koja odrastaju u rizičnim obiteljima te za djecu u konfliktnim postupcima razvoda braka (u posljednjim godinama bilježi se značajan porast razvoda braka). Pravovremena intervencija kao i prevencija značajno su učinkovitiji te utječu na smanjenje pojave psihičkih oboljenja ili kriminalnog ponašanje te ovisnosti u odrasloj dobi. Upravo stoga treba razviti ciljane programe za roditelje u razvodu braka i njihovu djecu.

Predškolski odgoj na području Županije ustrojen je u okviru predškolskih organizacija ili pri osnovnim školama gdje nije drugačije organizirano.

Na području Županije djeluje 10 predškolskih ustanova. Gradovi i općine osnivači su 9 ustanova, a dva su u privatnom vlasništvu. Na području Županije ustrojeno je ukupno 20 osnovnoškolskih ustanova sa 66 područnih škola. U svim osnovnoškolskim ustanovama provodi se cjelovito osmogodišnje obvezno školovanje. Osnovne škole u pravilu nemaju uvjete za dnevni boravak djece.

U 2016./2017. godini u osnovne škole upisano je ukupno 6.939 učenika, dok je u školskoj 2017./2018. godini taj broj za 56 učenika manji i bio je ukupno 6.883 učenika.

Slika 19: Broj učenika u svim osnovnim školama na području Županije

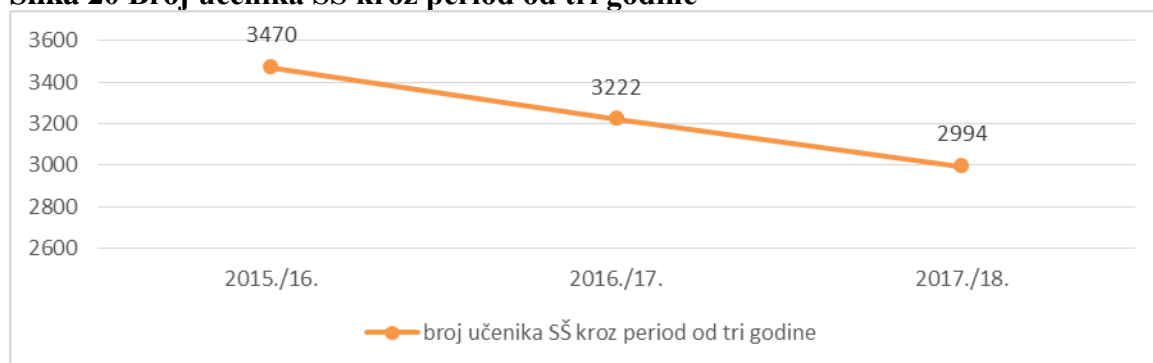

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Virovitičko-podravske županije

U prve razrede srednjih škola Županije u školskoj godini 2017./2018. upisano 802 učenika što je 129 učenika manje od planiranog upisa.

Ukupan broj učenika u srednjim školama na području Županije u 2017./2018. iznosi 2.994 učenika u 158 razrednih odjela.

Slika 20 Broj učenika SŠ kroz period od tri godine

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Virovitičko-podravske županije

Sukladno iskazanim podacima o broju upisanih učenika kako u osnovnim tako i u srednjim školama, nedvojbeno je prisutan konstantan broj smanjena učenika koji se upisuju i pohađaju škole.

ZZJZ „Sv. Rok“ VPŽ kroz Djelatnost za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja od 2005. do konca 2017. godine provodio je aktivnosti savjetodavnog rada sa 592 ovisnikom. U 2015. godine usluge Djelatnosti koristilo je 155 korisnika, 2016. godine 159 korisnika, a u 2017. godini 126 korisnika. Trend kretanja broja ovisnika koji su bili korisnici usluga Djelatnosti u periodu od 2014.-2015. je + 7,5% , u periodu od 2015.-2016. godine + 7,2% , a za razdoblje od 2016. - 2017. godine + 4,6% .

ZZJZ „Sv. Rok“ VPŽ kroz Djelatnost za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti sa zaštitom mentalnog zdravlja i Djelatnost javnog zdravlja kontinuirano je uključen u niz preventivnih aktivnosti prevencije ovisničkog ponašanja kod djece i mladih. Aktivnosti se provode kroz predavanja, tribine i radionice.

Kroz Djelatnost javnog zdravstva potrebno je kontinuirano omogućiti edukaciju, pomoć i podršku djeci i obitelji za usvajanje zdravih cijeloživotnih navika s ciljem podizanja kvalitete života i prevencije kroničnih nezaraznih bolesti koje su vodeći uzrok smrtnosti u našoj Županiji. Nastavak i širenje provedbe Nacionalnog preventivnog programa „Živjeti zdravo“, sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda; s ciljem unaprjeđenja zdravlja populacije putem smanjenja negativnih učinaka bihevioralnih, biomedicinskih i sociomedicinskih rizičnih faktora, te kreiranje okruženja u kojima je svim osobama u RH omogućena najviša razina zdravlja i kvaliteta života

S.O.S. Virovitica kroz razne edukacije, savjetodavni rad, okrugle stolove, javne akcije i sl. provodi niz mjera kako bi pomogao djeci i mladima. Kroz godinu provodi se niz edukacija u osnovnim i srednjim školama s ciljem prevencije maloljetničke ovisnosti, prevencije vršnjačkog nasilja i prevencije trgovanja ljudima.

Temelj za planiranje mreže usluga je briga za dobrobit djece što je dužnost svakog pojedinca, obitelji i institucija, ali i cjelokupnog društva, a osobita pažnja se treba posvetiti djeci bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djeci s teškoćama u razvoju.

Među skupinama u riziku od socijalne isključenosti su i mladi s poremećajima u ponašanju. U radu s njima posebnu ulogu imaju centri za socijalnu skrb koji osim javnih ovlasti imaju i značajnu ulogu u razvoju partnerstva sa svim pružateljima usluga u zajednici koji rade na podizanju kvalitete života za navedenu skupinu.

Na području Virovitičko-podravske županije ne postoje domovi socijalne skrbi za djecu te se djeca i mladi upućuju u ustanove u drugim županijama. Kako bi se preveniralo izdvajanje djece i

mladih iz obitelji, u Županiji bi trebalo intenzivirati izvaninstitucionalne usluge namijenjene djeci i mladima i njihovih obiteljima.

Potrebne socijalne usluge za djecu i mlade:

Brojne su potrebe djece i mladih na području Virovitičko-podravske županije, ali među prioritetnim uslugama odabrane su sljedeće aktivnosti:

- osnivanje multidisciplinarnog tima putem kojeg će se dati podrška djeci nepovoljnijeg položaja u nastavku školovanja i daljnjeg obrazovanja kroz različite programe,
- razvoj volonterske mreže s ciljem poticanja razvoja tolerancije i socijalne osjetljivosti i uvažavanja različitosti, (osnivanje volonterskog centra, gdje će biti objedinjene sve aktivnosti i mogućnosti volontiranja na VPŽ),
- nastavak provođenja programa namijenjenih prevenciji ovisnosti i prevenciji vršnjačkog nasilja mladih kroz suradnju odgojno – obrazovnih ustanova, MUP-a i Zavoda za javno zdravstvo “Sv. Rok” VPŽ ,
- podučavanje roditelja o zdravoj prehrani i zdravim životnim navikama djece kroz nastavak i širenje Nacionalnog preventivnog programa „Živjeti zdravo“, ukazivanje na štetnost svakodnevnog konzumiranja slatkiša i sokova te na taj način utjecaj na smanjenje pretilosti i bolesti uzrokovanih prehranom. (poseban naglasak staviti na poteškoće kao što su anoreksija i bulimija koje su sve brojnije),
- organizacija izvannastavnih aktivnosti koje su prilagođene djeci s teškoćama u razvoju (sportske, plesne, glazbene...) ili poticanje odgojno-obrazovnih ustanova, sportskih udruga i drugih udruga za isto jer za sada ponude izvanškolskih aktivnosti za djecu s teškoćama u razvoju nema,
- organizacija poludnevnog boravka namijenjenog djeci iz rizičnih okruženja (siromaštvo, obiteljsko nasilje) gdje će uz stručnjaka i volontere provoditi vrijeme poslije ili prije škole i
- stvaranje pretpostavki i osnivanje mobilnog tima i kabineta za ranu intervenciju kojemu će biti cilj dostupnost stručne podrške i pomoći djeci s teškoćama u razvoju.

Postavljeni operativni ciljevi za rješavanje problema ove ciljane skupine su:

1. suzbijanje siromaštva djece i mladih,
2. prevencija ovisnosti i ovisničkog ponašanja mladih,
3. prevencija vršnjačkog nasilja,
4. razvoj volonterske mreže,
5. razvoj i održavanje zdravih životnih navika, nastavak i širenje Nacionalnog preventivnog programa „Živjeti zdravo“ i
6. jačanje stručne podrške djeci s teškoćama u razvoju kroz pružanje stručne pomoći i podrške te kroz inkluziju u društvo.

10.6. Branitelji

Posebna kategorija građana koji su u riziku od socijalne isključenosti su dio hrvatskih branitelja i dio stradalnika ratnih zbivanja i članovi njihovih obitelji koji su suočeni s problemima poput siromaštva, invalidnosti, nezaposlenosti, bolesti, neriješenog stambenog pitanja, otežanih socijalnih kontakata i dr.

U posljednje vrijeme evidentiran je određeni broj branitelja u prihvatilištima koji zbog psihičkih problema (PTSP i psihičkih poteškoća) i drugih razloga, nisu u mogućnosti ostvariti mnoga prava, nemaju potporu obitelji i slično. Iskustvo Domovinskog rata kroz koje je Republika Hrvatska prošla,

rezultiralo je izravnim i neizravnim posljedicama kako za pojedince neposredne sudionike i stradalnike Domovinskog rata, tako i posredno na njihove obitelji i društvo u cjelini.“⁷

Tijekom 2017. godine prosječno mjesečno je evidentirano 768 nezaposlenih hrvatskih branitelja; što je manje za 15,2% ili 138 branitelja u odnosu na 2016. godinu.

Tablica 29: Nezaposlenost hrvatskih branitelja prema razini obrazovanja

Razina obrazovanja nezaposlenih hrvatskih branitelja	Prosjek 2016.	Prosjek 2017.	Indeks 2017./2016.
Bez osnovne škole	65	52	78,7
Osnovna škola	342	287	84,0
SS do 3 god., KV, VKV	293	233	79,5
SS 4 godine	162	153	94,7
Gimnazija	13	12	95,4
Viša škola, I. stup. fak. i str. studij	15	17	111,0
Fakulteti, akademije, magisterij	16	14	89,9
UKUPNO	906	768	84,8

Izvor: HZZ, Područni ured Virovitica, Informacija o nezaposlenosti i zapošljavanju na području Virovitičko-podravске županije u 2017. godini

Od 1995. godine utemeljen je Centar za psihosocijalnu pomoć Virovitičko podravске županije kao okosnica sustava psihosocijalne skrbi namijenjene hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji. Zadaća im je kontinuirano pratiti specifične potrebe i probleme hrvatskih branitelja, članova njihovih obitelji, kao i svih korisnika Nacionalnog programa psihosocijalne i zdravstvene pomoći na lokalnoj razini, te stručno i pravodobno odgovoriti na njihove nove potrebe i traženja.

Osnovna zadaća Centra za psihosocijalnu pomoć je:

1. provedba programa psihosocijalne prevencije i potpora i to stacionarno i mobilno,
2. provedba programa kriznih intervencija, koordiniranje i usmjeravanje prema određenim institucijama,
3. formiranje jedinstvene baze podataka o korisnicima i njihovim potrebama na lokalnoj razini,
4. osiguravanje medijske promocije na lokalnoj razini i upoznavanje što šireg kruga korisnika s postojećim i novim sadržajem rada.

Intervencije koje Centar provodi su: grupni psihosocijalni tretman, psihosocijalna pomoć (individualni pristup), pravna pomoć, informiranje/savjetovanje i ostalo.

U Virovitičko-podravskoj županiji od sredine 2018. godine osnovana je Područna jedinica Ministarstva hrvatskih branitelja koja pruža stručnu i pravnu pomoć hrvatskim braniteljima i članovima njihovih obitelji u ostvarivanju njihovih zakonskih prava.

Udruge branitelja i stradalnika čini posebno područje djelovanja. U Virovitičko podravskoj županiji registrirano je 29 braniteljskih udruga. Osim ciljanih aktivnosti usmjerenih na branitelje i stradalnike, jasno je da njihove aktivnosti uključuju i druga područja djelovanja poput socijalne djelatnosti, sporta, kulture i umjetnosti, gospodarstva, zaštite zdravlja. Važnu društveno korisnu funkciju obavljaju i socijalno braniteljske zadruge.

⁷ Vlada RH (2014). Strategija borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u Republici Hrvatskoj 2014.-2020. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske; str. 14,

Stoga, slijedom društvenih promjena i uključenosti u zajednicu, udruge proizašle iz Domovinskog rata treba osnažiti, umrežiti i aktivno uključiti u zajednicu rješavajući uočene poteškoće kao što su:

- istraživanja su pokazala da dosta udruga uočava nedostatak potpore i u svom se radu i razvoju susreću sa nizom prepreka,

- nepostojanje ljudskih kapaciteta braniteljskih udruga - potrebno je podupirati daljnju profesionalizaciju zaposlenih u braniteljskim udrugama, podizanjem njihovih kompetencija formalnim i neformalnim edukacijama,

- nepostojanje edukacija o socijalnom poduzetništvu (koje može biti od koristi za braniteljske udruge ali i socijalno radne zadruge), pomoć u razvoju i implementaciji ideja koje imaju za cilj zapošljavanje i socijalno uključivanje branitelja,

- ojačati sustav razvoja volonterskih programa od strane braniteljskih udruga, te njihov kapacitet za menadžment volontera,

- promicati i učiniti vidljivim solidarnost i socijalni kapital koji branitelji pokazuju u humanitarnim akcijama,

Potrebne socijalne usluge za hrvatske branitelje su:

- psihosocijalna podrška i
- materijalna podrška za nezaposlene branitelje.

Postavljeni operativni ciljevi su:

1. otvaranje „ Centra za branitelje“,
2. osnaživanje i umrežavanje udruga proizašlih iz Domovinskog rata i njihovo zajedničko djelovanje sa ciljem uključenosti u zajednicu i
3. umrežavanje sa institucijama i drugim civilnim udrugama s ciljem poboljšanja kvalitete života u zajednici.

11. PRIORITETI I OPERATIVNI CILJEVI

Razvoj mreže usluga za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi

PRIORITETI:

- koordinirati mrežu pružatelja usluga na lokalnoj razini, širiti mrežu socijalnih usluga i preventivnih i tretmanskih programa podrške obitelji, imajući u vidu ravnomjernu teritorijalnu zastupljenost usluga,
- razvijati i širiti mrežu alternativnog smještaja i skrbi za djecu,
- povećati broj udomiteljskih obitelji i poticati udomiteljstvo,
- poticati razvoj programa usmjerenih na pripremu mladih za izlazak iz ustanova i programa podrške mladima, uključujući i stambene zajednice za mlade radi osiguravanja stambenog zbrinjavanja mladih nakon izlaska iz institucionalne skrbi.

Razvoj mreže usluga za djecu i mlade s poteškoćama u ponašanju

PRIORITETI:

- razviti mrežu specijaliziranih udomiteljskih obitelji,
- osigurati stručnu podršku udomiteljima preko mobilnih timova,
- oformiti mrežu organiziranog stanovanja za djecu i mlade s poteškoćama u ponašanju,

- razviti izvaninstitucionalnu uslugu za djecu i mlade s poremećajima u ponašanju,
- jačati sustav pružatelja socijalnih usluga u zajednici namijenjenih djeci i mladima u suradnji s organizacijama civilnog društva,
- razvoj i održavanje zdravih životnih navika i
- razvijati preventivne programe s ciljem sprečavanja neprihvatljivog ponašanja djece i mladih.

Razvoj mreže usluga za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem

PRIORITETI:

- proširiti mrežu usluga izvaninstitucijske skrbi (podrške) za obitelji psihički oboljelih (usluge dnevnog boravka, patronaže, pomoći i njege u kući, savjetovanja),
- osigurati uvjete za razvoj organiziranog stanovanja,
- razvijati strateška partnerstva na području zbrinjavanja osoba s psihičkim smetnjama,
- osigurati podršku programima organizacija civilnog društva i privatnim pružateljima usluga osobama s mentalnim oštećenjem i
- razvijati specijalizirano udomiteljstvo i obiteljske domove.

Razvoj mreže usluga za djecu s teškoćama u razvoju i njihovim obiteljima

PRIORITETI:

- stvoriti pretpostavke za osnivanje mobilnog tima i Kabineta za ranu intervenciju pri zdravstvenoj ustanovi koja će biti dostupna svima,
- posebnu pažnju pridati jačanju obitelji koje imaju dijete s teškoćama u razvoju kroz podršku i pomoć kroz savjetovaništa Kabineta za ranu intervenciju, te kroz objedinjavanje informacija o pravima i mogućnostima djece s teškoćama u razvoju u VPŽ,
- širiti mrežu dostupnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju i programa podrške obiteljima djece s teškoćama u razvoju, vodeći računa o teritorijalnom rasporedu i zastupljenosti usluga i u manjim mjestima,
- proširiti mrežu pružatelja socijalne usluge rane intervencije kroz suradnju institucija i nevladinih udruga,
- proširiti mrežu usluga izvaninstitucijske podrške za obitelji djece s teškoćama u razvoju (radionice, poludnevni boravci, izvannastavne aktivnosti, podrška roditeljima i sl.),
- poboljšati kvalitetu obrazovanja i veću uključenost za djecu s teškoćama u redovni odgojno-obrazovni sustav,
- osigurati dostupnost i redovnu edukaciju asistenata u nastavi za djecu s teškoćama predškolskog i školskog uzrasta,
- povećati obuhvat djece s teškoćama u razvoju uz odgovarajuće usluge podrške u sustav predškolskog odgoja,
- povećati udio osposobljenih stručnih radnika za rad s djecom i mladima s teškoćama u redovnom školskom sustavu,
- povećanje pristupačnosti i mobilnosti u VPŽ i
- organizacija izvannastavnih aktivnosti koje su prilagođene djeci s teškoćama u razvoju (sportske, plesne, glazbene...).

Razvoj mreže usluga za osobe s invaliditetom

PRIORITETI:

- širiti mrežu dostupnih usluga i programa, vodeći računa o teritorijalnom rasporedu i zastupljenosti usluga,
- osigurati transformaciju ustanova koje skrbe o osobama s invaliditetom razvojem različitih smještajnih oblika (dnevni, povremeni boravak, alternativni smještajni oblici),
- osiguranje novih smještajnih kapaciteta, sukladno potrebama korisnika (uključujući i osiguranje prilagođenih stanova za individualno i organizirano stanovanje),
- povećati dostupnost specijaliziranih usluga: osobne asistencije, radnog asistenta/podrška u zapošljavanju, patronaže u kući, rane intervencije, dostupnost javnog i specijaliziranog prijevoza za korisnike, specijaliziranih zdravstvenih usluga i drugo,
- proširiti mrežu usluga izvaninstitucionalne skrbi (podrške) za obitelji psihički oboljelih (usluge dnevnog boravka, patronaže, pomoći i njege u kući, savjetovanja),
- osigurati uvjete za razvoj organiziranog stanovanja za osobe s psihičkim smetnjama,
- podrška pri pronalaženju i zadržavanju zaposlenja za osobe s invaliditetom i
- povećanje pristupačnosti i mobilnosti u VPŽ

Razvoj mreže usluga za starije i nemoćne osobe

PRIORITETI:

- osigurati više smještajnih kapaciteta s naglaskom na korisnike u potrebi za dugotrajnom skrbi,
- poticati razvoj drugih oblika stambenog zbrinjavanja za starije od 65 koji su funkcionalno sposobni (udomiteljstvo, organizirano stanovanje, obiteljski domovi),
- povećati dostupnost usluga pomoći i njege u kući,
- osigurati stručnu podršku, edukaciju djelatnika obiteljskih domova te udomiteljskih obitelji,
- osigurati pravnu pomoć u zaštiti prava starijih i nemoćnih osoba i
- osigurati palijativnu skrb.

Razvoj mreže usluga za žrtve obiteljskog nasilja

PRIORITETI:

- standardizirati mrežu usluga privremenog smještaja i podrške za žrtve nasilja u obitelji te osigurati optimalnu mrežu institucijskih i izvaninstitucijskih usluga za žrtve nasilja prema smjernicama EU (skloništa, savjetovališta, dežurni SOS telefoni i sl.),
- poticati umrežavanje i suradnju svih pružatelja usluga za žrtve nasilja u obitelji radi povećanja iskoristivosti postojećih kapaciteta,
- provoditi mjere senzibilizacije zajednice za problematiku nasilja u obitelji te osigurati informiranje žrtava nasilja o njihovim pravima,
- osigurati uvjete za provođenje usluge psihosocijalne podrške počinitelja nasilja u obitelji, sukladno postojećim potrebama, vodeći se principom dostupnosti usluge u lokalnoj zajednici,
- pružiti podršku obiteljima kroz rad savjetovališta za obitelj i provođenje psihosocijalne podrške počinitelja nasilja i
- provoditi smjernice vezane za uspostavu ravnopravnosti spolova na svim područjima javnog i privatnog života slijedom obvezujućih nacionalnih i međunarodnih dokumenata.

Aktivnosti za smanjenje nezaposlenosti

- aktivnim mjerama poticanja poduzetništva i učinkovite lokalne strategije zapošljavanja,
- intenzivirati provedbu mjera aktivnog zapošljavanja sukladno strategiji Europa 2020. i nacionalnim mjerama zapošljavanja u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje,
- poticati socijalno poduzetništvo i socijalnu ekonomiju radi postizanja boljih rezultata u zapošljavanju i razvoju mreže usluga u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti,
- uskladiti aktivne mjere zapošljavanja i socijalne zaštite radno sposobnih korisnika naknada iz sustava socijalne skrbi uključivanjem u javne radove i aktivnim traženjem zaposlenja uz ograničenje vremenskog perioda primanja pomoći,
- povećati zapošljavanja nezaposlenih osoba s većim rizikom socijalne isključenosti; osoba u sustavu socijalne skrbi, mladih bez roditeljske skrbi, mladih s poremećajem u ponašanju, osoba s invaliditetom, nezaposlenih branitelja, osoba romske nacionalnosti, liječenih ovisnika i sl.,
- izraditi projekte za poticanje zapošljavanja skupina kojima prijeti socijalna isključenost i
- razvijati obrazovne programe i usluge za poticanje zapošljavanja.

12. PRAĆENJE, VREDNOVANJE I IZVJEŠTAVANJE

Praćenje

Tijekom 2014. godine, uz podršku IPA projekta "Podrška sustavu socijalne skrbi u procesu daljnje deinstitucionalizacije socijalnih usluga", održane su radionice na kojima je prezentiran sustav praćenja provedbe aktivnosti iz Socijalnog plana. Sustav je osmišljen na način da sustavno bilježi i prati provedbu prema prethodno određenim indikatorima i ključnim ciljevima, na temelju redovitog prikupljanja i obrade podataka i informacija o napretku koje prikupljaju pružatelji usluga (organizacije i institucije) koji pružaju usluge navedene u planu.

Sustav praćenja također pruža mogućnost praćenja:

- troškova provedbe svake aktivnosti, u pogledu planiranog i izvršenog proračuna,
- planiranog i stvarnog početka provedbe,
- razinu i opseg ljudskih resursa uključenih u pružanje usluga,
- sudjelovanja i uključenosti sudionika u svaku uslugu tijekom svake godine, uključujući geografsku pokrivenost korisnika, rodnu ravnopravnost, zadovoljstvo korisnika itd.

Slike 21-23 u nastavku prikazuju mogući izgled županijskog sustava praćenja socijalne skrbi.

Slika 21: Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova

Aktivnost 1 – Praćenje provedbe							
1	Naziv aktivnosti:						
2	Organizacija/institucija zadužena za provedbu						
3	Odgovorna osoba zadužena za provedbu						
4	Vrijeme trajanja aktivnosti	Predviđeni početak	Predviđeni završetak	Aktualni početak	Aktualni završetak	Kašnjenje s početkom provedbe	Ukupno vrijeme provedbe

Slika 23: Geografska pokrivenost i rodna ravnopravnost

9	Geografska pokrivenost	Ukupan broj korisnika		% gradskih sredina		% ruralnih sredina	
	Gradske sredine:	Broj redovnih korisnika	Broj povremenih korisnika	Ukupan broj korisnika	Broj pružatelja usluga	Postotak (%) korisnika usluge	Postotak (%) pružatelja usluge
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
	Seoske sredine:	Broj redovnih korisnika	Broj povremenih korisnika	Ukupan broj korisnika	Broj pružatelja usluga	Postotak (%) korisnika usluge	Postotak (%) pružatelja usluge
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
	Naziv mjesta						
10	Rodna ravnopravnost	Ukupan broj korisnika	0	% muškaraca		% žena	
	Gradske sredine	Ukupan broj		Broj muškaraca		Broj žena	
	Seoske sredine	Ukupan broj		Broj muškaraca		Broj žena	

Sustav praćenja je postavljen unutar županijskog Upravnog odjela za zdravstvo i socijalnu skrb, a informacije su javno dostupne svim pružateljima socijalnih usluga, te relevantnim nacionalnim i lokalnim institucijama i organizacijama. Sustav je potpuno usklađen s Bazom podataka županijske socijalne skrbi, u kojoj se prikupljaju podaci i informacije o trenutnim uslugama za sve korisničke skupine, o ljudskim resursima te o svim organizacijama i institucijama aktivnim u županijskom socijalnom sektoru. Informacije i podaci se prikupljaju putem obrasca za izvještavanje koji je također usklađen sa sustavom praćenja te Bazom podataka županijske socijalne skrbi.

Izvještavanje

U perspektivi sustav praćenja pruža mogućnost automatske obrade širokog spektra informacija prikupljenih tijekom provedbe plana te mogućnost izvještavanja u različitim oblicima, npr.:

- Razina postignuća strateških i operativnih ciljeva za svaku prioritetnu korisničku skupinu te vrstu pruženih usluga;
- Razina postignuća ključnih ciljeva putem pokazatelja uspješnosti za svaku aktivnost;
- Razina uključenosti korisnika za svaku korisničku skupinu te vrstu pruženih usluga prema strateškim i operativnim ciljevima;
- Razina troškova po korisničkoj skupini i vrsti usluga, prema strateškim i operativnim ciljevima;
- Razina ljudskih resursa dodijeljenih po korisničkoj skupini i vrsti usluga, prema strateškim i operativnim ciljevima;
- Razina uključenosti različitih pružatelja usluga (javnih, privatnih, udruga);

- Razina zadovoljstva korisnika, po aktivnosti, korisničkoj skupini, vrsti usluga itd.;
- Geografska pokrivenost usluga i korisnika, po ruralnim i urbanim područjima, prema vrsti usluge, korisničkoj skupini, spolu, prema strateškim i operativnim ciljevima.

Svi ovi i ostali podaci, uz adekvatan informatički program, mogli bi se prikupljati automatski te prezentirati statistički i grafički.

Vrednovanje

Vrednovanje će se provoditi u određenim vremenskim intervalima kako to budu zahtijevale potrebe za ocjenom postojećih i novih socijalnih usluga.

13. PROCES IZRADE PLANA SOCIJALNIH USLUGA

Proces izrade Plana socijalnih usluga Virovitičko-podravske županije za razdoblje 2019.-2022. godine utemeljen je na nacionalnim i europskim dokumentima koji se odnose na područje socijalne skrbi kao i županijskim razvojnim dokumentima.

U svrhu planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga i ostvarivanja prava, obveza, mjera i ciljeva socijalne skrbi na području Virovitičko-podravske županije, Županijska skupština je donijela Odluku o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb za područje Virovitičko-podravske županije, a dana 06. srpnja 2018. godine župan Virovitičko-podravske županije je donio Rješenje o imenovanju Savjeta za socijalnu skrb Virovitičko-podravske županije.

Djelokrug rada Savjeta je predlaganje socijalnog plana u djelatnosti socijalne skrbi za područje Županije koji obuhvaća detaljnu analizu kapaciteta, dostupnost mreže socijalnih usluga i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih usluga, s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti.

Na temelju gore navedenog, Župan Virovitičko-podravske županije donio je Odluku o izradi Plana socijalnih usluga za razdoblje od 2019.-2022. godine te je imenovao Radnu grupu za izradu navedenog plana. (Prilog 2).

Radna grupa za izradu navedenog Plana definirala je prioritetne skupine za koje na području Županije nedostaju socijalne usluge ili ne zadovoljavaju njihove potrebe te su za te ciljne skupine.

U izradu Plana uključeni su svi dionici relevantni za područje socijalne skrbi, pružatelji usluga i korisnici, kao što su jedinice lokane samouprave s područja Županije, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zdravstvo osiguranje, Centri za socijalnu skrb, domovi socijalne skrbi, organizacije civilnog društva koje su slale svoje prijedloge i primjedbe.

Upravi odjel za zdravstvo i socijalnu skrb Virovitičko-podravske županije prikupljao je podatke, te je na temelju dostavljenih podataka analizirano trenutno stanje u Županiji, definirane su potrebe i prioriteti i ponuđena su moguća rješenja za unapređenje cjelokupnog sustava, a sve s ciljem povećanja učinkovitosti socijalnog sustava prema krajnjim korisnicima.

Ovaj dokument sadržava relevantne prioritete koji su ostvarivi u razdoblju od 2019.-2022. godine ako se osigura vertikalna i horizontalna koordinacija različitih institucija i organizacija. Kao i većina drugih strateških dokumenata i ovaj Plan predstavlja dokument kao preduvjet za povlačenje sredstava iz EU fondova, a posebice iz Europskog socijalnog fonda.

POPIS ČLANOVA RADNE GRUPE

Redni broj	Ime i prezime	Institucija
1.	Melita Sirovica	Virovitičko-podravska županija
2.	Marija Bajan Prokl	Centar za socijalnu skrb Virovitica
3.	Ljiljana Randelj	Centar za socijalnu skrb Slatina
4.	Zlata Rončević	Dom za psihički bolesne odrasle osobe „Borova“
5.	Hrvoje Belobrk	Hrvatski zavod za zapošljavanje Virovitica
6.	Tonček Moslavac	Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Virovitica
7.	Ivan Šemper	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Virovitica
8.	Maja Kirin	Grad Virovitica
9.	Maja Đurica Truhlaž	Zavod za javno zdravstvo „Sveti Rok“ VPŽ
10.	Željka Grahovac	Gradsko društvo Crvenog križa Virovitica
11.	Desa Kolesarić	S.O.S. Virovitica
12.	Sandra Matošina Borbaš	Udruga za Down sindrom VPŽ

POPIS TABLICA I SLIKA

Naziv tablice / SLIKE		Stranica
Tablica 1.	Površina, broj naselja, broj stanovnika i gustoća naseljenosti u Županiji	6
Tablica 2.	Kretanje broja stanovnika po gradovima i općinama od 2001. do 2016.godine	8
Tablica 3.	Pučanstvo Virovitičko-podravške županije po gradovima i općinama i dobnim skupinama – popis 2011. godine	10
Tablica 4.	Stanovništvo Virovitičko-podravške županije i stanovništvo Republike Hrvatske prema podjeli na privatna i institucionalna kućanstva u 2011. godini	12
Tablica 5.	Udio privatnih kućanstava prema broju članova u VPŽ i u RH u 2001. godini, te privatnih kućanstava u Republici Hrvatskoj u 2011. godini (u %)	12
Tablica 6.	Broj članova institucionalnoga kućanstva u Hrvatskoj i Virovitičko-podravskoj županiji prema veličini ustanove u 2011. godini	13
Tablica 7.	Obitelji prema tipu obitelji i broju djece u Virovitičko-podravskoj županiji u 2001. i 2011. godini	13
Tablica 8.	Obitelji s djecom prema tipu obitelji i broju djece koja se školuju u Virovitičko-podravskoj županiji u 2011. godini	14
Tablica 9.	Bruto domaći proizvod za Republiku Hrvatsku i Virovitičko-podravsku županiju za razdoblje 2014.-2016. godine	14
Tablica 10.	Vrijednost BDP-a po županijama, usporedba 2008. i 2015. godine	15
Tablica 11.	Prosječne mjesečne bruto i neto plaće zaposlenih prema NKD-u 2007., po spolu u RH i Županiji, prosjek 2016. godina	20
Tablica 12.	Prosječna neto plaća zaposlenih prema stručnoj spremi u RH i Županiji, prosjek 2016. godina	20
Tablica 13.	Stopa registrirane nezaposlenosti	20
Tablica 14.	Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja	22
Tablica 15.	Korisnici mirovina prema vrstama mirovina u Županiji koji su pravo na mirovinu ostvarili prema zakonu o mirovinskom osiguranju	23
Tablica 16.	Pokazatelji siromaštva za Republiku Hrvatsku za 2016.-2017. godinu u %	24
Tablica 17.	Stopa rizika od siromaštva prema najučestalijoj aktivnosti i spolu i tipu kućanstva	25
Tablica 18.	Centri za socijalnu skrb u Virovitičko-podravskoj županiji	27
Tablica 19.	Domovi socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji	27
Tablica 20.	Obiteljski domovi u Virovitičko-podravskoj županiji	28

Tablica 21.	Sredstva JLS za socijalne programe u 2017. i 2018. godini	37
Tablica 22.	Sredstva Virovitičko-podravske županije za socijalne programe u 2017. godini	40
Tablica 23.	Primijenjena prava socijalne skrbi na području Virovitičko-podravske županije u skladu s Zakonom o socijalnoj skrbi	41
Tablica 24.	Pregled pokrivenosti starijeg stanovništva uslugom smještaja po županijama te odstupanje županija od srednje vrijednosti pokrivenosti kapacitetima za smještaj u RH	43
Tablica 25.	Prikaz resora preko kojih osobe s invaliditetom s područja Virovitičko-podravske županije ostvaruju svoja prava	45
Tablica 26.	Prikaz vrsta oštećenja koje uzrokuju invaliditet ili kao komorbiditetne dijagnoze pridonose stupnju funkcionalnog oštećenja osobe	46
Tablica 27.	Broj nezaposlenih osoba uključenih u mjere aktivne politike zapošljavanja u VPŽ	52
Tablica 28.	Prikaz korisnika socijalne skrbi po pojedinim oblicima pomoći u 2017. godini	55
Tablica 29.	Nezaposlenost hrvatskih branitelja prema razini obrazovanja	61
Slika 1.	Teritorijalno-administrativni ustroj Virovitičko-podravske županije	7
Slika 2.	Broj stanovnika VPŽ 1971.-2017. g.	8
Slika 3	Raščlamba stanovništva Virovitičko-podravske županije po dobnim skupinama, prema popisu 2011. godine	9
Slika 4.	Pučanstvo Virovitičko-podravske županije po dobi i spolu 2001. godine	10
Slika 5.	Pučanstvo Virovitičko-podravske županije po dobi i spolu 2011. godine	10
Slika 6.	Prirodno kretanje stanovništva Virovitičko-podravske županije od 2013.-2017. godine	11
Slika 7.	Doprinosi Mirovinskom fondu u Virovitičko-podravskoj županiji prema osnovama osiguranja, stanje 30. rujna 2018. godine	16
Slika 8.	Zaposleni prema sektoru djelatnosti	18
Slika 9.	Zaposleni u obrtu i djelatnostima slobodnih profesija	19
Slika 10.	Stope nezaposlenosti po županijama za 2016. i 2017. g.	21
Slika 11.	Struktura nezaposlenih prema razini obrazovanja	22
Slika 12.	Primijenjena prava socijalne skrbi u Virovitičko-podravskoj županiji prema Zakonu o socijalnoj skrbi – Smještaj djece i odraslih izvan vlastite obitelji	29
Slika 13.	Obrazovna struktura osoba s invaliditetom u Virovitičko-podravskoj županiji	47
Slika 14.	Kretanje zaposlenosti po mjesecima u 2016. i 2017. g.	50

Slika 15.	Broj korisnika novčane pomoći u 2016. i 2017. g.	51
Slika 16.	Obuhvaćenost stanovništva sa zajamčenom minimalnom naknadom u županiji i po CZSS i ukupno prema udjelu (%) broja osoba korisnika zajamčene minimalne naknade u broju stanovnika	53
Slika 17.	Pozivi prema S.O.S. liniji u 2017. godini	55
Slika 18.	Broj ovisnika koji su bili korisnici Djelatnosti za prevenciju i izvanbolničko liječenje ZZJZ „Sv. Rok“	56
Slika 19.	Broj učenika u svim osnovnim školama na području Županije	58
Slika 20.	Broj učenika SŠ kroz period od tri godine	59
Slika 21.	Opći podaci o aktivnostima i praćenje troškova	65
Slika 22.	Kvalitativni i kvantitativni pokazatelji uspješnosti provedbe	66
Slika 23.	Geografska pokrivenost i rodna ravnopravnost	67

POPIS UDRUGA KOJE OBAVLJAJU SOCIJALNU DJELATNOST

Red.br.	Naziv	Adresa	Telefon
1.	HRVATSKA UDRUGA ZA PREVENCIJU SUICIDA	Gajeva 19, Virovitica	033/721-178
2.	UDRUGA UMIROVLJENIKA OPĆINE ZDENCI	Trg hrvatskih branitelja 1, Zdenci	098/522-232
3.	SPORTSKI KLUB SLIJEPIH ŽIVOT	Trg bana Josipa Jelačića 9, Virovitica	033/721-190
4.	UDRUGA ŽENA "BUKOVICA U SRCU"	Trg dr. Franje Tuđmana 1, Nova Bukovica	033-564-118
5.	UDRUGA ZA RANU INTERVENCIJU U DJETINSTVU VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE "PRVI ZNAK"	Matija Gupca 42, Virovitica	098/9375-841
6.	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM VIROVITICA	Trg kralja Tomislava 5-, Virovitica	033/725-039; 098/9945-147
7.	HRVATSKI CRVENI KRIŽ GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA VIROVITICA	Masarykova 6, Virovitica	033/729-458
8.	UDRUGA UMIROVLJENIKA HRVATSKE ŠPIŠIĆ BUKOVICA	Petra Preradovića 2, Špišić Bukovica	
9.	UDRUGA HRVATSKIH VOJNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA SLATINA	Trg Svetog Josipa 10, Slatina	033/551-295
10.	LIONS CLUB "SLATINA"	B.Radića 181, Slatina	033/550-504
11.	"S.O.S. - savjetovanje, osnaživanje, suradnja"	Trg fra Bonafacije Gerbera bb, Virovitica	033/721-500
12.	UDRUGA PRIJATELJA HOSPICIJA	Gajeva 21, Virovitica	099/2471326
13.	UDRUGA UMIROVLJENIKA VOĆIN	Trg Gospe Voćinske 11, Voćin	033/565-040; 098/180-7294
14.	DRUŠTVO NAŠA DJECA MIKLEUŠ	Nikole Šubića Zrinskog 85, Mikleuš	
15.	UDRUGA UMIROVLJENIKA SLATINA	Kolodvorska 18, Slatina	033/551-483; 098/516-713
16.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA KORIJA	Nazorova Cesta 87, Korija	033/738-173
17.	UDRUGA HRVATSKIH VOJNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA VIROVITICA	Matije Gupca 5, Virovitica	091/1327-166
18.	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM SLATINA	Braće Radića 13, Slatina	033/551-740
19.	UDRUGA OSOBA S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA VRETENAC, SLATINA	Dobriše Cesarića 24, Slatina	091/1531-349
20.	UDRUGA CIVILNIH INVALIDA RATA VIROVITIČKO - PODRAVSKE ŽUPANIJE	Trg bana J.Jelačića 9-, Virovitica	033/721-190
21.	"HRVATSKI CRVENI KRIŽ, GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA SLATINA"	Braće Radića 13a, Slatina	033/551-230; 098/296-296
22.	DRUŠTVO "NAŠA DJECA" SLATINA	Šetalište Julija Burgera 5, Slatina	098/435-193
23.	UDRUGA INVALIDA RADA SLATINA	Braće Radića 2I, Slatina	033/550-554; 098/975-6540
24.	ZAVIČAJNI KLUB SLANKAMENACA	Kolodvorska 11, Suhopolje	099/776-1364
25.	UDRUGA UMIROVLJENIKA OPĆINE ČAČINCI	Trg kardinala Franje Kuharića 2, Čačinci	098/1697-628
26.	DRUŠTVO PSIHOLOGA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE	Mihanovićeve 40, Virovitica	098/501-239
27.	LIGA PROTIV RAKA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE	Gajeva 21-, Virovitica	098/465-945
28.	UDRUGA ŽENA "HRVATSKE SOKOLICE" ORAHOVICA	Vladimira Nazora 102, Orahovica	098/9205-801

29.	LIONS CLUB "VEREUCHA"	Stjepana Radića 19II, Virovitica	098/9674-646
30.	Udruga umirovljenika Podgorje-Virovitica	Svetog Jurja 16, Podgorje	033/726-353
31.	DRUŠTVO MULTIPLE SKLEROZE VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE	Ljudevita Gaja 11, Virovitica	033/300-296; 099/6673-578
32.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE-PU VIROVITIČKO-PODRAVSKE	Antuna Mihanovića 33, Virovitica	098/512-256
33.	UDRUGA INVALIDA RADA	Trg bana J. Jelačića 9-, Virovitica	033/722-050
34.	ORGANIZACIJA SLIJEPIH VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE	Trg bana Josipa Jelačića 9, Virovitica	033/721-190
35.	UDRUGA GLUHIH I NAGLUHIH	Trg bana J. Jelačića 9-, Virovitica	033/800-737
36.	CENTAR CIVILNIH INICIJATIVA SPAJALICA	30. svibnja 28, Milanovac	091/1000-958
37.	UDRUGA "RENĐERI PAPUKA"	Frana supila 46, Orahovica	098/890-088
38.	UDRUGA ZA POMOĆ MLADIMA VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE "VERANDA"	Matije Gupca 63, Virovitica	033/726-613; 098/1905-976
39.	UDRUGA - ŽIVI ŽIVOT -	Josipa Runjanina 9, Virovitica	098/9289-397
40.	UDRUGA ZA DOWN SINDROM VIROVITIČKO- PODRAVSKE ŽUPANIJE	Franje Fujsa 51, Virovitica	095/884-7424
41.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA SVETI ĐURAĐ	Mlinska 1, Sveti Đurađ	
42.	UDRUGA UMIROVLJENIKA HRVATSKE OPĆINE PITOMAČA	Vinogradska 6, Pitomača	033/782-114
43.	UDRUGA UMIROVLJENIKA OPĆINE GRADINA	Trg kralja Zvonimira 4, Gradina	098/656-314
44.	UDRUGA UMIROVLJENIKA HRVATSKE GRAD ORAHOVICA	Trg Ivana b. Mažuranića 6-, Orahovica	033/673-777
45.	"HRVATSKI CRVENI KRIŽ GRADSKO DRUŠTVO CRVENOG KRIŽA ORAHOVICA"	Trg bana Ivana Mažuranića 8a, Orahovica	033/673-106; 091/1673-106
46.	UDRUGA HRVATSKIH VOJNIH INVALIDA DOMOVINSKOG RATA ORAHOVICA	F. Gavrančića 6-, Orahovica	033/673-332
47.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA GOLO BRDO	Bilogorska 88, Golo Brdo	
48.	TVORNICA VIZUALNE STVARNOSTI	Ivana Mažuranića 48, Virovitica	033/725-929
49.	DRUŠTVO NAŠA DJECA ČAČINCI	Trg kardinala franje kuharića 3, Čačinci	098/9834-321
50.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA ČEMERNICA	Kardinala Franje Kuharića 1, Čemernica	098/586-292
51.	UDRUGA UMIROVLJENIKA REZOVAC	Mjesni dom, Lanište 2, Rezovac	098/1692-919
52.	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA DRAGOVOLJACA I VETERANA DOMOVINSKOG RATA ORAHOVICA	Franje Gavrančića 6, Orahovica	098/9087-429
53.	UDRUGA OSOBA S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA "JAGLAC" ORAHOVICA	Kralja Zvonimira 53, Orahovica	033/674-110
54.	UDRUGA UMIROVLJENIKA HRVATSKE GRADA VIROVITICE	M. Gupca 12-, Virovitica	033/721-069; 098/1650-797
55.	UDRUGA MATICE HRVATSKIH UMIROVLJENIKA OPĆINE SUHOPOLJE	Trg sv. Terezije 15-, Suhopolje	098/9085-658
56.	DRUŠTVO NAŠA DJECA VIROVITICA	Petra Preradovića 102, Virovitica	098/464-088
57.	DRUŠTVO ŽENA "BUKOVČANKE"	Pavleka Miškine 60, Špišić Bukovica	
58.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA PODGORJE	Virovitička 3, Podgorje	033/736-245
59.	UDRUGA UMIROVLJENIKA MILANOVAC	30. svibnja 29A, Milanovac	099/2273-000

60.	UDRUGA UMIROVLJENIKA OPĆINE LUKAČ	Trg bana Jelačića 12, Turanovac	091/6030-422
61.	UDRUGA ZA POMOĆ OSOBAMA S INVALIDITETOM ORAHOVICA	Kralja zvonimira 9A, Orahovica	098/801-324
62.	SLATINSKA UDRUGA INVALIDA	Braće Radića 2I, Slatina	033/550-554; 098/9756-540
63.	UDRUGA DISTROFIČARA VIROVITICA	Matije Gupca 78, Virovitica	033/725-287
64.	MATICA UMIROVLJENIKA HRVATSKE UDRUGA UMIROVLJENIKA MJESNOG ODBORA ČEMERNICA	Zagrebačka 12, Čemernica	033/787-624; 098/8295-429
65.	UDRUGA OSOBA S INVALIDITETOM BISTRICA	Braće Radića 2I, Slatina	033/550-554; 098/9756-540
66.	HUMANITARNA UDRUGA PODRAVSKO SUNCE	Trg kralja Tomislava 11, Pitomača	098/288-556
67.	UDRUGA ZA PROMICANJE I ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA "SMS - SVE MOŽEŠ SAM"	Ljudevita Gaja 3, Virovitica	095/586-9999
68.	"PRO VITA 4+"	Braće Radića 13a, Slatina	033/551-230
69.	UDRUGA HRVATSKIH BRANITELJA-DRAGOVOLJACA DOMOVINSKOG RATA - KLUB "50. SAMOSTALNI BATALJUN VIROVITICA"	Matije Gupca 63, Virovitica	099/670-8700
70.	KLUB MLADIH VIROVITICA	Ferde Rusana 2, Virovitica	098/9950-485
71.	UDRUGA ZA PROMICANJE KVALITETE ŽIVOTA ISKORAK	Ljudevita Gaja 22, Virovitica	098/656-386
72.	UDRUGA ZA RAZVOJ I PROMICANJE INOVACIJA LUNAS SPECTRUM	Dobriše Cesarića 46, Virovitica	098/1935-878
73.	UDRUGA UMIROVLJENIKA VIJEĆA MJESNOG ODBORA REZOVAČKE KRČEVINE	Slavka Biondića 34, Rezovačke Krčevine	099/6581-793
74.	UDRUGA ZA CELIJAKLIJU "CELIAKOS"	Augusta Šenoae 9, Virovitica	095/5952-083
75.	"ORAHOVAČKA UDRUGA UMIROVLJENIKA I STARIJIH OSOBA" ORAHOVICA	Matije Gupca 14, Orahovica	098/9826-504
76.	UDRUGA ZA PROMICANJE ZDRAVOG ŽIVOTA I EKOLOGIJU JEŽ 101 RAZLOG ZA ŽIVOT	Ivana Meštrovića 42, Virovitica	098/9737-883